

národní
úložiště
šedé
literatury

Výroční zpráva České národní banky za rok 2021

Česká národní banka
2022

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-506560>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 03.09.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Výroční zpráva — 2021

Česká národní banka — Výroční zpráva — 2021

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

Mandát ČNB

- pečovat o cenovou stabilitu,
 - pečovat o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice,
 - vydávat bankovky a mince, řídit peněžní oběh a zúčtování bank,
 - vykonávat dohled nad osobami působícími na finančním trhu.
-
- Měnovou politikou usilujeme o zachování cenové stability, tedy o udržení nízké a stabilní inflace. Makrobezpečnostní politikou pečujeme o finanční stabilitu a odolnost finančního systému, které jsou nezbytnou podmínkou pro zachování cenové stability. Společným působením měnové a makrobezpečnostní politiky tak přispíváme k udržení důvěry v hodnotu české koruny a ke stabilitě makroekonomického prostředí.
 - Dohledem nad finančním trhem, tvorbou pravidel obezřetného chování a jednání se zákazníky chráníme klienty osob a institucí, které podnikají na finančním trhu.
 - Při výkonu pravomocí v oblasti řešení krize bank, družstevních záložen a některých obchodníků s cennými papíry vytváříme podmínky pro co nejhladší řešení jejich případné krize bez použití veřejných prostředků.
 - Provozováním mezibankovního platebního systému a vydáváním bankovek a mincí zajišťujeme plynulý platební styk a hladký oběh hotovosti.
 - Jako banka státu poskytujeme státu a veřejnému sektoru bankovní služby.
 - V souladu s hlavním cílem s odbornou péčí nakládáme s devizovými rezervami.
 - Jsme součástí Evropského systému centrálních bank a podílíme se na plnění jeho cílů a úkolů.

NA ČEM STAVÍME

NEZÁVISLOST

Široce pojatá a zákonem podložená nezávislost centrální banky je klíčovou podmínkou úspěšné realizace měnové politiky, tedy dlouhodobého nízkoinflačního růstu ekonomiky, stejně tak jako objektivního dohledu nad finančním trhem.

OTEVŘENOST A DŮVĚRYHODNOST

Vysoká míra nezávislosti musí být doprovázena vysokou mírou odpovědnosti vůči veřejnosti za plnění našich cílů. Veřejnosti i jejím voleným zástupcům otevřeně a pravidelně sdělujeme své cíle a míru jejich naplňování, stejně jako naše názory, záměry a předpoklady do budoucna, a tím činíme naše konání srozumitelné, předvídatelné, a proto důvěryhodné.

ODBORNÁ ZDATNOST

Odborně zdatní a kompetentní zaměstnanci jsou předpokladem pro to, aby se ČNB dařilo posilovat její pověst jako důvěryhodné a otevřené instituce doma i v mezinárodním měřítku.

Obsah

ROK 2021 VE ZKRATCE	3
ÚVODNÍ SLOVO GUVERNÉRA	4
I. BANKOVNÍ RADA	8
II. ČNB V ROCE 2021	12
II.1 MĚNOVÁ POLITIKA A EKONOMICKÝ VÝVOJ	12
II.2 FINANČNÍ STABILITA	16
II.3 DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM	19
II.4 POSTUPY PŘI ŘEŠENÍ KRIZE	29
II.5 PENĚŽNÍ OBĚH A PLATEBNÍ STYK	30
II.5.1 Peněžní oběh	30
II.5.2 Bezhotovostní platební styk	32
II.6 STATISTIKA	35
II.7 OPERACE NA FINANČNÍM TRHU	36
II.7.1 Správa devizových rezerv	37
II.7.2 ČNB jako banka státu	40
II.8 EKONOMICKÝ A FINANČNÍ VÝZKUM	41
II.9 EVROPSKÁ A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	43
III. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE	48
III.1 ORGANIZAČNÍ SCHÉMA K 31. PROSINCI 2021	48
III.2 LIDSKÉ ZDROJE	50
IV. VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ	58
IV.1 KOMUNIKACE	58
IV.2 FINANČNÍ A EKONOMICKÁ GRAMOTNOST	60
IV.3 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	61
IV.4 ODBORNÁ KNIHOVNA	62
IV.5 ARCHIV	62
IV.6 KONGRESOVÉ CENTRUM	62
V. HOSPODAŘENÍ ČNB	66
ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A ZPRÁVA AUDITORA K 31. 12. 2021	73
SEZNAM ZKRATEK	100

Rok 2021 ve zkratce

- Hospodářský vývoj byl stejně jako v roce předchozím významně ovlivněn pandemií koronaviru. Současně na českou ekonomiku dopadaly problémy v globálních výrobních a dodavatelských řetězcích a na podzim i prudké zdražení elektřiny a zemního plynu na světových burzách.
- Zdražující výrobní vstupy, opětovně rostoucí napětí na trhu práce, silná a narůstající poptávka a potíže na straně nabídky vedly ke zvyšování domácí inflace, která se v průběhu druhého pololetí významně vzdalovala od 2% inflačního cíle.
- V reakci na silící inflační tlaky bankovní rada přikročila k razantnímu zvyšování úrokových sazeb. Za celý rok tak bankovní rada v celkem pěti krocích zvýšila hlavní úrokovou sazbu o tři a půl procentního bodu na 3,75 %.
- Počátkem roku se stěžejní publikací České národní banky v oblasti měnové politiky stala Zpráva o měnové politice, která se více zaměřuje na klíčová ekonomická témata a na měnověpolitické rozhodování bankovní rady.
- Domácí finanční sektor se s pandemií vypořádal dobře. Bankovní sektor si udržel vysokou míru odolnosti vůči nepříznivým šokům a byl schopen vytvářet rezervy na horší časy. Bankovní rada proto rozhodla o postupném zvyšování sazby proticyklické kapitálové rezervy až na hodnotu 2 %, která bude uplatňována od 1. ledna 2023.
- V reakci na roztáčející se spirálu mezi narůstajícím dluhovým financováním nákupu nemovitostí a zvyšováním jejich cen, která vede k zesilování systémových rizik, využila bankovní rada nové zákonné pravomoci a s účinností od 1. dubna 2022 nastavila horní limit úvěrového ukazatele LTV (výše úvěru / hodnota zajištění) na úroveň 80 %, horní hranici ukazatele DTI (výše dluhu / čisté roční příjmy) na 8,5násobek a limit ukazatele DSTI (dluhová služba / čisté měsíční příjmy) na 45 %.
- V důsledku pokračující pandemie koronaviru sledovala ČNB při výkonu dohledu průběžně její dopady na jednotlivé sektory tuzemského finančního trhu a své dohledové aktivity směřovala do oblastí, které nastalá situace zasáhla nejvíce.
- ČNB stanovila bankám závazný mezitímní cíl pro plnění minimálního požadavku na kapitál a způsobilé závazky (MREL). Všechny banky tento cíl splnily, buď kapitálem, nebo kombinací kapitálu a způsobilých závazků.
- Bankovní rada schválila nový Etický kodex ČNB, účinný od 1. ledna 2022.

Úvodní slovo guvernéra

Vážení čtenáři,

zatímco rok 2020, na jehož začátku udeřila na svět pandemie koronaviru, byl pro společnost a ekonomiku jedním z nejtěžších v poválečných dějinách, rok 2021 byl již mnohem optimističtější. Přinesl totiž odraz ode dna, solidní hospodářské oživení a celkový pokles nejistot. Druhá polovina roku se přitom v několika ohledech výrazně lišila od poloviny první. Z epidemického hlediska za kvalitativním zlomem stálo očkování. To začalo být od jarních měsíců stále více dostupné a využívané, což spolu s imunitou získanou proděláním nemoci pomáhalo postupně dostávat pandemii pod kontrolu. Společnost se „učila s virem žít“, což se projevovalo tím, že se s každou další vlnou nákazy zmenšoval rozsah uzavírek a tím i klesaly bezprostřední ekonomické náklady pandemie.

Během roku 2021 se stále zřetelněji ukazovalo, v čem se koronakrize liší od obvyklých krizí spojených s hospodářským cyklem. Na rozdíl od nich totiž nebyla úzkým místem nedostatečná poptávka, která zůstala silná, ale naopak strádající nabídka. Pomyslné nůžky mezi oběma stranami ekonomiky se přitom během roku dále rozevíraly.

Prvním ze tří důvodů silné poptávky bylo, že koronakrize zastihla naši ekonomiku přehřátou, přičemž její ochlazení během krize bylo jen částečné. Trh práce nadále vykazoval značnou nerovnováhu, která se projevovala akutním nedostatkem kvalifikovaných i nekvalifikovaných pracovních sil a setrvalými tlaky na rychlý růst mezd. Druhým důvodem bylo rychlé hromadění vynucených úspor z části příjmů, které v době uzavírek mnoha oblastí ekonomiky, zejména služeb, nebylo kde fyzicky utrácet. Třetím důvodem silné poptávky byla její výrazná stimulace ze strany rozpočtové politiky, ať už v podobě podpůrných programů pro postižené obory či profese nebo v důsledku zrušení superhrubé mzdy. Není proto překvapivé, že se spotřeba domácností stala hlavním tahounem růstu a že se na předkrizovou úroveň dostala již v průběhu roku 2021. Kvůli pomalejšímu růstu ostatních výdajových složek však dosáhne celkový výkon ekonomiky své předkrizové úrovně až během roku 2022.

Strana nabídky byla naproti tomu vystavena opakovaným negativním šokům v podobě rozsáhlých logistických poruch globálních výrobních a dodavatelských řetězců, úzkých míst v mezinárodní dopravě a značných nejistot a prodlev v zásobování surovinami, polotovary i hotovými výrobky. Mnohokrát jsme od znalců příslušných oborů měli možnost slyšet, že takovou míru dezintegrace výrobních a obchodních vazeb, budovaných po několik desetiletí, doposud nezažili. Patrně nejvíce zasaženým odvětvím se v důsledku přetrvávajícího nedostatku čipů stal automobilový průmysl, který včetně navázaných odvětví hraje v naší ekonomice významnou roli. Není bez zajímavosti, že v roce 2020 to byly v důsledku rozsáhlých uzavírek především služby, které ekonomický výkon brzdily, zatímco průmysl tempo prudkého poklesu tlumil. Oproti tomu v roce 2021 služby ekonomickému oživení napomáhaly, avšak průmysl ho brzdil. To se mimo jiné projevovalo v neobvykle vysokém nárůstu nedokončené výroby, který měl za následek slabší exportní výkon české ekonomiky.

Převis poptávky nad nabídkou se stal v uplynulém roce jednou z příčin výrazného zesílení inflačních tlaků. Souběžně s poptávkovou inflací však začaly rychle růst i světové ceny energetických a neenergetických surovin, kovů, meziproduktů, výrobních komponent a materiálů všeho druhu. Tato silná nákladová inflace vstupovala do naší ekonomiky prostřednictvím dovozních cen, resp. cen zahraničních výrobců, a vedla k prolínání nákladových a poptávkových tlaků, které tak získávaly stále zřetelněji plošný charakter.

Během druhého pololetí 2021 inflace akcelerovala tempem, jaké nemá v historii samostatné České republiky obdoby. Pokud by si někdo zapamatoval hodnotu našeho inflačního barometru ze začátku roku (v lednu činila inflace 2,2 %), pak usnul a po roce se zase probudil, musel by si pomyslet, že je barometr rozbitý. V prosinci totiž naše inflace vystoupala na 6,6 % a v lednu 2022 dokonce na 9,9 %, tedy 7 procentních bodů nad horní hranici našeho tolerančního pásma kolem inflačního cíle. I tento – pro ČNB klíčový – ukazatel svědčí o tom, jak moc se konec roku 2021 lišil od jeho začátku.

Byl-li růst inflace v roce 2021 bezprecedentní, totéž platí i o zvyšování našich úrokových sazeb. S cílem zahájit normalizaci naší měnové politiky a navrátit úrokové sazby směrem k jejich neutrální úrovni jsme zvýšili naši základní dvoutýdenní repo sazbu v červnu a v srpnu pokaždé o standardních 0,25 procentního bodu. S tím, jak inflační tlaky začaly ve druhé polovině roku mohutně sílit a získávat plošnou povahu, jsme zpřísnění měnové politiky výrazně urychlili a uchýlili se ke krokům, které nemají v historii ČNB obdoby. Od září do prosince jsme zvýšili úrokové sazby ve třech krocích celkem o tři procentní body, z toho v listopadu dokonce o 1,25 procentního bodu. Koncem roku tak již začala měnová politika působit na naši ekonomiku restriktivně, protože základní sazby vystoupaly nad neutrální tříprocentní úroveň.

Byli jsme si samozřejmě vědomi, že zvýšením úrokových sazeb neodstraníme příčiny nákladové a vesměs dovážené inflace. Šlo nám však o to, abychom utlumili vysokou poptávku a především abychom zabránili hrozícímu rozvolnění inflačních očekávání. Chtěli jsme předejít tomu, aby případně zvýšená inflační očekávání ve finančním plánování firem a domácností zakořenila a přeměnila se v setrvalou vysokou inflaci se všemi jejími neblahými a dobře známými důsledky pro ekonomiku. Zvyšování našich úrokových sazeb vedlo k rozšíření úrokového diferenciálu vůči hlavním zahraničním měnám, což mělo za následek posílení koruny a tím i utlumení dovážených inflačních tlaků. ČNB si při zpřísnění měnových podmínek počínala ve světovém kontextu velmi razantně a mezi vyspělými ekonomikami jsme se s našimi úrokovými sazbami dostali nejvýše. Rovněž jejich úroveň, kterou jsme naposledy zaznamenali v roce 2008, ukazuje, jak turbulentním vývojem jsme prošli v průběhu pouhého jednoho roku.

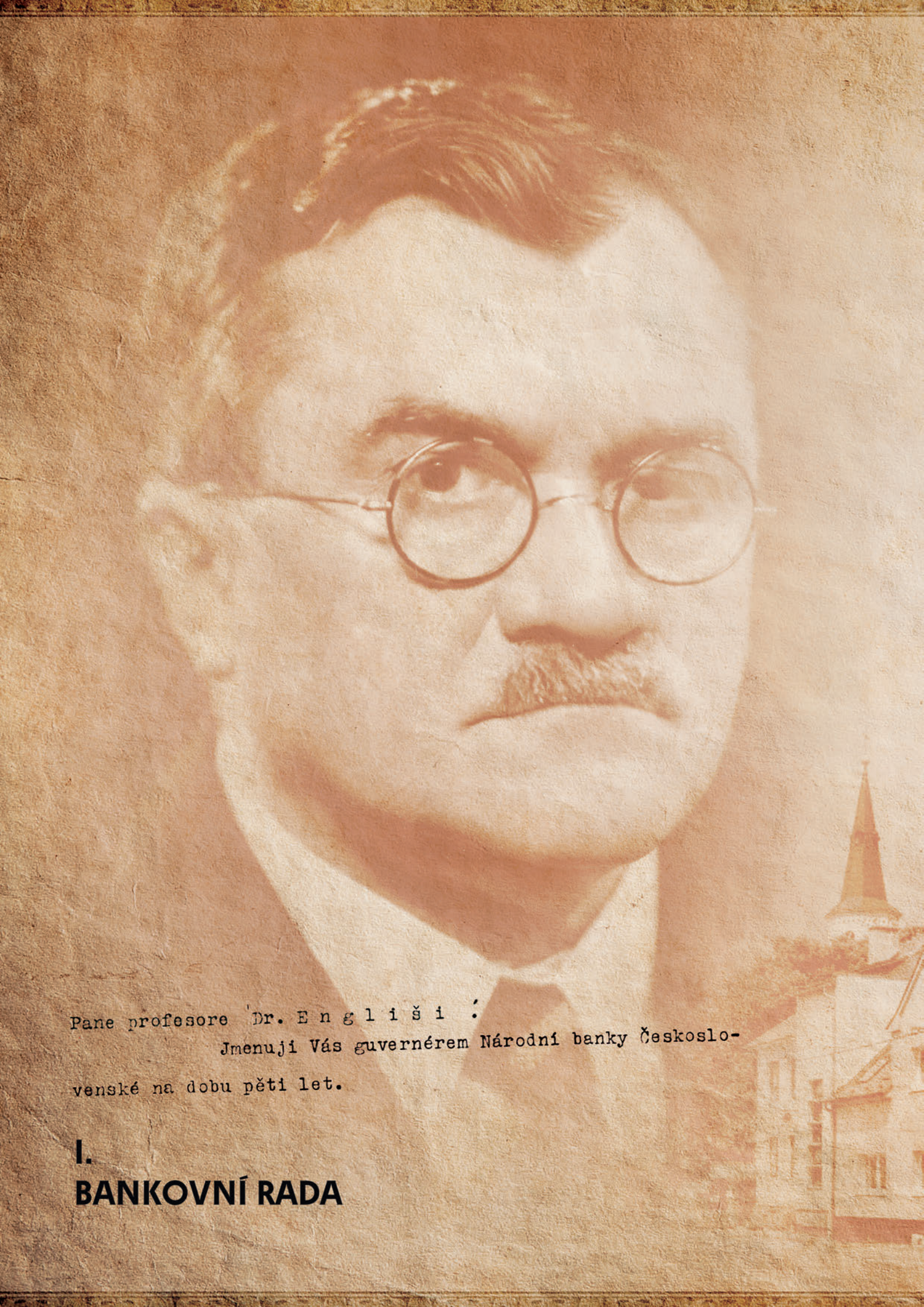
Po 23 letech „věrné služby“, jež trvala od přijetí režimu cílování inflace v roce 1998, odešla koncem roku 2020 „do důchodu“ Zpráva o inflaci, aby ji počínaje rokem 2021 nahradila modernější Zpráva o měnové politice. Tato nově zavedená zpráva stručněji, výstižněji a plastičtěji charakterizuje nejdůležitější rysy ekonomického vývoje a přibližuje čtenářům naše měnověpolitické uvažování.

Přestože po vypuknutí pandemie panovaly obavy, že ekonomický útlum zhorší zdraví tuzemských bank, tyto obavy se ukázaly jako neopodstatněné. Banky si po celou dobu koronakrizy zachovaly robustní kapitálové vybavení a vysokou míru odolnosti vůči nepříznivým šokům. Proto bylo možno začít opět vytvářet polštář na horší časy v podobě proticyklické kapitálové rezervy. Po jejím preventivním snížení na 0,5 % v roce 2020 jsme se v roce 2021 rozhodli ji postupně zvyšovat až na 2 % s platností od počátku roku 2023. Podobně jsme postupovali u nastavení makrobezpečnostních ukazatelů. Po jejich uvolnění, ke kterému jsme přistoupili po vypuknutí pandemie, jsme se v listopadu 2021 rozhodli využít nových zákonných pravomocí a s účinností od 1. dubna 2022 nastavit limity pro poskytování hypoték již jako závazné pro všechny poskytovatele hypoték na českém trhu. Nešlo tedy již „pouze“ o naše doporučení pro banky, jak tomu bylo dříve.

Lze shrnout, že v roce 2021 naše ekonomika nastoupila cestu k udržitelnému oživení a dosažení předkrizové úrovně. Bohužel se tak stalo v prostředí prudkého vzednutí inflačních tlaků, které budou hospodářský vývoj v dohledné době zatěžovat četnými riziky a nejistotami. Jsme však přesvědčeni, že námi provedené razantní zpřísnění měnových podmínek zabrání dlouhodobému přetrvávání inflace a povede k obnovení cenové stability. Právě v tom vidíme naplnění našeho hlavního zákonného úkolu.

Jiří Rusnok, guvernéra

Pane profesore 'Dr. E n g l i š i ' :
Jmenuji Vás guvernérem Národní banky Českoslo-
venské na dobu pěti let.

I.
BANKOVNÍ RADA

— KAREL ENGLIŠ

ŽIVOTOPIS

V roce 2021 jsme si připomněli 60. výročí úmrtí významného českého národohospodáře, politika a pedagoga Karla Engliše. Narodil se 18. srpna 1880 ve slezské Hrabyni. Poté, co absolvoval práva na české Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze, pracoval na Zemském statistickém úřadu v Praze a na ministerstvu obchodu ve Vídni. V roce 1917 se stal profesorem národního hospodářství a v roce 1919 prvním rektorem nově vzniklé Masarykovy univerzity v Brně. Od roku 1913 byl poslancem moravského zemského sněmu a později československého Národního shromáždění.

V letech 1920–1921, 1925–1928 a 1929–1930 zastával funkci ministra financí v celkem šesti československých vládách. V období 1934–1939 byl druhým guvernérem Národní banky Československé. Po druhé světové válce se stal na krátkou dobu rektorem Univerzity Karlovy, avšak po komunistickém převratu byl nucen z této funkce odejít. Zbytek života prožil v rodné Hrabyni, kde se i přes perzekuci ze strany komunistického režimu nadále věnoval vědecké práci. Zemřel 13. června 1961.

I. BANKOVNÍ RADA

Bankovní rada je nejvyšším řídicím orgánem ČNB. Je sedmičlenná a jejími členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a další čtyři členové bankovní rady. Členy bankovní rady jmenuje a odvolává prezident republiky. Členové bankovní rady ČNB jsou jmenováni na dobu šesti let. Nikdo nesmí zastávat funkci člena bankovní rady více než dvakrát.

S působením v bankovní radě ČNB jsou neslučitelné funkce člena zákonodárního sboru, vlády nebo řídicích, dozorčích a kontrolních orgánů jiných bank a podnikatelských subjektů a výkon samostatné výdělečné činnosti s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, literární, publicistické, umělecké a pedagogické. Členství v bankovní radě ČNB je dále neslučitelné s jakoukoliv činností, která může způsobit střet zájmů mezi prováděním této činnosti a členstvím v bankovní radě.

V souladu s hlavním cílem ČNB, kterým je péče o cenovou stabilitu, a s úkolem pečovat o finanční stabilitu určuje bankovní rada měnovou a makroobezřetnostní politiku a nástroje pro jejich uskutečňování. Rozhoduje také o zásadních opatřeních týkajících se dohledu nad finančním trhem, řešení případných krizí na finančním trhu a hotovostního i bezhotovostního peněžního oběhu. Stanovuje strategii rozvoje ČNB a pravidla pro zapojení ČNB do aktivit EU, Evropského systému centrálních bank (ESCB) a Evropské rady pro systémová rizika (ESRB) a pro spolupráci s mezinárodními finančními institucemi. Rozhoduje o organizačním uspořádání ČNB, o vymezení pravomocí a odpovědností jejích organizačních útvarů a o zařazení zaměstnanců na vedoucí místa ředitelů organizačních útvarů ČNB. Schvaluje rozpočet a zásady finančního hospodaření ČNB.

Jednání bankovní rady předsedá guvernér, v jeho nepřítomnosti jím pověřený viceguvernér. Bankovní rada přijímá svá rozhodnutí prostou většinou hlasů. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedajícího.

V roce 2021 nedošlo k žádné změně v personálním složení bankovní rady ČNB.

Bankovní rada – složení k 31. prosinci 2021

Vzadu: Oldřich Dědek, Aleš Michl, Tomáš Nidetzký, Vojtěch Benda, Tomáš Holub
Vepředu: Marek Mora, Jiří Rusnok

JUDR. KAREL ENGLIŠ:

Dámy a pánové! Všechny zákonné podmínky pro zřízení
Národní banky Československé jsou splněny.

II.
ČNB V ROCE 2021

— KAREL ENGLIŠ

NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ UČENÍ

Středobodem ekonomického myšlení Karla Engliše byl tzv. teleologický přístup, který vycházel z poznání, že lidé a firmy v ekonomice vždy jednají za nějakým účelem a snaží se dosáhnout zlepšení svého postavení. Engliš odmítal prostou kauzalitu jako hlavní princip ekonomického uvažování. Významnými inspiracemi při formulování jeho vlastních myšlenek mu byly teorie mezního užitku a vídeňská národohospodářská škola.

V oblasti měnové politiky zastával Karel Engliš názor, že měna má být stálá, aby nadměrným kolísáním nevyvolávala anarchii a spekulace. V souladu s teleologickou teorií spojoval kupní sílu peněz s tvorbou národního důchodu, nikoli se zlatým krytím. V jeho pojetí byla hlavní výroba, zatímco měna byla jen nástrojem. V oblasti fiskální prosazoval coby poválečný ministr financí konsolidaci státních financí a dosažení vyrovnaného rozpočtu. V roce 1927 prosadil reformu daňové soustavy, spočívající především v jejím zjednodušení a unifikaci přímých daní, které byly v rámci Československa nejednotné ještě z dob rakouskouherské monarchie.

USTAVUJÍCÍ VALNÁ HROMADA NÁRODNÍ BANKY ČESKOSLOVENSKÉ konala se dne 21. března 1926. Valné hromady této, jež měla povznášející ráz národní manifestace, byli přítomni: diplomatický sbor pražský, členové nynější vlády a někteří členové vlády dřívější, kancléř presidenta republiky, president nejvyššího účetního kontrolního úřadu, president nejvyššího soudu, předseda poslanecké sněmovny, primátor hlavního města Prahy, paní Karla Rašínová, bývalí předsedové bankovního výboru při ministerstvu financí, nynější členové bankovního výboru při ministerstvu financí, funkcionáři ministerstva financí, obchodní správa Bankovního úřadu ministerstva financí a 2.498 akcionářů.

Valnou hromadu zahájil o 10. hod. 15 min. dopol. programovým proslovem ministr financí, pan

JUDR. KAREL ENGLIŠ:

Dámy a pánové! Všechny zákonné podmínky pro zřízení Národní banky Československé jsou splněny. Byl plně upsán akciový kapitál, úhrada zákonná jest zajištěna. Valná hromada byla svolána podle zákonných předpisů. Pan president republiky jmenoval guvernérem Národní banky Československé Dra Viléma Pospíšila, jehož Vám zde představuji. (Potlesk.) Pokládám za svou povinnost, abych poděkoval Bankovnímu úřadu a bankovnímu výboru za jeho práci úspěšnou a neúpornou v nejtěžších dobách po převratu až dodnes. Pane guvernére, nežli Vám odevzdám Váš úřad, dovolte mně několik minut se přihlídnouti nejen Vám a pánům akcionářům, ale všem občancům. Nejdražší klenot národní, naši korunu, kterou jsme získali ze stříbra, nýbrž z práce, kterou jsme získali z miniaturní

II. ČNB V ROCE 2021

II.1 MĚNOVÁ POLITIKA A EKONOMICKÝ VÝVOJ

Hlavním úkolem měnové politiky je péče o cenovou stabilitu. ČNB od ledna 1998, tedy více než 20 let, uplatňuje režim cílování inflace, v němž usiluje o inflaci v blízkosti předem vyhlášeného cíle pro meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen. Inflační cíl je od roku 2010 nastaven na hladině 2 % s tolerančním pásmem ± 1 procentní bod. Cíl na této úrovni odpovídá praxi vyspělých ekonomik.

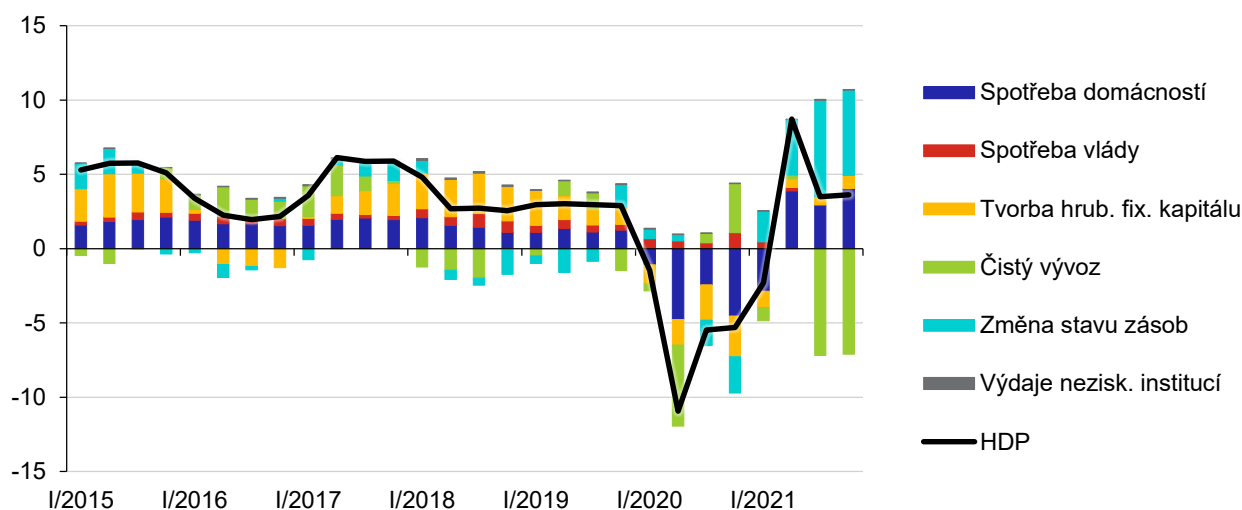
Hospodářský vývoj byl v roce 2021, stejně jako v roce předchozím, významně ovlivněn pandemií koronaviru. Protiepidemická opatření výrazně utlumila ekonomickou aktivitu v počátečních měsících roku. Jejich jarní uvolnění přineslo ekonomické zotavení, které pak podzimní vlna pandemie a související opatření zbrzdila již podstatně méně. Tahounem ekonomického růstu se stala spotřeba domácností. S návratem do normálního života si domácnosti začaly vynahrazovat, že během pandemie musely odložit část spotřeby. Své výdaje financovaly z rychlého růstu mezd na opětovně se přehřívajícím trhu práce i z nahromaděných úspor z doby uzavírek. Spotřební apetit domácností podpořila i štedrá fiskální politika, konkrétně různé formy státní podpory v době pandemie, zrušení superhrubé mzdy či valorizace důchodů nad rámec stanovený zákonem. Spotřeba domácností se tak během roku 2021 vrátila na předpandemickou úroveň.

Na českou ekonomiku však po celý rok značně negativně dopadaly problémy v globálních výrobních a dodavatelských řetězcích a s nimi související nedostatek komponent a materiálů. To vedlo k omezením a odstávkám výroby zejména v automobilovém průmyslu a významně brzdilo exportní výkonnost české ekonomiky. Problémy s dokončováním a expedicí výrobků určených na vývoz vedly k hromadění nedokončené produkce, a to dominantně v průmyslu. Tvorba zásob se tak v průběhu roku dostala vysoko nad svou dlouhodobou úroveň a současně došlo k poklesu vývozu. I navzdory těmto přetrvávajícím problémům se domácí ekonomická aktivita začala postupně zotavovat a v úhrnu za celý rok vzrostla o 3,3 %. Na předpandemickou úroveň se tuzemská ekonomika sice během roku 2021 nevrátila, nicméně i tak začala vykazovat jasné známky přehřívání.

Meziroční růst reálného hrubého domácího produktu a jeho struktura

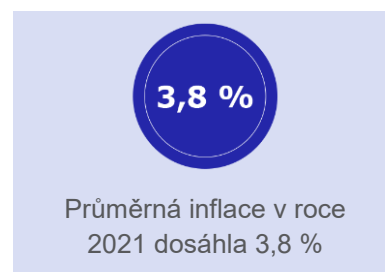
(v %)

Rok 2021 byl zároveň poznamenán výrazným zvyšováním nákladů českých firem. Rostoucí měrou k tomu přispívaly domácí faktory, mezi které patřilo především opětovné narůstání napětí na trhu práce, který byl

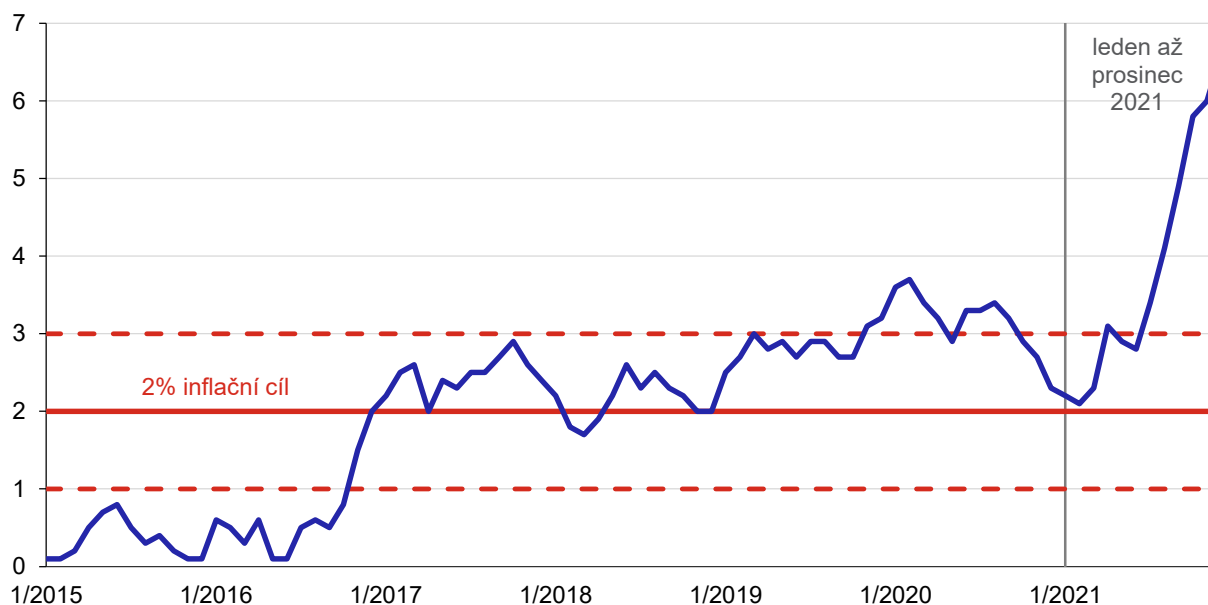
během pandemie zchlazen pouze částečně. Míra nezaměstnanosti v průběhu roku již opět postupně klesala a další růst poptávky po práci narážel na nedostatek pracovní síly. To vedlo od poloviny roku 2021 ke zrychlení růstu nominálních mezd. České firmy vedle toho čelily i silné dynamice zahraničních nákladů. Problémy v mezinárodní logistice a související nedostatek komponent a materiálů se totiž projevíly ve strmém růstu průmyslových výrobních cen v eurozóně. Jejich proinflační vliv na českou ekonomiku byl navíc umocněn podzimním prudkým zdražením elektřiny a zemního plynu na světových burzách.

Zdražující výrobní vstupy, silná a narůstající poptávka a potíže na straně nabídky vedly ke zvyšování domácí inflace, která ve druhém pololetí akcelerovala a významně se vzdalovala od 2% inflačního cíle. Vysoký a zrychlující růst spotřebitelských cen byl plošný a dominantně k němu přispívala jádrová inflace. Vzvednutí spotřebitelské poptávky vytvořilo prostředí, ve kterém obchodníci a poskytovatelé služeb promítali do svých cen nevídaně silný růst nákladů a současně si kompenzovali ušlé příjmy z dob plošných uzavírek. V důsledku zdražování stavebních prací i materiálů a rychlého růstu cen nových nemovitostí se významně zvyšovaly i náklady vlastnického bydlení, které jsou zachyceny v podobě tzv. imputovaného nájemného a mají v tuzemském indexu spotřebitelských cen poměrně vysokou váhu. Naopak dopad dramatického podzimního zdražení elektřiny a plynu na světových burzách se v listopadové a prosincové inflaci ještě naplno neprojevil vlivem dočasného odpuštění DPH na tyto položky. I přesto však inflace na konci roku přesáhla dlouho nevídaných 6 %. V průměru za celý rok činil meziroční přírůstek spotřebitelských cen 3,8 %, a byl tak nejvyšší za poslední více než dekádu.

Vývoj inflace ve srovnání s inflačním cílem

(celková inflace v %)

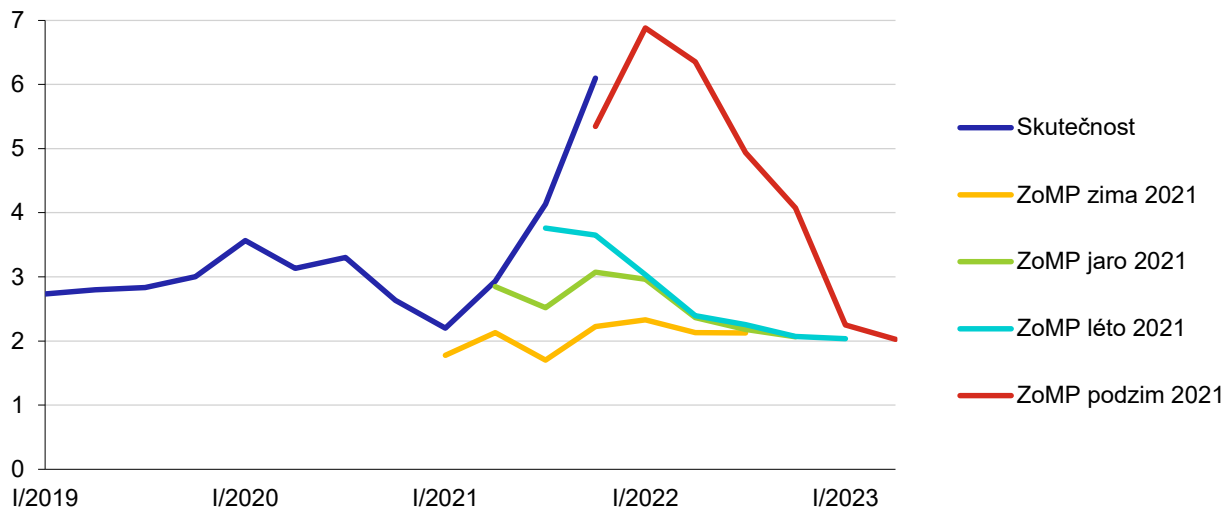
Měnová politika ČNB v roce 2021 vyhodnocovala postupně se měnící signály o povaze inflačních faktorů a šoků v prostředí zvýšené nejistoty. Identifikované nejistoty a rizika prognóz zahrnovaly:

- načasování a vliv ukončování protipandemických opatření a s tím spojeného zotavování ekonomické aktivity,
- délku poruch globálních výrobních a dodavatelských řetězců,
- růst inflačních očekávání,
- zvyšování ziskových marží výrobců a prodejců zboží a služeb a
- vývoj kurzu koruny.

Tato rizika se postupně naplňovala v proinflačním směru a v posledním čtvrtletí roku se k nim přidalo mimořádně silné zdražení energií. Tato kombinace faktorů se projevila jak v nad očekávání silném růstu nákladů, tak v celkovém převisu poptávky nad nabídkou v české ekonomice. V průběhu celého roku tak docházelo k výraznému přehodnocování prognóz celkové inflace směrem nahoru.

Prognózy celkové inflace

(v %)

V reakci na sílící inflační tlaky začala ČNB v červnu 2021 se zvyšováním úrokových sazeb. Byla tak jednou z prvních centrálních bank, které identifikovaly proinflační dopady koronavirové pandemie plynoucí z omezení na straně nabídky a z natlakované poptávky. Již koncem roku 2020 avizovala možnost zvyšování úrokových sazeb od poloviny roku 2021, a tím ukončení období mimořádně uvolněné měnové politiky.

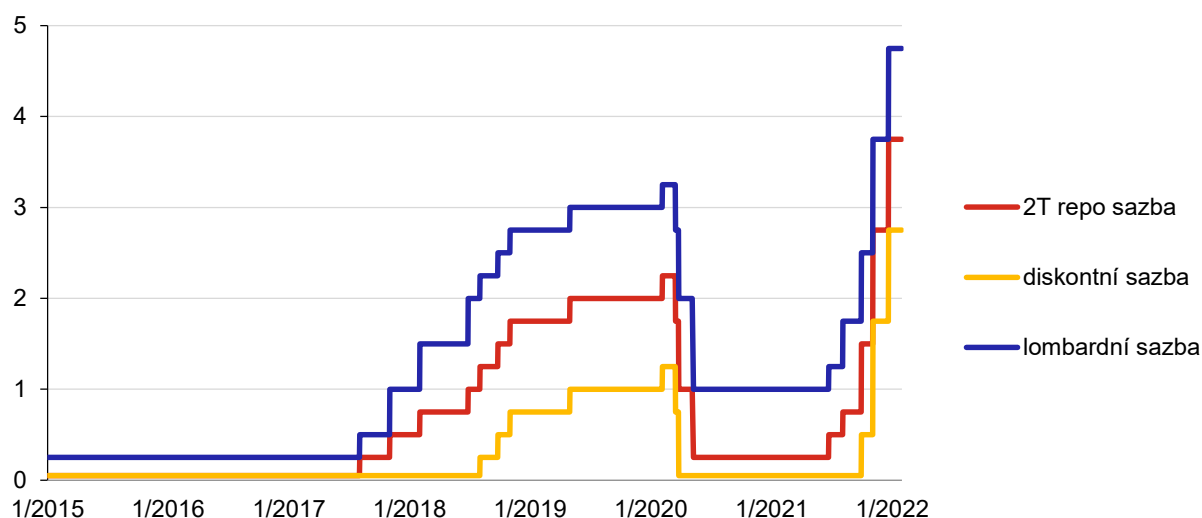
Prudce silící a dlouho nevídané inflační tlaky ovšem v průběhu roku postavily ČNB před nutnost rychlejšího a výraznějšího zpřísnění měnové politiky, než dříve očekávala. Bylo nutno omezit průsak mimořádně silných inflačních tlaků ze zahraniční i domácí ekonomiky do cenového vývoje v delším období, zabezpečit návrat inflace na horizontu měnové politiky do blízkosti 2% inflačního cíle a podpořit ukotvenost inflačních očekávání na tomto cíli. Bankovní rada proto na svých posledních třech zasedáních v roce 2021 od září do prosince přikročila k razantnímu zvýšení hlavní úrokové sazby (tzv. dvoutýdenní repo sazby) v souhrnu o 3 procentní body. Za celý rok tak ČNB v celkem pěti krocích zvýšila tuto úrokovou sazbu o 3,5 procentního bodu na 3,75 %. Ve zvyšování úrokových sazeb pak ČNB pokračovala i počátkem roku 2022. Na rychlé rozšiřování úrokového diferenciálu vůči eurozóně reagoval na přelomu roku kurz koruny výrazným posilováním. V rámci péče o cenovou stabilitu bude ČNB i v roce 2022 nadále pokračovat v analýzách zaměřených na zvýšené inflační tlaky a nově také na krátkodobé i dlouhodobé ekonomické dopady válečného konfliktu na Ukrajině na českou i světovou ekonomiku.

Ve výzkumu v oblasti měnové politiky se ČNB v loňském roce věnovala aktuálním tématům, mezi která patří vývoj a zdokonalování metod pro krátkodobé prognózy, analýza charakteru a dopadu koronavirové krize na ekonomiku a transmisi měnové a fiskální politiky. Výsledky výzkumu byly publikovány nejen ve výzkumných řadách, ale také se odrazily ve vybraných boxech ve Zprávách o měnové politice. Více o výzkumných aktivitách ČNB pojednává část *II.8 Ekonomický a finanční výzkum této Výroční zprávy*.

Měnověpolitické úrokové sazby

(v %)

Počínaje rokem 2021 se stěžejní publikací České národní banky v oblasti měnové politiky stala [Zpráva o měnové politice](#). Nahradila tak Zprávu o inflaci, která byla publikována od roku 1998. Nově koncipovaná zpráva upouští od podrobného faktografického popisu minulého hospodářského a měnového vývoje a zaměřuje se na klíčová ekonomická témata, která mají dominantní vliv na budoucí vývoj české ekonomiky a inflace a tím i na nastavení měnové politiky.

V roce 2021 ČNB vypracovala každoroční dokument [Analýzy stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou](#). Podrobněji se v něm zaměřila na některé aspekty dopadu koronavirové krize na evropské ekonomiky a na fiskální politiku EU. Koronavirová krize ovlivnila i tradičně sledované ukazatele ekonomické připravenosti ČR na přijetí eura, jejich souhrnné vyznění však zůstalo podobné jako v předchozích letech. Ke slabým místům v připravenosti na přijetí eura tak ČNB nadále řadí zejména nedokončený proces ekonomické konvergence k eurozóně. Riziko může představovat také nižší strukturální podobnost české ekonomiky s eurozónou. Potřeba stabilizovat ekonomiku zasaženou koronavirovou pandemií pomocí

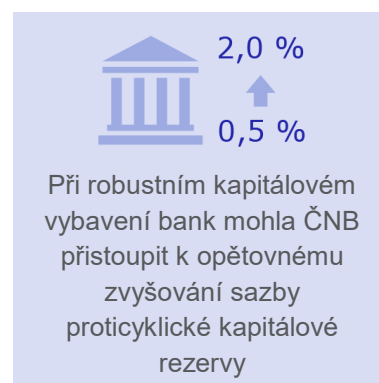
nástrojů fiskální politiky ještě zintenzivnila problém s dlouhodobou udržitelností českých veřejných financí. Výrazné zhoršení fiskální pozice v důsledku koronavirové pandemie navíc zaznamenaly všechny země eurozóny.

II.2 FINANČNÍ STABILITA

Péče o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému v ČR patří mezi klíčové cíle centrální banky. ČNB rozpoznává, sleduje a posuzuje rizika ohrožení stability finančního systému. Prostřednictvím své pravomoci nastavovat příslušné makrobezpečnostní nástroje předchází vzniku těchto rizik nebo je snižuje. Tím vytváří [makrobezpečnostní politiku](#) a přispívá k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability.

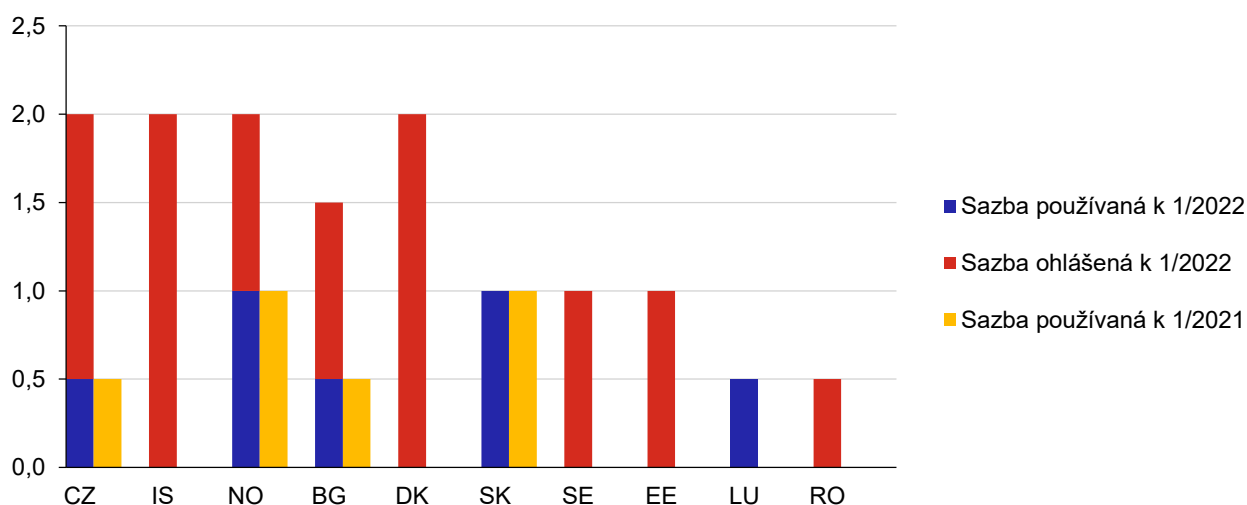
Informace o vývoji v oblasti finanční stability představuje ČNB veřejnosti především ve [Zprávě o finanční stabilitě](#), která je podkladem pro jarní jednání bankovní rady o otázkách finanční stability. Tu zveřejňuje zpravidla v červnu. Pro obdobné podzimní jednání připravují experti ČNB její aktualizaci, která dosud byla zveřejňována v prosinci v publikaci [Rizika pro finanční stabilitu a jejich indikátory](#). Počínaje rokem 2022 budou oba klíčové dokumenty označovány jako Zpráva o finanční stabilitě (jaro 2022, podzim 2022).

Také v loňském roce oba výše uvedené dokumenty potvrdily, že domácí finanční sektor se s pandemií vypořádal dobře a udržuje si vysokou míru odolnosti vůči nepříznivým šokům. [Zátěžové testy](#) doložily schopnost dohlížených finančních institucí i jednotlivých sektorů ustát dopady případného nepříznivého ekonomického vývoje. Bankovní rada proto dospěla k závěru, že v bankovním sektoru je možné začít opět vytvářet polštář na horší časy, konkrétně [proticyklickou kapitálovou rezervu](#). Před začátkem pandemie měly banky povinnost vytvářet tuto rezervu ve výši 1,75 % rizikově vážených domácích aktiv. Po jejím nástupu na jaře 2020 bankovní rada tuto sazbu preventivně snížila na 0,5 % pro případ, že by banky utrpěly výrazné úvěrové ztráty. K tomu však nedošlo a s ohledem na příznivý vývoj bankovní rada během roku rozhodla o postupném zvýšení sazby rezervy až na 2 % s platností od počátku roku 2023. Podobně postupovalo i několik dalších národních makrobezpečnostních orgánů v EU.

Sazba proticyklické kapitálové rezervy v evropských zemích

(v % celkového objemu rizikové expozice)

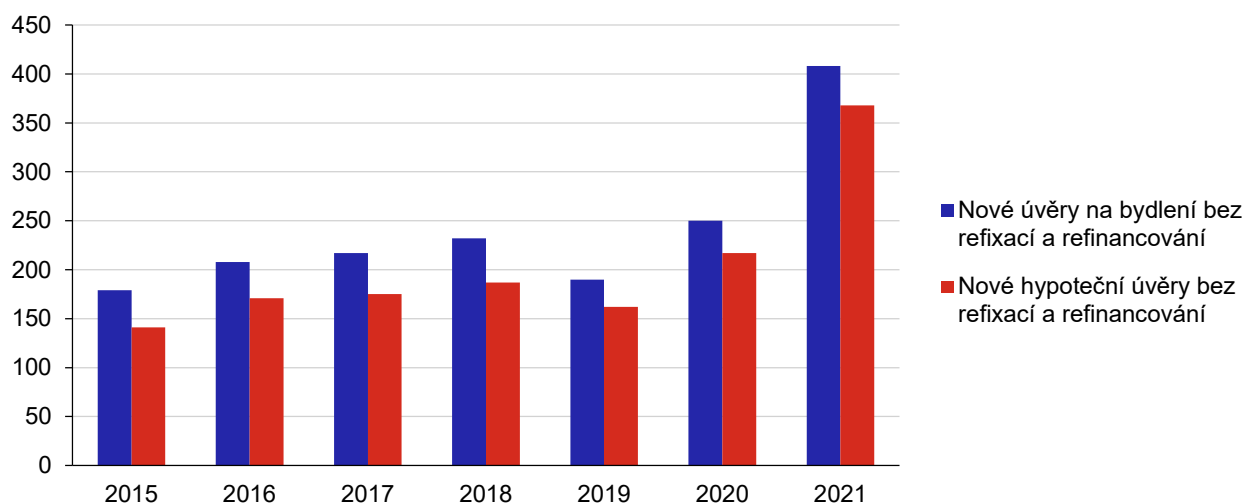
Bankovní rada při rozhodování o nastavení proticyklické kapitálové rezervy v souladu se [Strategií makrobezpečnostní politiky](#) usiluje o účinnou koordinaci makrobezpečnostní a měnové politiky. Součástí

tohoto přístupu je východisko, že při odeznívání fáze hospodářského poklesu začne normalizace makrobezpečnostní politiky přirozeně probíhat o něco dříve než u měnové politiky. Je to dáno zejména tím, že úpravy makrobezpečnostních nástrojů začínají být zpravidla účinné se zpožděním, zatímco změny v měnové politice okamžitě. Díky tomuto přístupu zůstávají makrobezpečnostní politika i měnová politika ČNB dobře sladěny nejen z hlediska nastavení nástrojů, ale i komunikace ohledně jejich pravděpodobné trajektorie.

ČNB se od roku 2014 intenzivně věnuje rizikům souvisejícím s vazbou mezi cenami nemovitostí a úvěry na jejich pořízení. Postupně doporučila poskytovatelům hypotečních úvěrů dodržovat [limity ukazatelů](#) LTV (poměr výše úvěru k hodnotě zajištění), DTI (poměr výše dluhu a ročních čistých příjmů žadatele o úvěr) a DSTI (podíl dluhové služby na čistých ročních příjmech). V reakci na nástup pandemie postupovala bankovní rada v souladu se svou dřívější komunikací v této oblasti proticyklicky – v roce 2020 byl limit LTV zvýšen na 90 % a limity ukazatelů DTI a DSTI byly dočasně zrušeny, což přispělo k bezporuchovému fungování hypotečního trhu. V průběhu roku 2021 však začal tento trh vykazovat citelné známky přehřívání, částečně i vlivem podpůrných fiskálních opatření. Na výrazném růstu objemu nových hypotečních úvěrů se kromě vysoké poptávky po úvěrech podílelo i rozvolňování úvěrových standardů vyvolané vzájemnou konkurencí poskytovatelů. O tom svědčí skutečnost, že podíl rizikových hypoték, za které ČNB dlouhodobě považuje ty s DSTI nad 40 % a DTI nad 8, převýšil úroveň z druhé poloviny roku 2018, kdy ČNB poprvé zavedla limity těchto ukazatelů.

Skutečně nové hypoteční úvěry a úvěry na bydlení

(roční úhmy v mld. Kč)

Objemy skutečně nových úvěrů na bydlení i hypotečních úvěrů výrazně přesáhly úroveň z předchozích let. Ceny bydlení stouply ve všech vyspělých zemích, ale nárůst v ČR patřil k nejvyšším. S ohledem na roztáčející se spirálu mezi narůstajícím dluhovým financováním nákupu nemovitostí a zvyšováním jejich cen, která vede k zesilování systémových rizik, se bankovní rada ČNB rozhodla využít nových zákonných pravomocí a na svém listopadovém jednání o otázkách finanční stability nastavila [opatřením obecné povahy](#) s účinností od 1. dubna 2022 horní limit ukazatele LTV na úroveň 80 %, horní hranici ukazatele DTI na 8,5násobek a limit ukazatele DSTI na 45 %. Podle novely zákona o ČNB, o který se nový makrobezpečnostní mandát opírá, mají banky možnost tolerovat u žadatelů mladších 36 let vyšší limity – 90 % u ukazatele LTV, 9,5násobek u ukazatele DTI a 50 % u ukazatele DSTI. Stanovené limity by měly být v čase převážně stabilní. Jejich hlavním cílem je zabránit tomu, aby v bilancích bank neúměrně narůstal podíl úvěrů s vysoce

Horní limity hypotečních ukazatelů

LTV = 80 %

(90 % pro žadatele do 36 let)

DTI = 8,5

(9,5 pro žadatele do 36 let)

DSTI = 45 %

(50 % pro žadatele do 36 let)

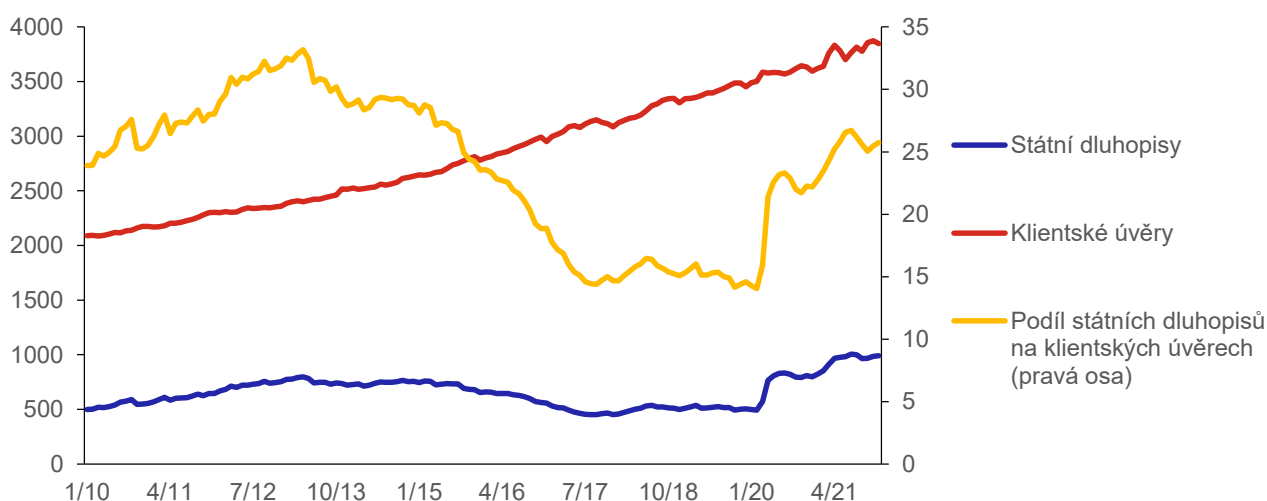
rizikovými charakteristikami, které by mohly v případě silně nepříznivého ekonomického vývoje vést k poruchám v domácím bankovním sektoru. Vedlejšími pozitivními efekty zavedení horních hranic úvěrových ukazatelů mohou být snížení zranitelnosti příjemců nových hypotečních úvěrů i omezení podmínek pro další výrazné zvyšování cen bydlení. Zde je však mnohem důležitější role dalších typů hospodářských politik prováděných jinými orgány, než je centrální banka.

Jedním z významných zdrojů systémových rizik se stávají rizika spojená s dopady klimatických změn a politik zaměřených na zmírnění jejich důsledků pro finanční sektor. Bankovní rada projednala pilotní verzi zátěžového testu bankovního sektoru, který byl zaměřen na dopad těchto rizik. Po dopracování metodického rámce tohoto testu bude jeho první verze zveřejněna v prosinci 2022 v publikaci Zpráva o finanční stabilitě – podzim 2022. Experti ČNB se zabývají rovněž analýzou těchto rizik v nebankovních částech domácího finančního sektoru a zohledňují je v záměrech výzkumných aktivit.

Ve výzkumu v oblasti finanční stability se ČNB v loňském roce věnovala několika klíčovými tématům, mezi která patří analýza transmise nástrojů makroobezřetnostní regulace, interakce cyklických a strukturálních rizik a vztah mezi měnovou a makroobezřetnostní politikou. V rámci rozvoje modelového aparátu se ČNB zaměřila na doplnění zátěžových testů finančních institucí o satelitní modely k predikci růstu úvěrů a cen nemovitostí nebo odhad rizikové prémie finančních aktiv. Více o výzkumných aktivitách ČNB pojednává část *II.8 Ekonomický a finanční výzkum* této Výroční zprávy.

Vývoj objemu státních dluhopisů a podílu státních dluhopisů v bilancích bank

(v mld. Kč a v %)

Podpůrná opatření vlády v průběhu pandemie vedla k nárůstu veřejného dluhu. Jelikož domácí bankovní sektor patří mezi klíčové věřitele české vlády, ČNB každoročně vyhodnocuje [rizika koncentrace expozic domácích bank vůči státním dluhopisům](#) prostřednictvím zátěžového testu veřejných financí. Objem českých státních dluhopisů držených bankami se významně zvýšil. V relaci s klientskými úvěry sice stále nedosahuje úrovní z období 2010–2015, přesto ale vytváří silnější potenciál pro svrchované riziko. Rozhodující indikátor svrchovaného rizika se v základním scénáři testu zvýšil na doposud nejvyšší hodnotu v historii provádění zátěžového testu. Ta však zůstala výrazně pod dohledově stanovenými prahovými hodnotami a proto ČNB nebude v nejbližších třech letech vyžadovat po bankách tvorbu dodatečného kapitálového požadavku k pokrytí rizika koncentrace těchto expozic. Výsledky testu získané za použití nepříznivého scénáře však indikují, že kombinace negativního ekonomického vývoje a nedostatečné kredibility konsolidačních opatření po skončení pandemie by mohla ve střednědobém horizontu vést ke snížení dosud robustní důvěry investorů v udržitelnost veřejných financí ČR. V analýzách finanční stability proto bude ČNB v roce 2022 věnovat svrchovanému riziku zvýšenou pozornost.

II.3 DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM

ČNB v souladu se svým zákonným mandátem vykonává dohled nad subjekty působícími na finančním trhu a stanovuje pravidla jejich podnikání s cílem ochránit stabilitu finančního systému. Vedle systematické regulace a dohledu také sankcionuje případné nedodržování stanovených pravidel. Je součástí Evropského systému dohledu nad finančním trhem (ESFS) a spolupracuje s Evropskou radou pro systémová rizika (ESRB) a evropskými orgány dohledu pro bankovníctví (EBA), pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) a cenné papíry a trhy (ESMA). O svých dohledových činnostech ČNB informuje v každoroční [Zprávě o výkonu dohledu nad finančním trhem](#), v níž lze nalézt podrobnější údaje.

Regulace finančního trhu

ČNB se v loňském roce aktivně zapojila do přípravy řady zákonů v oblasti finančního trhu, a to zejména ve spolupráci s Ministerstvem financí. Připravila příslušné prováděcí vyhlášky, vydala řadu výkladových stanovisek a odpovídala na dotazy účastníků finančního trhu k aplikaci regulace. Na svých webových stránkách pravidelně aktualizovala [úplný přehled](#) platných vyhlášek, opatření obecné povahy, úředních sdělení a stanovisek ČNB týkajících se finančního trhu. V roce 2021 se zapojila do přípravy zejména následujících právních předpisů:

- novely zákona o bankách a zákona o spořitelních a úvěrních družstvech, která nabyla účinnosti 1. října 2021 a představuje transpozici směrnice o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky (CRD5). Jejím hlavním cílem je omezit rizika a posílit odolnost bankovního sektoru. Došlo také ke změnám v regulaci finančních holdingových osob a smíšených finančních holdingových osob,
- novely zákona o ozdravných postupech a řešení krizí na finančním trhu účinné od 14. srpna 2021, jejímž cílem bylo zajistit transpozici revidované evropské směrnice upravující rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí (BRRD II),
- návrhu zákona o panevropském osobním penzijním produktu, jehož cílem je adaptace českého právního řádu na nařízení o panevropském osobním penzijním produktu. Připravovaný zákon upravuje mimo jiné působnost ČNB a přestupky v návaznosti na přímo použitelný předpis EU,
- novely zákonů v souvislosti s koncepcí rozvoje kapitálového trhu, která mimo jiné zavádí daňově zvýhodněný účet dlouhodobých investic a přináší změnu pravidel pro dluhopisy. Návrh zákona nicméně nebyl v 8. volebním období Poslanecké sněmovny přijat a očekává se, že bude znovu předložen do legislativního procesu v průběhu roku 2022,
- novely zákonů v souvislosti s implementací předpisů EU týkajících se unie kapitálových trhů, která měla mimo jiné za cíl zajistit podporu trhů pro růst malých a středních podniků, implementovat nová obezřetnostní pravidla obchodníků s cennými papíry a upravit vydávání krytých dluhopisů a přeshraniční nabízení investičních fondů. Dále reagovala na nařízení v oblasti tzv. zelených financí, nařízení o skupinovém financování (crowdfundingu) nebo nařízení, které novelizuje směrnici o distribuci pojištění (IDD). Návrh nebyl v 8. volebním období Poslanecké sněmovny přijat, nicméně v prosinci 2021 byl Poslanecké sněmovně předložen znovu,
- novely zákona o platebním styku, jež má zajistit adaptaci právního řádu na novelu evropského nařízení o přeshraničních platbách v EU. Pro potřeby nařízení stanoví orgány dohledu a přestupky za porušení zákona. Zavádí poskytovatele služby dynamické směny měn jako novou kategorii subjektu finančního trhu a odstraňuje některé nedostatky zjištěné v aplikační praxi. Schválení novely a její účinnost se očekávají v průběhu roku 2022,
- novely zákona o ochraně spotřebitele a občanského zákoníku, kterou má být zajištěna transpozice směrnice o lepším vymáhání a modernizaci právních předpisů Unie na ochranu spotřebitele. V zákoně o ochraně spotřebitele se v případě osob, které podléhají jejímu dohledu, navrhuje dozor ČNB nad dodržováním zákazu zneužívajících ujednání ve spotřebitelských smlouvách, jejichž obsah neměl spotřebitel možnost ovlivnit, neboť byly sepsány předem (typicky formulářové smlouvy). Očekává se, že legislativní proces v Parlamentu ČR bude zahájen v roce 2022,

- zákona o prověřování zahraničních investic přijatého v roce 2021, na jehož základě může být ČNB zapojena do prověřování zahraniční investice či do rozhodování o učinění výjimky z prověřování zahraniční investice v případě, že je nutná k řešení krize či odvrácení selhání finanční instituce,
- novely nařízení vlády o investování investičních fondů a o technikách k jejich obhospodařování. Novela mimo jiné vyjasnila, že pojem „majetek“ znamená v případě investičních fondů „čistá aktiva“. Další změny například liberalizují limity na likvidní aktiva u fondů nemovitostí nebo zavádějí pravidla pro poskytování úvěrů a zápůjček ze strany fondů kvalifikovaných investorů, do kterých investují speciální fondy. Novela nabyla účinnosti 1. ledna 2022.

V roce 2021 byly projednány a vyhlášeny následující vyhlášky ČNB:

- vyhláška č. 209/2021 Sb., o odměně a náhradě hotových výdajů likvidátora banky a spořitelního a úvěrního družstva. Vyhláška nabyla účinnosti 27. května 2021,
- vyhláška č. 235/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Vyhláška nabyla účinnosti 1. července 2021,
- vyhláška č. 354/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění vyhlášky č. 392/2017 Sb. Převážná část vyhlášky nabyla účinnosti 1. října 2021,
- vyhláška č. 399/2021 Sb., o úvěrových ukazatelích. Vyhláška nabyla účinnosti 1. ledna 2022,
- vyhláška č. 485/2021 Sb., kterou se mění vyhláška č. 141/2018 Sb., o hlášení závažných bezpečnostních a provozních incidentů osobami oprávněnými poskytovat platební služby. Vyhláška nabyla účinnosti 1. ledna 2022.

ČNB dále v rámci kontaktního místa ČNB pro finanční inovace uspořádala v lednu a září 2021 dva kulaté stoly pro účastníky finančního trhu a zájemce o zavádění inovativních technologií v oblasti finančních produktů a služeb. Zatímco první kulatý stůl se zaměřil na rozvoj inovací v platebním styku, druhý se věnoval problematice licencování inovativních poskytovatelů platebních služeb v ČR.

Evropská regulace

V průběhu celého roku se ČNB podílela na přípravě stanovisek a připomínek k návrhům evropských předpisů projednávaným v pracovních skupinách Rady EU a v rámci dialogů s Evropským parlamentem. Jednalo se zejména o níže uvedené předpisy:

- novelu směrnice o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky a novelu nařízení o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky (CRD6/CRR3). Návrhy mají za cíl posílit finanční stabilitu při současném zachování plynulého financování ekonomiky a přispět k oživení ekonomiky po krizi způsobené pandemií. Dále mimo jiné implementují poslední fázi konceptu Basel III a zahrnují tzv. ESG rizika (tj. rizika v oblasti environmentální, sociální a řízení podniků) do obezřetnostního rámce,
- návrh směrnice o spotřebitelských úvěrech, který obsahuje revidovaný regulační rámec pro poskytování spotřebitelských úvěrů,
- návrh směrnice o správcích úvěru a obchodnících s úvěry, která má mimo jiné podnítit rozvoj sekundárního trhu s úvěry v selhání, zvýšit možnost vstupu správců úvěru a obchodníků s úvěry na trh v rámci EU, stanovit podmínky pro činnost správců úvěru a obchodníků s úvěry a zajistit dostatečnou úroveň ochrany dlužníků,
- novelu evropského regulačního rámce o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II). Navrhované úpravy se dotýkají kvantitativních a kvalitativních požadavků, výkaznictví a zveřejňování informací a měly by mimo jiné přispět k uvolnění prostředků pojištěven a zajištěven ve prospěch investic a ekonomického oživení,

- návrh směrnice, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize pojišťoven a zajišťoven. Jeho cílem je zajistit lepší přípravu dohlížených subjektů a příslušných orgánů dohledu na řešení případných selhání v pojišťovacím sektoru. Návrh koncepčně vychází z existující předlohy v sektoru bankovníctví (BRRD),
- novelu směrnice o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění. Účelem nové úpravy je zejména zlepšit a posílit ochranu osob poškozených v souvislosti s dopravními nehodami,
- novelu nařízení o prospektu a novelu směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID II). Oba předpisy patří k souboru legislativních návrhů, které Komise navrhla v reakci na koronavirovou pandemii pod označením „balíček týkající se oživení kapitálových trhů“. Jejich společným cílem je zmírnit ekonomické dopady současné krize a podpořit brzké ozdravení účastníků kapitálového trhu,
- legislativní návrhy v rámci projektu unie kapitálových trhů, jejichž cílem je integrovat a zatraktivnit kapitálové trhy v EU. Patří mezi ně zejména návrh nového nařízení, které má vést k vytvoření jednotného evropského přístupového místa, a novely nařízení o trzích finančních nástrojů (MiFIR), směrnice o správcích alternativních investičních fondů (AIFMD) a směrnice o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (UCITS),
- novelu vybraných směrnic (UCITS, AIFMD, MiFID II, Solventnost II a IDD), jejímž cílem je integrovat rizika a faktory udržitelnosti do klíčové sektorové legislativy. Novela mimo jiné stanoví povinnost zohlednit preference klienta v oblasti udržitelnosti při posuzování vhodnosti nabízeného produktu, vyjasňuje povinnosti finančních podniků ve vztahu k hodnocení rizik udržitelnosti a stanoví tvůrcům finančních produktů a finančním poradcům povinnost, aby při navrhování finančních produktů zohledňovali faktory udržitelnosti,
- návrh nařízení o evropských zelených dluhopisech, které upravuje podmínky pro vydávání tzv. evropských zelených dluhopisů a stanovuje požadavky kladené na emitenty dluhopisů, kteří chtějí používat označení „evropský zelený dluhopis“, včetně externího ověření těchto dluhopisů,
- novelu unijních předpisů v oblasti předcházení praní špinavých peněz a financování terorismu, která mimo jiné dále harmonizuje pravidla a posiluje koordinaci a jednotný postup dohledu v dané oblasti. V této souvislosti se navrhuje, aby byly konkrétní úkoly v oblasti přímého dohledu svěřeny nově vzniklému orgánu EU. Cílem je též propojit centralizované registry bankovních účtů jednotlivých členských států a registry skutečných majitelů,
- balíček legislativních návrhů zaměřený na digitální finance, který obsahuje mimo jiné návrh nařízení o digitální provozní odolnosti finančního sektoru a návrh nařízení o trzích s kryptoaktivy,
- návrh nařízení, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci. Návrh stanovuje mimo jiné harmonizované požadavky na systémy využívající strojové učení při posuzování úvěruschopnosti fyzických osob,
- návrh nařízení, kterým se mění nařízení o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu, pokud jde o zřízení rámce pro evropskou digitální identitu.

ČNB se taktéž zapojila do diskusí o dokončování hospodářské a měnové unie a prohlubování integrace eurozóny, jejichž dynamika nicméně v důsledku pandemie značně poklesla. V roce 2021 měl být schválen aktualizovaný plán dokončování bankovní unie. Nepodařilo se jej však dojednat a věc byla odložena na rok 2022. Nedošlo ani k výraznému pokroku ohledně ustavení Evropského systému pojištění vkladů.

Dále se ČNB účastnila debat o dokončení unie kapitálových trhů podle akčního plánu Evropské komise ze září 2020 a podílela se na definování národní pozice k celé řadě dalších legislativních návrhů Evropské komise. ČNB k těmto tématům také aktivně vystupovala prostřednictvím svých zástupců na jednáních, kterých se pravidelně účastní, popř. uplatňovala připomínky k pozičním dokumentům vlády pro zástupce ČR na daná jednání.

ČNB se v rámci svého zapojení do činnosti evropských orgánů dohledu rovněž podílela na přípravě řady dalších prováděcích předpisů, obecných pokynů a výkladových stanovisek k aplikaci regulačních pravidel.

Mezinárodní spolupráce na finančním trhu

ČNB se v roce 2021 aktivně podílela na činnosti evropských orgánů dohledu (ESA). V roce 2021 se evropské orgány dohledu ve větší míře zaměřily na úkoly, které obdržely v souvislosti s revizí nařízení o zřízení ESA, a na aktivity v oblasti udržitelných či digitálních financí. ESA předložily Komisi první sadu návrhů regulačních technických standardů, které upravují zveřejňování informací o udržitelnosti v odvětví finančních služeb. Při přípravě návrhů ČNB upozorňovala mimo jiné na absenci spolehlivých podkladových dat pro plnění informačních povinností ze strany dohlížených subjektů.

Jednu z hlavních priorit práce Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) v roce 2021 představovaly aktivity související s implementací standardů Basel III a balíčkem opatření ke snižování rizik v bankovním sektoru EU. ČNB v EBA prosazovala, aby v reakci na dopady pandemie nedošlo k rozvolňování obezřetnostních požadavků, neboť tento krok by mohl negativně ovlivnit schopnost institucí i orgánů dohledu identifikovat a řídit budoucí rizika.

Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) v roce 2021 zintenzivnil svou činnost v oblasti udržitelnosti. Dále zaměřil svou pozornost na upisování neživotních rizik a jejich adekvátní ocenění ve světle klimatických změn či na riziko zhoršení dostupnosti pojistného krytí.

ČNB se aktivně zapojila rovněž do činnosti Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA). Podpořila většinu návrhů ESMA týkajících se sblížení dohledových praktik a vytváření jednotného souboru pravidel. V souvislosti se zajišťováním konvergence dohledových postupů se ČNB účastnila řady srovnávacích cvičení. V rámci srovnávacího cvičení zaměřeného na přezkum spolupráce domovského a hostitelských orgánů dohledu při přeshraničním poskytování služeb investičními firmami byl pozitivně hodnocen přístup ČNB v této oblasti.

Členkou rad orgánů dohledu EBA a EIOPA jmenovanou ČNB je Zuzana Silberová, ředitelka sekce dohledu nad finančním trhem, která je zároveň od roku 2020 již podruhé jedním ze sedmi členů správní rady EIOPA. Členem rady orgánů dohledu ESMA jmenovaným ČNB je Vojtěch Belling, ředitel sekce regulace a mezinárodní spolupráce, který od 1. ledna 2021 zastává také funkci člena správní rady ESMA.

Nedílnou součástí výkonu dohledu ČNB je také spolupráce a výměna informací s partnerskými dohledovými orgány v zahraničí a aktivní zapojení do činnosti kolegií orgánů dohledu. V roce 2021 ČNB působila v celkem osmi kolegiích orgánů dohledu nad evropskými bankovními skupinami a v jednom případě plnila roli konsolidujícího orgánu dohledu. Jednání kolegií se v roce 2021 v reakci na pandemii věnovala zejména vyhodnocení kapitálové vybavenosti a rizikového profilu dohlížených subjektů. Kolegia rovněž posuzovala ozdravné plány jednotlivých bankovních skupin. ČNB se dále zapojila do činnosti deseti kolegií orgánů dohledu nad evropskými pojišťovacími skupinami. Jejich činnost se zaměřila především na plnění kapitálových požadavků, a to zejména v kontextu dopadů pandemie, hodnocení rizik dohlížených pojišťoven a skupinové interní modely. ČNB se rovněž podílela na činnosti nově zřizovaných kolegií orgánů dohledu v oblasti boje proti praní špinavých peněz k vybraným mezinárodním finančním skupinám a v několika případech jakožto domovský orgán dohledu kolegia organizovala.

ČNB se v loňském roce aktivně zapojila do činnosti organizací vydávajících mezinárodní standardy v oblasti regulace finančního trhu a dohledu nad ním (IAIS, IOPS, IOSCO). Tyto organizace se soustředily zejména na oblasti, na něž měla dopad pandemie koronaviru. Důraz byl kladen i na oblast udržitelných financí a problematiku digitalizace. V rámci mnohostranného memoranda o spolupráci Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry (IOSCO) ČNB spolupracovala s ostatními signatáři na prověřování aktivit přeshraničně působících investorů na kapitálovém trhu.

Licenční, schvalovací a povolovací činnosti v oblasti finančního trhu

ČNB jako orgán dohledu nad finančním trhem uděluje oprávnění k činnosti (licence, povolení a registrace) většině subjektů, které poskytují služby na finančním trhu. Vydává i jiná povolení či souhlasy, například schvaluje nabývání kvalifikovaných účastí na regulovaných subjektech, uděluje souhlas k výkonu funkce vedoucí osoby, schvaluje prospekt cenného papíru nebo dává souhlas s uveřejněním nabídky převzetí.

Počty vybraných dohlížených subjektů

Kategorie finančního subjektu ¹⁾	Stav k 31. 12. 2020	Přrůstek v roce 2021	Úbytek v roce 2021	Stav k 31. 12. 2021
Úvěrové instituce	56	0	4	52
Sektor pojišťoven (pojišťovny, zajišťovny, Česká kancelář pojistitelů a Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.)	45	2	5	42
Penzijní společnosti a fondy	48	3	0	51
Investiční společnosti a investiční fondy ²⁾	459	69	17	511
Obchodníci s cennými papíry	74	4	3	75
Platební instituce a instituce elektronických peněz	39	6	3	42
z toho: správci informací o platebním účtu	3	0	0	3
Poskyvatelé platebních služeb malého rozsahu a vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu	104	1	16	89
Zpracovatelé tuzemských bankovek a mincí	5	0	0	5
Nebankovní poskyvatelé spotřebitelských úvěrů	85	2	4	83
Emitenti cenných papírů přijatých na regulovaném trhu v ČR	107	16	13	110
Tržní infrastruktura ³⁾	10	0	0	10
Akreditované osoby ⁴⁾	71	10	3	78
Směnárníci	882	19	38	863

1) Včetně poboček zahraničních společností.

2) Investiční společnosti, pobočky zahraničních investičních společností, hlavní administrátoři, investiční fondy s právní osobností a podílové fondy.

3) Role subjektů v postavení organizátora regulovaného trhu, provozovatele mnohostranného obchodního systému, provozovatele organizovaného obchodního systému, provozovatele vypořádacího systému s neodvolatelností vypořádání, centrálního depozitáře a administrátora referenčních hodnot.

4) Osoby akreditované ČNB k pořádání zkoušek k ověřování odbornosti podle čtyř zákonů: zákona o distribuci pojištění a zajištění, zákona o doplňkovém penzijním spoření, zákona o spotřebitelském úvěru a zákona o podnikání na kapitálovém trhu. Jedna akreditovaná osoba může mít jednu až čtyři akreditace.

Níže jsou uvedeny pouze nejvýznamnější události licenční, schvalovací a povolovací činnosti ČNB v roce 2021 v členění podle sektorů.

V sektoru úvěrových institucí ČNB vydala souhlas s fúzí Raiffeisenbank a.s. a Equa bank a.s., přičemž druhá z uvedených bank v důsledku tohoto rozhodnutí k 1. lednu 2022 zanikla. V průběhu roku probíhala dílčí správní řízení týkající se projektu akvizice Moneta Money Bank skupinou PPF. Celý proces má více kroků a v roce 2021 nebyl dokončen.

V sektoru pojišťoven došlo ke schválení přeshraniční fúze zanikajících tuzemských pojišťoven AXA pojišťovna, a.s., AXA životní pojišťovna, a.s., a slovenské UNIQA poisťovňa, a.s., do nástupnické UNIQA pojišťovna, a.s. Dále byl vydán souhlas k nabytí kvalifikované účasti na ERGO pojišťovně a.s. ze strany

německé skupiny S.V.Holding AG a souhlas k nabytí kvalifikované účasti na Pillow pojišťovně a.s. subjekty ze skupiny RSJ.

V sektoru nebankovních poskytovatelů investičních služeb ČNB udělila oprávnění k činnosti obchodníka s cennými papíry společností MTX Capital Services a.s. a Fondée s.r.o.

V sektoru platebního styku v roce 2021 oproti minulému roku mírně zpomalil nápor žádostí o povolení k činnosti platebních institucí, institucí elektronických peněz, poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu, vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu a správců informací o platebním účtu. V průběhu roku bylo rozhodnuto v řízeních o 37 žádostech (vydáno pět povolení, tři žádosti zamítnuty, 29 řízení zastaveno). Vysoký podíl zamítnutých žádostí a zastavovaných řízení, který se v jiných sektorech finančního trhu nevyskytuje, je dán obecně nízkou kvalitou podnikatelských záměrů i žádostí. Byla vydána povolení k činnosti platební instituce společností ZNPay a.s. a Direct Fidoo Payments s.r.o. a dále povolení poskytovatele platebních služeb malého rozsahu společnosti Querko s.r.o.

V sektoru investičních společností a investičních fondů udělila ČNB v roce 2021 povolení k činnosti společností EnCor Asset Management, investiční společnost, a.s., Allegro investiční společnost, a.s. (od 29. prosince 2021 obchodní firma Quant Asset Management, a.s.), DEKINVEST investiční společnost, a.s., a CREDITAS investiční společnost, a.s., a samosprávným investičním fondům Trigea nemovitostní fond, SICAV, a.s., a FINEMATIC SICAV, a.s. Oprávnění pro výkon činnosti depozitáře investičních fondů v roce 2021 získaly společnosti Conseq Investment Management a.s., ATLANTIK finanční trhy, a.s., a Raiffeisenbank a.s.

Podle zákona o doplňkovém penzijním spoření bylo v roce 2021 uděleno povolení společnosti Rentea penzijní společnost, a.s., k vytvoření tří účastnických fondů.

V oblasti emisí cenných papírů bylo v roce 2021 vydáno 93 rozhodnutí o schválení dokumentů v souvislosti s emisemi cenných papírů (prospektů cenných papírů a jejich dodatků). Jednalo se zejména o prospekty dluhopisů emitentů z oblasti developmentu. Schváleny byly i čtyři prospekty akcií pro účely jejich veřejné nabídky (z toho ve dvou případech šlo o veřejnou nabídku s využitím systému START Burzy cenných papírů Praha).

K obchodování na regulovaném trhu byly nově přijaty cenné papíry 16 emitentů (v 11 případech se jednalo o dluhopisy a v pěti případech o akcie). Naopak cenné papíry 13 emitentů byly z obchodování vyřazeny (v pěti případech šlo o akcie vyřazené na základě rozhodnutí emitenta či organizátora regulovaného trhu a v osmi případech o dluhopisy vyřazené po jejich splacení). Počet emisí obchodovaných na regulovaném trhu se tak meziročně zvýšil ze 107 na 110.

Během roku probíhal dohled nad dodržováním právních předpisů v oblasti veřejné nabídky. Konkrétně se jednalo o nápravy několika chybných propagačních sdělení při veřejné nabídce cenných papírů na základě schválených prospektů a prověření 17 případů podezření na veřejnou nabídku cenných papírů (dluhopisů) bez platného schváleného prospektu.

ČNB prováděla kontrolu informační povinnosti emitentů (kontrolu výročních a pololetních zpráv všech více než 70 emitentů a detailní kontrolu aplikace mezinárodních účetních standardů IFRS ve vybraných účetních závěrkách) a upozorňovala na nedostatky, které dohlížené subjekty následně odstranily.

ČNB vedla v roce 2021 jedno řízení v oblasti vytěsnění, v němž udělila předchozí souhlas společnosti PPF Telco B. V. s vytěsněním drobných akcionářů emitenta O2 Czech Republic, a.s.

V oblasti tržní infrastruktury nadále působily tři obchodní systémy v rolích organizátorů regulovaných trhů, provozovatelů mnohostranných obchodních systémů a organizovaného obchodního systému (Burza cenných papírů Praha, a.s., RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s. a 42 Financial Services, a.s.). Dále činnost vykonávali dva provozovatelé vypořádacího systému s neodvolatelností vypořádání (Centrální depozitář cenných papírů, a.s., a ČNB jako provozovatel Systému krátkodobých dluhopisů), jeden centrální depozitář (Centrální depozitář cenných papírů a.s.) a dva administrátoři referenčních hodnot, konkrétně

mezibankovní úrokové sazby Prague Interbank Offered Rate – PRIBOR (Czech Financial Benchmark Facility, s.r.o.) a indexů PX (Burza cenných papírů Praha, a.s.).

V průběhu roku ČNB schválila dvě změny pravidel vypořádacího systému Centrálního depozitáře cenných papírů, a.s. Proběhl také pravidelný přezkum a vyhodnocení souladu Centrálního depozitáře cenných papírů s nařízením o centrálních depozitářích cenných papírů. Dále ČNB vedla dvě řízení s Burzou cenných papírů Praha ve věci pozastavení výjimek z povinnosti tržní transparency podle nařízení o trzích finančních nástrojů a posuzovala změny pravidel obchodování.

V oblasti ověřování odbornosti osob podílejících se na distribuci finančních produktů ČNB v uplynulém roce komplexně zaktualizovala všechny tři zkuškové sady k ověřování odbornosti distributorů za oblasti pojištění, investic a spotřebitelských úvěrů. Tyto zkuškové sady využívají osoby s povolením ČNB zkoušet poskytovatele nebo zprostředkovatele finančních služeb (akreditované osoby) při ověřování odbornosti. Nejvíce odborných zkoušek v roce 2021 stejně jako v minulém roce složili distributoři pojištění.

Kromě subjektů uvedených v tabulce *Počty vybraných dohlížených subjektů* dohlíží ČNB ještě na desetitisíce dalších. Jedná se zejména o zprostředkovatele finančních produktů – pojištění, spotřebitelských úvěrů, investičních služeb a dalších produktů. U zprostředkovatelů finančních produktů sehrálo pozitivní roli zavedení poplatků za prodloužení oprávnění k činnosti. Poplatky vedly ke snížení počtu zprostředkovatelů, kteří nevykonávají nebo nechtějí vykonávat činnost. Celkem na správních poplatcích zprostředkovatelé finančních produktů v roce 2021 zaplatili více než 33 mil. Kč.

Na finančním trhu také působí subjekty, jejichž činnost nepodléhá dohledu ČNB. Mezi ně patří např. osoby provádějící správu majetku srovnatelnou s obhospodařováním. Jde o malé správce alternativních investičních fondů, jejichž činnost nevyžaduje žádné povolení k činnosti. ČNB je pouze zapisuje do seznamu, v němž jsou evidovány.

Výkon dohledu nad finančním trhem

Při výkonu dohledu ČNB průběžně sledovala činnost a hospodaření jednotlivých subjektů finančního trhu a vyhodnocovala vývoj trhu jako celku i jeho dílčích segmentů. Jak formou dohledu na dálku, tak prostřednictvím kontrol na místě ČNB vykonávala dohled nad finančním trhem v oblasti obezřetnosti, odborné péče a ochrany spotřebitele a boje proti praní špinavých peněz. Nedílnou součástí dohledu ČNB je komplexní hodnocení rizikového profilu jednotlivých dohlížených subjektů, které napomáhá určovat dohledové priority a další nasměrování dohledových aktivit. Přes zvýšenou pozornost, kterou ČNB věnovala dopadům pokračování koronavirové pandemie na finanční trh, pokračoval výkon dohledu se stejným či spíše větším úsilím také v dalších sledovaných oblastech.

V sektoru úvěrových institucí se ČNB soustředila zejména na vývoj kvality úvěrových portfolií, na udržování dostatečnosti kapitálu a opravných položek ke krytí případných ztrát, na změny v úvěrových standardech a rizikovém apetitu a na ziskovost a životaschopnost obchodních modelů bank a družstevních záložen. Sledovala rizikové faktory související zejména s vývojem ekonomiky během pandemie a probíhajícími strukturálními změnami (například určování výše opravných položek a vývoj počtu a rizikovost poskytnutých hypotečních úvěrů). V souvislosti s dočasným omezením výplat dividend, které bylo zavedeno bezprostředně po vypuknutí pandemie koronaviru na jaře 2020 pro udržení kapitálového vybavení a stability tuzemského bankovního sektoru, ČNB v září 2021 informovala, že výše dividend v dalším období již nebude plošně omezována a že návrhy na rozdělení zisku budou posuzovány standardním dohledovým procesem. Vyzvala však banky, aby k distribuci zisků přistupovaly i nadále konzervativně s cílem udržet bezpečnou úroveň svého kapitálového vybavení.

V oblasti odborné péče se ČNB u úvěrových institucí komplexně věnovala tématům plnění informačních povinností vůči klientům, plnění povinností spojených s vedením platebních účtů, dodržování pravidel jednání při poskytování investičních služeb, dodržování pravidel ochrany spotřebitele a řízení rizik v relevantních oblastech včetně souvisejícího nastavení postupů ve vnitřních předpisech. Kromě pokračující implementace pravidel silného ověření a rovnosti poplatků za zahraniční platby se ČNB rovněž zabývala problematikou bankovní identity, kterou

v uplynulém roce zavedla řada úvěrových institucí. V rámci ochrany integrity finančního trhu pokračovalo prověřování přiměřenosti opatření pro prevenci a odhalování zneužívání trhu u vybraných bank.

V souvislosti s digitální transformací finančních služeb patřilo mezi priority dohledové činnosti ověření míry odolnosti úvěrových institucí proti kybernetickým rizikům a schopnosti institucí zajistit kontinuitu jimi poskytovaných služeb. V popředí zájmu dohledu bylo také řízení rizik outsourcingu, například právě ve sféře informačních technologií.

Další z klíčových oblastí, na kterou se ČNB při své dohledové činnosti důrazně zaměřovala, byl boj proti praní špinavých peněz. V roce 2021 došlo k řadě legislativních změn, které dále posílily regulační rámec v této oblasti a na jejichž přípravě se ČNB významně podílela. Implementaci těchto legislativních novinek byla při výkonu dohledu věnována zvýšená pozornost. ČNB pokračovala v rozšiřování okruhu informací o dohlížených institucích, kterými disponuje, a v posílení prováděných analýz rizik, které představují základní východisko pro následné určení odpovídajících dohledových postupů, zejména pro tematické zaměření kontrol na místě.

V pojistném sektoru ČNB i nadále v reakci na pokračující pandemii průběžně posuzovala kapitálové pozice pojišťoven a způsob jejich řízení, intenzivně sledovala vývoj na finančních trzích a vyhodnocovala dopady na aktiva spravovaná dohlíženými pojišťovnami. Mimořádné vykazovací povinnosti implementované v roce 2020 byly v průběhu roku 2021 kontinuálně aktualizovány, aby reflektovaly vývoj pandemie a rizika související s jejími dopady (s důrazem na pojistná odvětví, která byla pandemií více dotčena). V oblasti řízení postačitelnosti pojistného produktu povinného ručení, kterou se ČNB průběžně zabývá, lze konstatovat, že z hlediska interních systémů řízení postačitelnosti pojistného dochází k postupným úpravám a zefektivnění vnitřních řídicích a kontrolních procesů pojišťoven. Pojišťovny reagují na dohledová zjištění a uložená opatření k nápravě. ČNB také u pojišťoven pokračovala ve vyhodnocování rizika informačních systémů a informačních technologií. Posuzovala zejména infrastrukturu v oblasti informačních technologií, úroveň kybernetické bezpečnosti a celkovou kvalitu řídicího a kontrolního systému v této oblasti.

Pokud jde o odbornou péči a ochranu spotřebitele v pojišťovnictví, ČNB věnovala zvýšenou pozornost tržnímu vývoji, který v oblasti technologických inovací a digitalizace zaznamenává rychlý posun s potenciálními dopady na kvalitu služeb poskytovaných zákazníkům (uzavírání a správa pojistných smluv, likvidace pojistných událostí), což klade zvýšené nároky na řízení a zmírňování rizik v oblasti odborné péče a ochrany spotřebitele ze strany pojišťoven. Významná část dohledové činnosti byla věnována naplňování regulačních požadavků v oblasti produktového řízení (tvorbě a distribuci pojistných produktů), a to se zaměřením zejména na transparentnost a objektivnost informací o pojistných produktech poskytovaných koncovým zákazníkům. Mezi pojistnými produkty dotčenými pandemií řešila ČNB zejména otázky spojené s pojištěním záruky proti úpadku cestovních kanceláří. Do dohledové činnosti se výrazným způsobem promítly také četné aktivity zastřešované Evropským orgánem pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) a s nimi spojené analytické činnosti prováděné na základě kvantitativních dat, která jsou nově ve standardizované formě využívána pro účely dohledu odborné péče.

V sektoru penzijních společností a fondů ČNB sledovala úroveň kapitálové přiměřenosti penzijních společností a posuzovala systém řízení kapitálu, a to zejména v kontextu rostoucích úrokových sazeb, které mohou mít negativní dopad na hodnotu oceňovacích rozdílů z cenných papírů, a dále v kontextu dopadů implementace účetního standardu IFRS 9. V případě transformovaných fondů se ČNB při výkonu dohledu soustředila zejména na plnění požadavku, aby hodnota majetku těchto fondů vždy pokrývala jejich závazky, což je opět relevantní zejména s ohledem na postupné zvyšování základních úrokových sazeb.

Na evropské úrovni nabyla účinnosti nařízení požadující zohledňování aspektů udržitelnosti v činnosti finančních institucí napříč jednotlivými sektory. V tomto ohledu ČNB přistoupila k monitoringu připravenosti dohlížených subjektů zveřejňovat informace o tom, zda jejich investice směřují ke společensky odpovědnému investování, resp. zda ve své činnosti zohledňují faktory společenské odpovědnosti a udržitelného růstu.

Při výkonu dohledu v oblasti spotřebitelských úvěrů se ČNB soustředila zejména na kontroly poskytovatelů spotřebitelských úvěrů zajištěných nemovitostí. Kontroly byly zaměřeny jak na posuzování úvěruschopnosti,

tak na kontrolu pravidel a postupů pro přijetí a ocenění předmětu zajištění spotřebitelského úvěru na bydlení, zvláště pak zda nedochází k tzv. přezajištění u neúčelových hypotečních úvěrů. V rámci dohledové činnosti byl vydán nový dohledový benchmark č. 2/2021 *K výjimce z povinnosti získat všeobecné znalosti*. Současně ČNB provedla dohledové šetření u 77 společností s cílem ověřit splnění podmínek pro aplikaci výjimky z povinnosti získat všeobecné znalosti u osob, které v minulosti vykonávaly relevantní praxi na finančním trhu.

Vzhledem ke zvýšenému počtu spotřebitelských podání, která upozorňovala na vyžadování záloh jako záruky poskytnutí spotřebitelského úvěru, a to zejména ze strany neoprávněných poskytovatelů, vydala ČNB před těmito praktikami varování. V oblasti spotřebitelských úvěrů ČNB obdržela celkem 338 podání veřejnosti, ale zaznamenala významný pokles podání týkajících se neoprávněného účtování poplatků za účelně vynaložené náklady v souvislosti s předčasným splacením spotřebitelského úvěru na bydlení. Pokles oproti roku 2020 činil téměř 60 %, což nasvědčuje tomu, že většina poskytovatelů spotřebitelských úvěrů respektuje stanovisko vydané ČNB k této problematice.

V sektoru nebankovních obchodníků s cennými papíry se ČNB zaměřila na aplikaci nové obezřetnostní regulace v podobě nařízení a směrnice o obezřetnostním dohledu nad investičními podniky (IFR/IFD). Nový právní rámec je přizpůsoben obchodníkům s cennými papíry a zohledňuje rizika, kterým jsou nebo mohou být vystaveni. Jedná se zejména o riziko pro zákazníky, riziko pro trh, riziko pro podnik, riziko koncentrace a riziko likvidity. ČNB u obchodníků s cennými papíry identifikovala obezřetnostní skupiny podle nové regulace a provedla první sběr dat včetně tzv. K-faktorů, které kvantifikují výše uvedená rizika. ČNB ve spolupráci s Evropským orgánem pro cenné papíry a trhy (ESMA) provedla šetření rozsahu zahraničních aktivit obchodníků s cennými papíry a zabývala se rovněž způsobem, jakým obchodníci s cennými papíry řídí nabízení investičních produktů zákazníkům (tzv. produktové řízení). Ověření produktového řízení bylo hlavním cílem i při kontrolní činnosti. Během kontrol na místě byla pozornost rovněž věnována činnosti poboček a vázaných zástupců zahraničních společností, které poskytují investiční služby. V sektoru obchodníků s cennými papíry obdržela ČNB 76 podání veřejnosti, z nichž se většina týkala právě zahraničních společností.

U investičních společností a fondů se výkon dohledu soustředil na oblast oceňování a vykazování finančních nástrojů podle mezinárodních účetních standardů IFRS, a to zejména na volbu obchodního modelu a jeho vliv na nastavení procesů ve společnosti. Ve spolupráci s ESMA provedla ČNB společné dohledové šetření v oblasti poplatků a nákladů. Zjistila, že dodržování evropské legislativy je u správců subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (UCITS) a jimi obhospodařovaných fondů na vysoké úrovni, k čemuž přispívá také silné konkurenční prostředí v této oblasti. Kontrolní činnost ČNB odhalila v oblasti fondového investování především nesrovnalosti v oceňování nelikvidních aktiv nebo nedostatky v případě delegování činností na jiného.

V sektoru nebankovních poskytovatelů platebních služeb se ČNB při kontrolách na místě zaměřila primárně na implementaci a efektivitu opatření přijatých proti praní špinavých peněz, na nastavení systému ochrany peněžních prostředků uživatelů platebních služeb a na soulad činnosti poskytovatelů platebních služeb s údaji uvedenými v obchodním plánu. V rámci dohledu na dálku ČNB ověřovala plnění informační povinnosti při provádění online úhrad do zahraničí a zabývala se identifikací a odstraňováním případných překážek na straně poskytovatelů platebních služeb, kteří vedou online přístupné platební účty, pro přístup uživatelů využívajících služby nepřímého dání platebního příkazu a informování o platebním účtu. V souvislosti s implementací evropských obecných pokynů ke kolegiím pro oblast boje proti praní špinavých peněz ČNB zorganizovala konání jednoho mezinárodního kolegia a řady dalších kolegií zřízených zahraničními orgány dohledu se v průběhu roku účastnila. ČNB rovněž prošetřovala 21 podání veřejnosti upozorňujících na nedostatky při poskytování platebních služeb ze strany nebankovních poskytovatelů.

V sektoru směnárníků věnovala ČNB pozornost především kontrole plnění povinností v oblasti opatření proti praní špinavých peněz. V rámci skrytých kontrol („mystery shopping“) prověřovala, zda směnárníci provádí identifikaci zákazníků a nedochází k obcházení této povinnosti formou účelového rozdělování směňované částky. Při kontrolách na místě se pak ČNB zaměřovala na vedení evidencí směnárenských obchodů a uchovávání podkladů a informací získaných při identifikaci zákazníků. ČNB rovněž prošetřovala 14 podání veřejnosti upozorňujících zejména na nevýhodné směnné kurzy. Jedná se o další meziroční pokles počtu

přijatých stížností, který lze přičítat zejména pokračující pandemii a s tím souvisejícímu významnému úbytku turistů ze zahraničí a dalšímu poklesu počtu směnárníků v ČR.

V rámci dohledu nad činností distributorů finančních produktů provedla ČNB šetření zaměřená například na kontrolu plnění podmínek odborné způsobilosti u zprostředkovatelů pojištění, posuzování přiměřenosti a vhodnosti u investičních zprostředkovatelů, zapisování vazeb zprostředkovatelů doplňkového penzijního spoření do registru či produkci distributorů. Svá dohledová šetření i kontrolní činnost rovněž zaměřila na postup akreditovaných osob při provádění distančních zkoušek odborné způsobilosti a pořádání programů následného vzdělávání. Při komplexních kontrolách na místě u distributorů finančních produktů směřovala pozornost ČNB především na dodržování pravidel jednání se zákazníky a na plnění podmínek odborné způsobilosti. V souvislosti s novou vykazovací povinností zprostředkovatelů finančních služeb vedla informační kampaň za účelem metodické podpory distributorů. ČNB se zabývala celkem 229 podáními veřejnosti vztahujícími se k činnosti distributorů finančních produktů a akreditovaných osob. Své dohledové poznatky ČNB sdílela i v rámci pravidelného setkání se zástupci asociací distributorů finančních produktů.

Sankční činnost

V sankční oblasti ČNB prošetřovala především podněty k zahájení řízení z moci úřední a vedla řízení, ve kterých uložila pokuty a opatření k nápravě či rozhodla o odnětí oprávnění k činnosti. Tam, kde to umožňuje právní úprava, vedla ČNB také řízení se subjekty, které poskytovaly finanční služby bez příslušného oprávnění (neoprávněné podnikání). [Pravomocná rozhodnutí](#) z těchto oblastí dohledu, u kterých zákon zveřejnění předpokládá, zveřejňuje ČNB na svých webových stránkách.

ČNB v roce 2021 vydala 137 sankčních rozhodnutí ve věci, z nichž 124 nabylo právní moci. Proti rozhodnutí byl podán rozklad v celkem 34 případech, z čehož v 25 případech bylo do konce roku 2021 o rozkladu rozhodnuto.

Nejvíce sankčních rozhodnutí (29) bylo v roce 2021 vydáno v oblasti platebního styku. Druhou nejsilněji zastoupenou oblastí byla oblast kolektivního investování, v níž bylo vydáno 21 rozhodnutí.

Statistika vedených sankčních řízení v členění podle právní úpravy

Právní úprava	Počty sankčních řízení přecházejících z roku 2020	Počty sankčních řízení zahájených v roce 2021	Počty sankčních řízení pravomocně ukončených v roce 2021	Celková výše uložených pokut v roce 2021 (v tis. Kč)
Zákon o bankách a zákon o spořitelních a úvěrních družstvech	5	15	12	6 000
Zákon o pojišťovnictví a zákon o distribuci pojištění a zajištění	2	19	15	6 020
Zákon o podnikání na kapitálovém trhu	11	21	26	10 595
Zákon o investičních společnostech a investičních fondech	5	22	21	1 150
Směnárenský zákon	1	6	6	695
Zákon o ochraně spotřebitele	1	1	1	100
Zákon o platebním styku	22	15	25	3 750
Zákon o oběhu bankovek a mincí	2	1	3	300
Zákon o spotřebitelském úvěru	13	15	8	6 240
Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	2	6	6	10 000
Zákon o České národní bance	1	0	1	50
Dohled nad finančním trhem celkem	65	121	124	44 900

V následujícím textu je uveden výběr nejvýznamnějších sankčních rozhodnutí vydaných v roce 2021. Jmenovitě lze uvést pouze rozhodnutí vydaná v oblastech, ve kterých zákon umožňuje zveřejnění rozhodnutí.

Vůbec nejvyšší pokutu uložila ČNB v roce 2021 v sektoru obchodníků s cennými papíry podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu – společnost Notesco Limited byla sankcionována částkou 6 mil. Kč za poskytování investičních služeb bez příslušného povolení České národní banky.

Nejvyšší pokuty uložené podle zákona o bankách byly ve shodné výši 3 mil. Kč uloženy společností UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., za porušení v oblasti poskytování investičních služeb a směnářské činnosti a společností PARTAPP Corp. s.r.o. za neoprávněný výkon činnosti tzv. „černé banky“.

V oblasti pojišťovnictví uložila ČNB nejvyšší pokutu ve výši 1,5 mil. Kč, a to za nezavedení účinného řídicího a kontrolního systému v oblasti postačitelnosti pojistného v pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla (tzv. povinného ručení). V tomto sektoru zákon neumožňuje zveřejnit konkrétní subjekt, kterému byla sankce udělena.

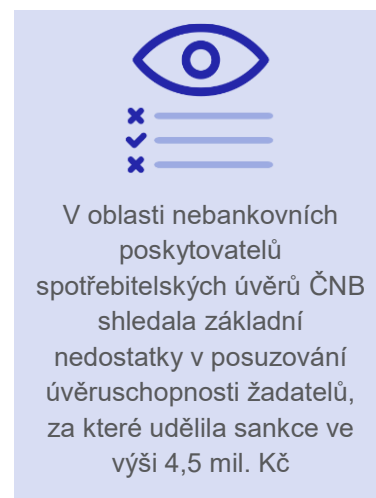
Emitentům cenných papírů ČNB uložila několik pokut za veřejnou nabídku dluhopisů bez uveřejnění prospektu cenného papíru, nejvyšší z nich byla pro společnost UNIPRO SPE01 SE ve výši 500 tis. Kč.

V sektoru spotřebitelských úvěrů byly vysoké pokuty uloženy nebankovním poskytovatelům spotřebitelských úvěrů – společnosti Creamfinance Czech, s.r.o., ve výši 3 mil. Kč, a společnosti Rerum Finance, s.r.o., 1,5 mil. Kč. Nejzávažnější porušení spočívala v nesprávně prováděném posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr.

V sektoru distributorů ČNB uložila nejvyšší pokutu ve výši 1 mil. Kč za neoprávněné zprostředkovávání spotřebitelských úvěrů panu Petru Bartákovi, v oblasti distributorů pojištění a zajištění byla nejvyšší pokuta 600 tis. Kč uložena společnosti Broker Trust, a.s., a v oblasti investičních zprostředkovatelů ČNB uložila pokutu ve výši 500 tis. Kč společností SMS finance a.s. a Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.

V oblasti směnárství byla v roce 2021 uložena nejvyšší pokuta ve výši 400 tis. Kč společnosti Terms Advertisement s.r.o. za provozování směnářské činnosti bez oprávnění.

Podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu byla uložena nejvyšší pokuta 5 mil. Kč za nedostatečně efektivní vyhodnocování transakcí. Také v tomto případě zákon neumožňoval zveřejnit sankcionovaný subjekt.

II.4 POSTUPY PŘI ŘEŠENÍ KRIZE

ČNB stanovila bankám závazný mezitímní cíl pro plnění minimálního požadavku na kapitál a způsobilé závazky (MREL). Všechny banky tento cíl splnily, buď kapitálem, nebo kombinací kapitálu a způsobilých závazků. Tím udělaly významný krok na cestě ke splnění konečného cíle, jímž je vybudování dostatečné kapacity nástrojů způsobilých pro plnění MREL ke konci roku 2023.

MREL je vedle kapitálového požadavku další důležitý ukazatel, jehož plnění má za cíl zvýšit schopnost bank odolat nepříznivým okolnostem a případně vyřešit jejich krizi bez použití veřejných prostředků. MREL umožňuje klientům, analytikům i investorům porovnat banky mezi sebou i jejich vývoj v čase a je významným ukazatelem pro hodnocení stability a zdraví bank.

ČNB aktualizovala plány pro řešení krize všech velkých a středních bank. V případě bank, které jsou členy přeshraničních bankovních skupin, se pro společné rozhodování o plánech a příslušných požadavcích MREL ustavuje kolegium pro řešení krize. ČNB se účastní šesti kolegií, kde řídicím orgánem je Jednotný výbor pro řešení krizí (SRB), a sama řídí jedno kolegium pro řešení krize. Pro ostatní banky je plán i rozhodnutí o požadavku MREL v přímé kompetenci ČNB. Samotný roční plánovací cyklus končí sdělením hlavních prvků plánu bankám a oznámením aktualizovaného požadavku MREL.

V oblasti zvyšování způsobilosti pro řešení krize ČNB připravila politiku tzv. „očekávání pro banky“. Přístup ČNB vychází z uveřejněných očekávání SRB. Očekávání jsou zaměřena na všechny relevantní oblasti plánovacího procesu:

- řídicí a kontrolní mechanismy,
- kapacitu pro absorpci ztrát a rekapitalizaci,
- provozní kontinuitu a přístup k infrastrukturám finančního trhu,
- likviditu a financování při řešení krize,
- informační systémy a požadavky na data,
- oddělitelnost a restrukturalizaci,
- komunikaci.

Cílem je postupně zvyšovat způsobilost bank pro řešení krize tak, aby plnily všechna očekávání do konce roku 2024.

V oblasti financování řešení krize předepsala ČNB v roce 2021 další pravidelný příspěvek do Fondu pro řešení krize ve výši 4,33 mld. Kč. Fond má v současné době cca 21 mld. Kč, přičemž jeho cílová úroveň ke konci roku 2024 by měla dosáhnout cca 36 mld. Kč.

ČNB se také podílí na simulačních krizových cvičeních, ať již jako organizátor, nebo jako účastník. Jejich účelem je zvýšit připravenost ČNB i dalších institucí na případné řešení krize. V roce 2021 se ČNB zúčastnila simulačního krizového cvičení organizovaného SRB, jehož cílem bylo ověřit řešení krize významné bankovní skupiny s centrálou v EU a se systémově významnou dceřinou bankou v ČR. Cvičení ověřilo procesní kroky včetně přeshraniční spolupráce ČNB a SRB, přijímání společných rozhodnutí v kolegiu pro řešení krize a správné a včasné použití formálních dokumentů, kterými by ČNB řešení krize provedla.

II.5 PENĚŽNÍ OBĚH A PLATEBNÍ STYK

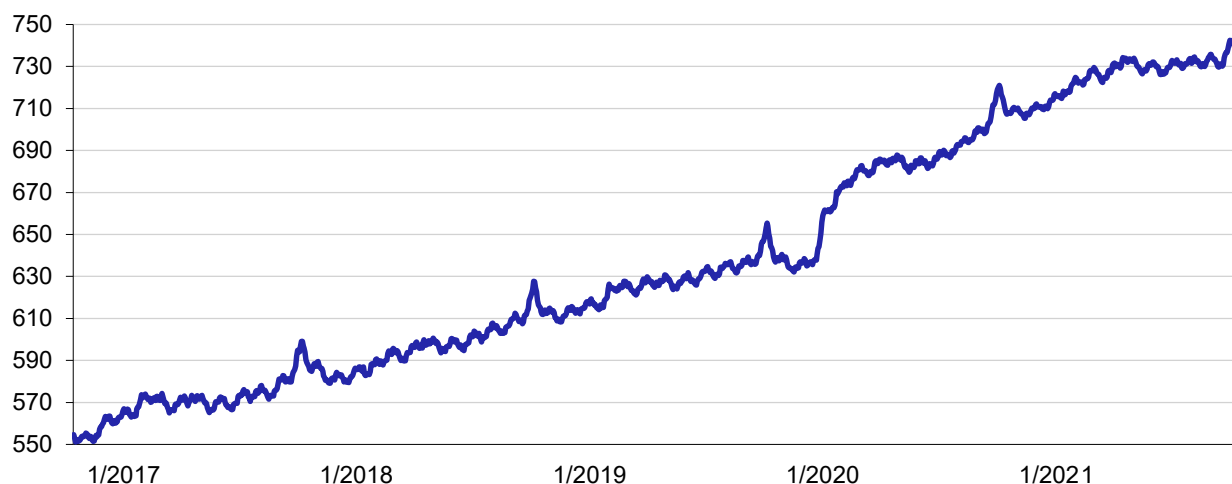
II.5.1 Peněžní oběh

Podle zákona o ČNB má centrální banka výhradní právo vydávat do oběhu bankovky a mince a řídit peněžní oběh.

Hodnota oběživa v roce 2021 vzrostla oproti roku 2020 o 19,2 mld. Kč a k 31. prosinci 2021 dosáhla 731,1 mld. Kč.

Výše oběživa od 1. ledna 2017 do 31. prosince 2021

(v mld. Kč)

Téměř polovinu (48,5 %) hodnoty oběživa tvořily bankovky 2 000 Kč. Podrobná korunová a kusová skladba bankovek a mincí v oběhu k 31. prosinci 2021 je k dispozici na [webových stránkách ČNB](#).

V roce 2021 přibylo v oběhu 12,5 mil. kusů bankovek a 64 mil. kusů oběžných mincí. Výrobci dodali ČNB 99,9 mil. kusů bankovek a 85,1 mil. kusů oběžných mincí (včetně sad mincí z obecných kovů), 33,2 tis. kusů zlatých mincí a 79,4 tis. kusů pamětních stříbrných mincí. Náklady ČNB na výrobu bankovek a oběžných i pamětních mincí činily včetně materiálu 1 412 mil. Kč.

ČNB skartovala 93 mil. kusů bankovek přijatých z oběhu, které byly kvůli opotřebení nebo poškození vyhodnoceny jako nevhodné pro další oběh. Z mincí přijatých z oběhu bylo při zpracování vyříděno 2,1 mil. kusů.

V roce 2021 bylo na území České republiky zadrženo 1 394 kusů padělaných a pozměněných českých platidel, respektive pouze bankovek, nebyla zjištěna žádná padělaná či pozměněná česká mince. Na 1 milion bankovek v oběhu tak připadá 2,9 padělku. Nejčastěji padělaným platidlem byla bankovka s nominální hodnotou 2000 Kč, následovaná bankovkou 1000 Kč. Celková hodnota zadržovaných padělaných a pozměněných českých bankovek činila 2,638 mil. Kč.

Hotovostní operace v české měně na pokladnách ČNB dosáhly v roce 2021 hodnoty 1 200 mld. Kč, což oproti předchozímu roku představuje pokles o 6,3 mld. Kč, resp. o 0,5 %. Pokladny ČNB přijaly z oběhu 540 mil. kusů bankovek a 317,3 mil. kusů mincí a naopak vydaly do oběhu 556,7 mil. kusů bankovek a 281,8 mil. kusů mincí.

ČNB vydala v roce 2021 do oběhu vůbec první pamětní stříbrnou minci v nominální hodnotě 10 000 Kč o průměru 100 mm a hmotnosti 1 000 g. Motivem mince bylo 100. výročí založení Velké Prahy. Dále emitovala [nové mince z drahých kovů](#), a to tři motivy pamětních stříbrných mincí v nominální hodnotě 200 Kč, jeden motiv stříbrné pětisetkorunové mince s hologramem, dva motivy zlatých mincí v nominální hodnotě 5 000 Kč z nového cyklu *Městské památkové rezervace* a jeden motiv mimořádné zlaté mince v nominální hodnotě 10 000 Kč.

Dohled nad dodržováním zákona o oběhu bankovek a mincí

Peněžní oběh včetně práv a povinností ČNB, bank, právnických a fyzických osob upravuje zákon o oběhu bankovek a mincí. Podle tohoto zákona ČNB dohlíží především na:

- procesy zpracování bankovek a mincí v úvěrových institucích provádějících pokladní operace a u zpracovatelů tuzemských bankovek a mincí,
- provozovatele samoobslužných technických zařízení,
- osoby pověřené ČNB k organizování odborných kurzů o rozpoznávání bankovek a mincí podezřelých z padělání a pozměňování,
- plnění obecných povinností fyzických a právnických osob.

V roce 2021 ČNB provedla celkem 11 kontrol zaměřených na dodržování povinností stanovených tímto zákonem:

- pět kontrol bank, při nichž provedla kontroly na místě na 28 pobočkách a v sedmi centrech zpracování hotovosti a otestovala celkem 116 zařízení pro zpracování tuzemských bankovek, 59 zařízení pro zpracování eurobankovek a 30 depozitních bankomatů. Dále provedla celkem 140 skrytých kontrol („mystery shopping“) zaměřených na výměny poškozených bankovek,
- dvě kontroly zpracovatelů tuzemských bankovek a mincí, při nichž provedla kontroly na místě ve čtyřech centrech zpracování hotovosti a otestovala celkem 15 zařízení pro zpracování tuzemských bankovek a 21 zařízení pro zpracování eurobankovek,
- čtyři kontroly provozovatelů anonymních zařízení, při nichž na 34 provozovnách otestovala 127 samoobslužných pokladen. Dále provedla celkem 140 skrytých kontrol zaměřených na příjem poškozených bankovek.

K 31. prosinci 2021 ČNB ukončila celkem deset kontrol.

II.5.2 Bezhotovostní platební styk

V rámci bezhotovostního platebního styku vede ČNB účty státu a provozuje systémy pro převody mezibankovních plateb a pro vypořádání obchodů s krátkodobými cennými papíry. Tyto operace probíhají v systému CERTIS (Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System), Systému krátkodobých dluhopisů (SKD) a systému Automatizované bankovní operace (ABO).

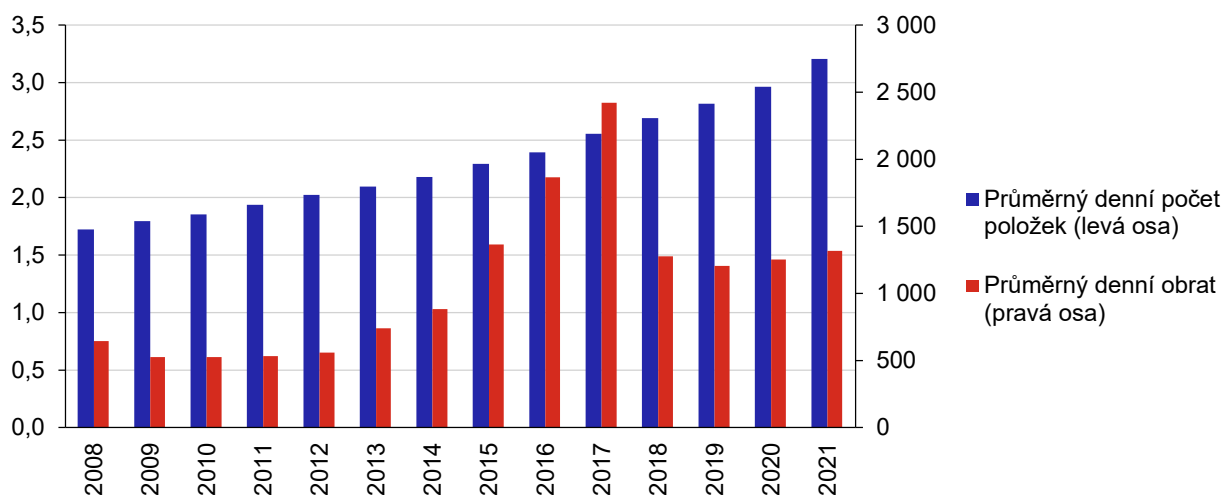
CERTIS – systém mezibankovního platebního styku

ČNB zajišťuje prostřednictvím systému CERTIS mezibankovní platební styk v ČR. Účastníky systému jsou banky, spořitelni a úvěrní družstva a pobočky zahraničních bank. K 31. prosinci 2021 měl CERTIS 47 přímých účastníků s vlastním účtem v systému a čtyři tzv. třetí strany, tj. instituce, které zajišťují zúčtování například transakcí z platebních karet nebo obchodů s cennými papíry na účtech přímých účastníků.

V roce 2021 zúčtoval systém CERTIS celkem 808,1 mil. transakcí (což představuje meziroční nárůst o 8,6 %) v celkové hodnotě 332 138 mld. Kč (nárůst o 5,6 %). Průměrně bylo denně zpracováno 3,21 mil. transakcí. Průměrný denní obrat činil 1 318 mld. Kč. Po prudkém poklesu v roce 2018, který byl způsoben změnou struktury měnověpolitických operací, při níž banky v důsledku růstu dvoutýdenní repo sazby přešly z jednodenních úložek na dvoutýdenní úložky zajištěné kolaterálem, průměrný denní obrat opět mírně roste.

CERTIS – průměrný denní počet položek a průměrný denní obrat

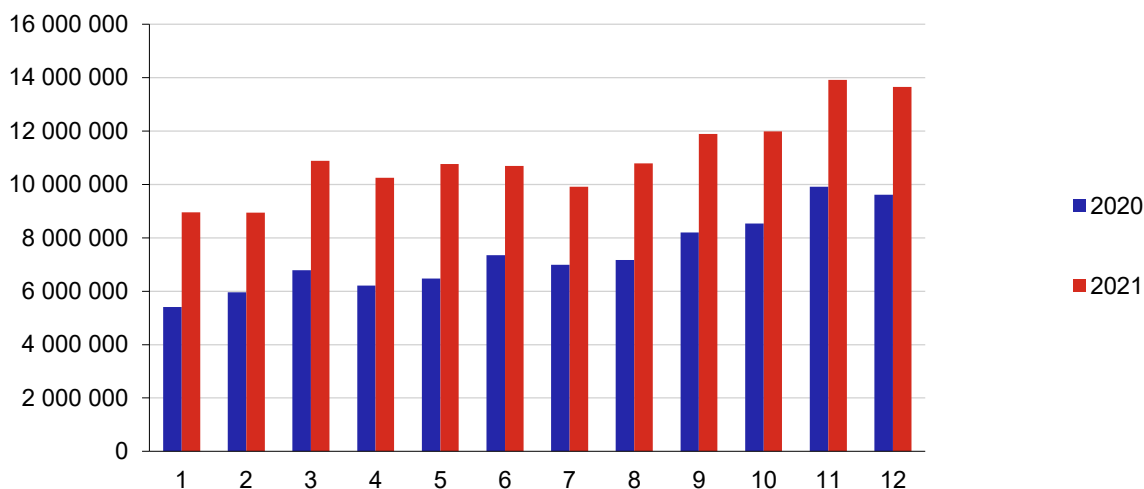
(v mil. transakcí a v mld. Kč)

V rámci systému CERTIS je od 1. listopadu 2018 provozována služba pro zasílání okamžitých plateb. Okamžitá platba je jednorázová elektronická platba v českých korunách, zpracovaná účastníky schématu okamžitých plateb v jednotkách sekund. Služba je k dispozici nepřetržitě 24 hodin denně a sedm dní v týdnu. K 1. červnu 2021 došlo ke zvýšení limitu maximální částky jedné okamžité platby z 400 tis. Kč na 2,5 mil. Kč.

Ke konci roku 2021 přistoupilo ke schématu okamžitých plateb 13 účastníků systému CERTIS. Okamžité platby měly v roce 2021 zhruba 17% podíl na všech úhradách s částkou do maximálního limitu jedné okamžité platby a jejich počty byly ve všech měsících roku meziročně výrazně vyšší.

CERTIS – počet provedených okamžitých plateb v jednotlivých měsících

SKD – Systém krátkodobých dluhopisů

ČNB provozuje Systém krátkodobých dluhopisů, který zajišťuje samostatnou evidenci cenných papírů s dobou splatnosti do jednoho roku a vypořádání obchodů s cennými papíry.

K 31. prosinci 2021 ČNB v SKD evidovala 86 majetkových účtů patřících 50 klientům (majitelům cenných papírů) a 12 custodianům (správcům cenných papírů). V SKD jsou evidovány dluhopisy ČNB a vládní dluhopisy vydávané Ministerstvem financí.

Cenné papíry evidované v SKD jsou kromě jiného využívány jako zástava (kolaterál) k vnitrodenním úvěrům, které ČNB poskytuje bankám pro potřeby plynulého účtování v systému CERTIS. Dále je využívá ČNB pro repo operace a Ministerstvo financí pro denní řízení likvidity souhrnného účtu státní pokladny. Systém SKD v roce 2021 zpracoval průměrně 112 transakcí denně a jeho průměrný denní obrat dosáhl 813 mld. Kč.

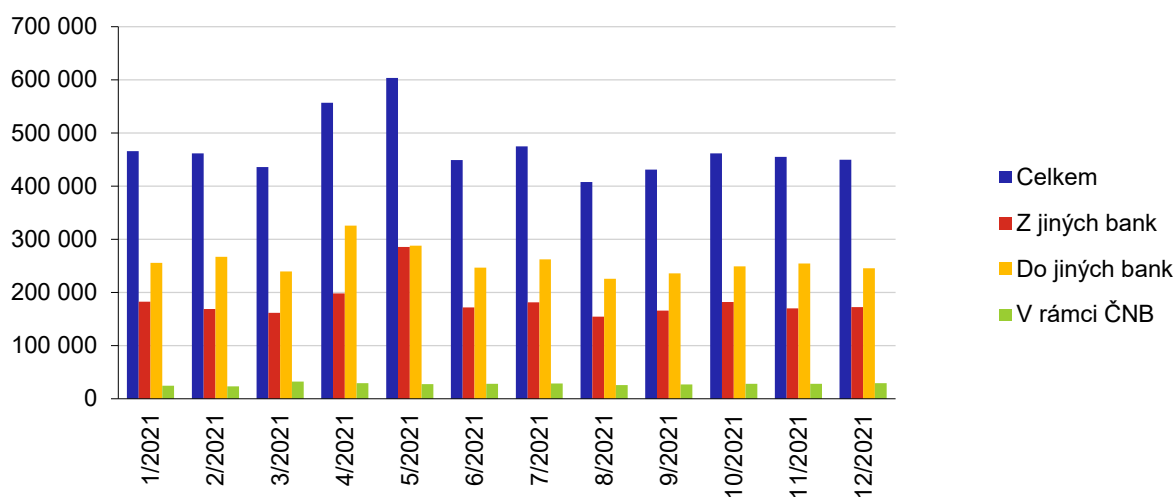
ABO – systém účetnictví a platebního styku ČNB

V systému ABO vede ČNB své vnitřní účty a účty svých klientů. Z celkového počtu 23 706 účtů ke konci roku 2021 bylo 3 392 vnitřních účtů, 4 129 účtů zaměstnanců ČNB a 16 185 účtů právnických osob. Většinu účtů právnických osob – konkrétně 15 521 – tvoří účty státní pokladny v české měně a 273 účtů státní pokladny v eurech. Prostřednictvím účtů státní pokladny se realizují příjmy a výdaje státního rozpočtu a další finanční operace státu. Podrobnější informace o zapojení ČNB do systému účtů státní pokladny jsou uvedeny v kapitole II.7.2 *ČNB jako banka státu*.

Pro obsluhu svých účtů využívá většina klientů ČNB její internetové bankovníctví. Ke konci roku 2021 bylo v systému zaregistrováno celkem 22 488 uživatelů.

Ve špičkách zpracovává systém ABO přes 1 mil. transakcí denně. V porovnání s rokem 2020 se celkový počet transakcí zvýšil o 4,8 % a počet klientských příkazů vzrostl o 1,3 %.

ABO – průměrný denní počet transakcí

Péče o plynulost a hospodárnost platebního styku a vypořádání

Zákon o ČNB ukládá centrální bance mimo jiné pečovat o plynulost a hospodárnost platebního styku a vypořádání a podílet se na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních a vypořádacích systémů a na jejich rozvoji (tzv. oversight). Prioritou pro ČNB v této oblasti je dlouhodobě zejména kybernetická odolnost systémově významných finančních infrastruktur v ČR (CERTIS, SKD a Centrální depozitář cenných papírů, a.s.). Ta je hodnocena oproti doporučením Banky pro mezinárodní platby (BIS), Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry (IOSCO) a ECB. Úroveň kybernetické odolnosti všech výše uvedených infrastruktur v roce 2021 podle zjištění ČNB vzrostla. V rámci struktur ECB se ČNB

zapojila rovněž do diskusí, které byly zaměřeny na metodiku v oblasti péče o plynulost a hospodárnost platebního styku a vypořádání.

II.6 STATISTIKA

ČNB se ve statistických aktivitách zaměřuje primárně na sběr, zpracování a publikaci údajů z finančního sektoru. Tato data jsou následně využívána při formulaci a implementaci cílů ČNB v oblasti měnové politiky, dohledu nad finančním trhem a finanční stability. Současně slouží potřebám příslušných mezinárodních a domácích organizací jako např. Evropské centrální banky (ECB) a Českého statistického úřadu (ČSÚ). Široké uplatnění nacházejí i u odborné a laické veřejnosti.

V oblasti makroekonomických statistik zajišťovala ČNB ve spolupráci s ČSÚ kompilaci a publikování dat [externích statistik](#) a [čtvrtletních finančních účtů](#) podle novelizovaných statistických předpisů ECB platných od roku 2021. Současně ČNB a ČSÚ dále pracovaly na harmonizaci metodik a dat ročních a čtvrtletních finančních účtů. V koordinaci MMF, OECD, ECB a Eurostatu začaly v pracovních skupinách konzultace témat a metodických dokumentů pro přípravu aktualizace mezinárodních manuálů národních účtů a platební bilance. Vydání aktualizovaných mezinárodních standardů se předpokládá v roce 2025. V externích statistikách a ve [vládní finanční statistice](#) se ČNB ve spolupráci s ČSÚ podílela na řešení statistického zachycení vládních opatření souvisejících s koronavirovou pandemií a zachycení prvního čerpání prostředků z tzv. Nástroje pro oživení a odolnost. Jde o prostředky, které jsou součástí finančního programu evropského plánu na podporu oživení NextGenerationEU schváleného Evropskou radou v prosinci 2020.

Co se týče [měnové a finanční statistiky](#), ČNB nově prostřednictvím informačního systému [ARAD](#) zveřejnila další z řady harmonizovaných statistik, tentokrát čtvrtletní statistiku aktiv a pasiv penzijních fondů, která zprostředkovává uživatelům data v časových řadách od třetího čtvrtletí 2019. V návaznosti na revidované nařízení ECB o statistice platebního styku a obecné pokyny EBA k požadavkům na oznamování údajů o podvodech vydala ČNB novou vyhlášku o předkládání některých výkazů v oblasti platebního styku a zároveň připravila pro vykazující osoby novou metodiku pro zajištění sběru požadovaných dat. Rovněž se zaměřila na pokrytí nových požadavků vyplývajících z přepracovaného nařízení ECB o rozvahových položkách úvěrových institucí a sektoru měnových finančních institucí a implementovala je do národního výkaznictví.

V oblasti [statistiky mikrodat](#) pokračovala ČNB ve spolupráci s bankami a za podpory České bankovní asociace ve zvyšování datové kvality pravidelného sběru granulárních dat o úvěrech poskytnutých právníkům osobám. ČNB současně zpřístupnila data systému AnaCredit koncovým uživatelům. Ve spolupráci s Českou bankovní asociací zahájila projekt napojení Centrálního registru úvěrů (CRÚ) na AnaCredit. Po dokončení projektu budou v rámci CRÚ sdíleny mezi bankami a pobočkami zahraničních bank informace o úvěrových závazcích právnických a fyzických osob podnikatelů založené na datech systému AnaCredit.

Pokud jde o [dohledovou statistiku](#), probíhala v uplynulém roce stabilizace výkaznictví po přechodu na nový sběrný systém [SDAT](#) a rovněž příprava na migraci poslední části výkaznictví v oblasti kapitálových trhů. V oblasti úvěrových institucí byla především implementována významná úprava metodiky, a to včetně novelizace vyhlášek k výkaznictví, která byla vyvolána změnou evropské legislativy. Na úrovni evropských dohledových autorit byly řešeny legislativní a metodické aspekty dohledového výkaznictví, zejména k zásadním revizím klíčové legislativy a souvisejících metodik. V neposlední řadě byly detailně projednávány otázky nastolené evropskými projekty integrovaného sběru dat, které mají za cíl zefektivnění výkaznictví. Ve vybraných oblastech evropského a národního výkaznictví proběhla řada pravidelných i ad hoc detailních šetření kvality vykazovaných dat. Vybraná data pak ČNB dále poskytovala příslušným evropským dohledovým autoritám, ostatním národním orgánům dohledu v EU a mezinárodním organizacím, které příslušná data využívají k zajištění výkonu svého mandátu.

Podle příslušného harmonogramu pokračoval převod jednotlivých oblastí výkaznictví ČNB ze starého systému pro sběr statistických a dohledových dat (MtS) do nového (SDAT). Tento proces započatý v roce 2019 bude zakončen v roce 2022 přesunem poslední oblasti, a to statistik kapitálových trhů. V oblasti vykazovacích povinností emitentů cenných papírů byl zaveden nový jednotný formát European Single Electronic Format (ESEF), jehož cílem je sjednocení výročních zpráv emitentů v rámci EU a také jejich jednodušší strojové zpracování. Sběr zpráv v tomto formátu ČNB zajistila prostřednictvím sběrného systému SDAT. Implementovala rovněž požadavky vycházející z evropské legislativy, která se týká zveřejňování seznamu schválených a notifikovaných prospektů a jejich dodatků. Na základě těchto požadavků ČNB rozšířila informace o prospektech cenných papírů, které uveřejňuje na svých internetových stránkách, a zajistila automatické zasílání těchto informací Evropskému orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA). Současně automatizovala příjem a zpracování informací o prospektech od zahraničních národních dohledových institucí.

ČNB spravuje systém Centrální evidence účtů. V souladu s novelou příslušného zákona jsou do systému zasílány informace nejen o účtech, ale rovněž o bezpečnostních schránkách provozovaných úvěrovými institucemi, ale také vybranými platebními institucemi. V roce 2021 zaslali oprávnění žadatelé do systému celkem téměř 1,7 mil. žádostí o informace o účtech či klientech, tedy více než dvojnásobek v porovnání s rokem 2020. Nejvíce žádostí o informace přichází od orgánů finanční a celní správy.

II.7 OPERACE NA FINANČNÍM TRHU

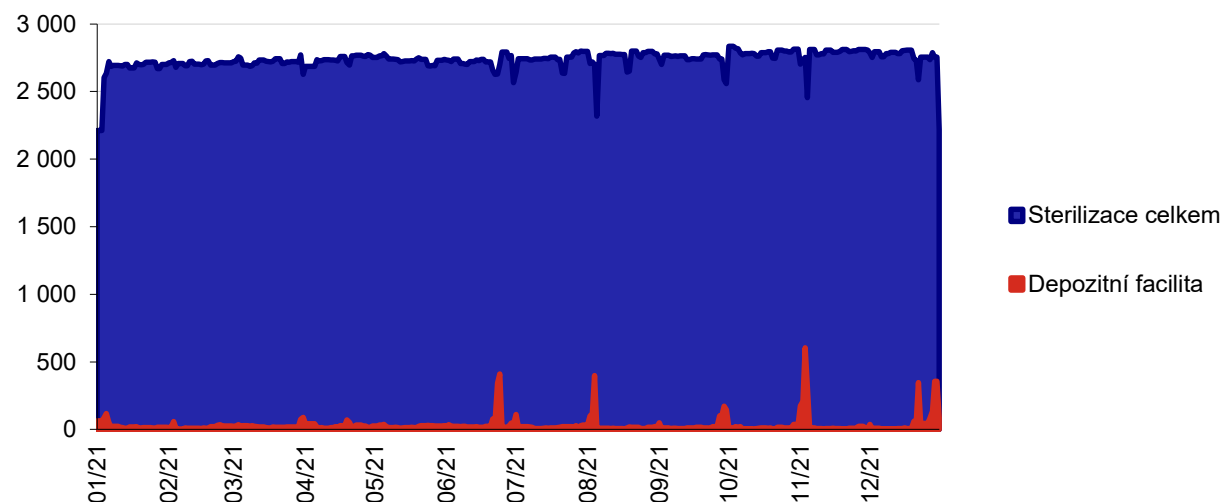
Mezi hlavní nástroje měnové politiky v roce 2021 nadále patřily zejména úrokové operace (repo operace a automatické facility). Bankovní rada ČNB rozhoduje o stanovení hodnoty tří úrokových sazeb: repo sazby, diskontní sazby a lombardní sazby. Hlavní měnověpolitickou úrokovou sazbou je limitní dvoutýdenní repo sazba. Diskontní a lombardní sazba tvoří dolní a horní hranici pro pohyb krátkodobých sazeb peněžního trhu. Informace o vývoji měnověpolitických úrokových sazeb jsou uvedeny v kapitole *II.1 Měnová politika a ekonomický vývoj*.

Vedle objemově nejvýznamnějších dvoutýdenních repo operací používá ČNB při implementaci měnové politiky dvě automatické facility – zápůjční a depozitní. V rámci zápůjční facility ČNB půjčuje bankám na jeden den finanční prostředky formou repo operace za lombardní sazbu. Depozitní facility umožňuje bankám uložit si u ČNB prostředky na jeden den za diskontní sazbu.

V průběhu roku 2021 byl objem likvidity stahovaný prostřednictvím depozitní facility omezený a k významnějšímu využívání docházelo zejména na koncích cyklů pro výpočet povinných minimálních rezerv. Využívání zápůjční facility bylo výjimečné. Celkový průměrný objem stahované volné likvidity činil 2 736 mld. Kč. Z tohoto objemu bylo 98,9 % stahováno prostřednictvím repo operací a 1,1 % prostřednictvím depozitní facility.

Vývoj volné likvidity

(v mld. Kč)

Mezi další nástroje patří tzv. výměny kolaterálu. Při těchto technických operacích ČNB bance obvykle vymění cenný papír vypořádaný v Centrálním depozitáři cenných papírů za cenný papír vypořádaný v Systému krátkodobých dluhopisů. Cílem těchto operací není ovlivnit volnou likviditu bankovního sektoru, ale poskytnout likvidní cenné papíry bankám, například pro účely čerpání vnitrodenního úvěru. V roce 2021 nebyl tento instrument bankami využíván.

Dvoutýdenní dodávací repo operace ČNB, které jsou určeny k dodávání likvidity bankám, byly do června 2021 vyhlášovány třikrát týdně (v pondělí, středu a pátek), od června pak pouze jednou týdně (v pondělí). ČNB dále poskytovala nástroj na dodávání likvidity některým nebankovním subjektům, které jsou držiteli licence vydané ČNB. Nástroj byl zaveden z preventivních důvodů a nebyl v roce 2021 nebankovními institucemi využíván, nicméně byl jedním z faktorů, které přispěly k uklidnění nálady na finančním trhu.

ČNB dodávací operace představila již v říjnu 2008 v reakci na propuknutí finanční krize a jejich existence má význam pro stabilitu domácího finančního trhu. V roce 2021 je sice banky aktivně nevyužívaly, avšak ČNB považuje za vhodné, aby tyto nástroje zůstaly i nadále k dispozici.

V režimu řízeného plovoucího kurzu si centrální banka obecně vyhrazuje možnost v případě potřeby intervenovat na devizovém trhu. Během roku 2021 ČNB žádné devizové intervence neprováděla. Informace o [devizových obchodech](#) zveřejňuje ČNB na svých webových stránkách.

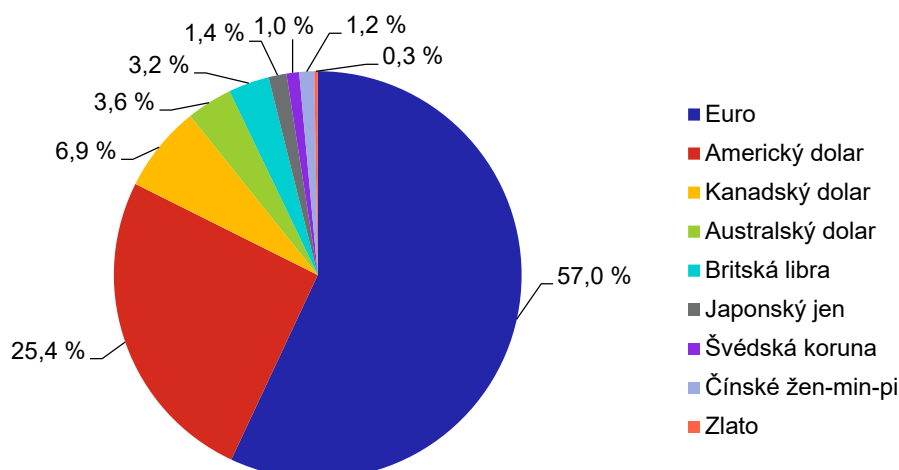
II.7.1 Správa devizových rezerv

ČNB spravuje vlastní devizové rezervy, které tvoří zahraniční aktiva ve vybraných směnitelných měnách. Tato aktiva slouží především k podpoře provádění nezávislé měnové politiky a také jako zdroj cizoměnové likvidity pro klienty ČNB. Na konci roku 2021 činila velikost devizových rezerv v korunovém vyjádření 3 811 mld. Kč, což odpovídá hodnotě 153,3 mld. EUR, resp. 173,6 mld. USD. Devizové rezervy představují rozhodující část aktiv ČNB – ke konci roku 2021 tvořily více než 98 % celkových aktiv ČNB. Velikost a strukturu devizových rezerv ČNB pravidelně zveřejňuje na svých webových stránkách v části [Finanční trhy](#).

Aktivně spravovanou část devizových rezerv představuje téměř 94 % devizových rezerv a tvoří ji portfolia, jejichž strategická alokace je výsledkem vnitřních rozhodovacích procesů ČNB. Pro tyto potřeby jsou jejich velikost a výkon počítány na bázi tržního přecenění. Zbytek rezerv se skládá z pohledávek vůči Mezinárodnímu měnovému fondu (MMF) ve zvláštních právech čerpání (SDR) a měnového zlata v držení ČNB. Zásady pro správu devizových rezerv zohledňují funkci, kterou devizové rezervy plní, a berou zřetel na bezpečnost, likviditu a výnos. Většinu portfolií devizových rezerv spravuje ČNB interně, přičemž největší podíl na objemu investic mají dluhové cenné papíry vydané vládami ekonomicky vyspělých zemí, vybrané dluhopisy s vládní zárukou a dluhopisy emitované mezinárodními institucemi s nejvyšším kreditním hodnocením. Dalšími nástroji pro správu devizových rezerv jsou akcie, burzovně obchodované fondy (ETF), repo operace, kryté dluhopisy, depozita u centrálních bank, futures a úrokové, měnové a akciové swapy. Veškeré věřitelské pozice u soukromých protistran jsou kryty finančním zajištěním.

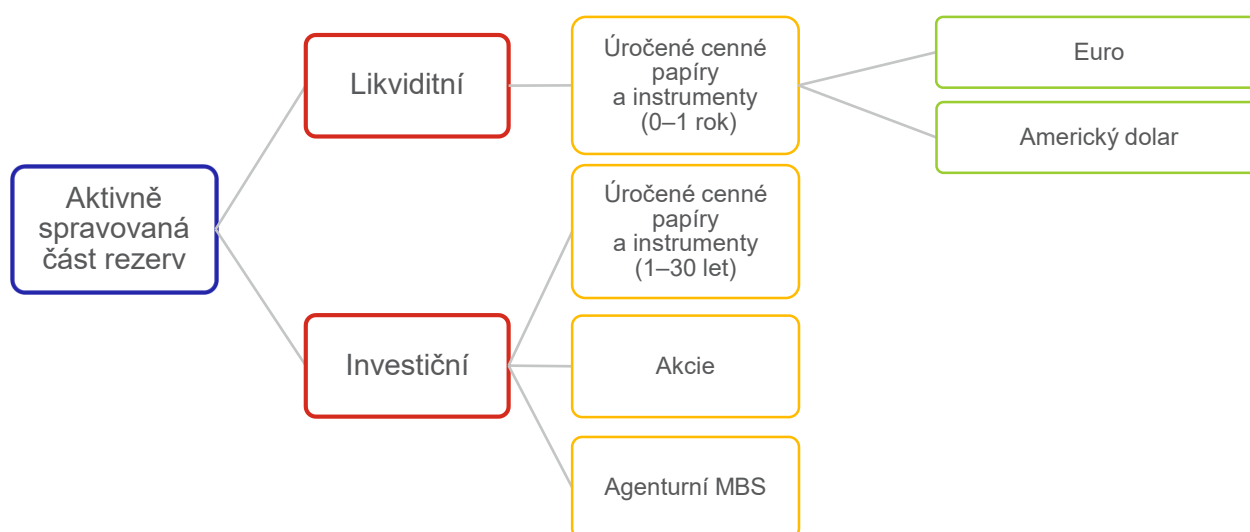
Tržní hodnota aktivně spravované části devizových rezerv činila v korunovém vyjádření 3 576 mld. Kč, přičemž meziročně vzrostla o 68,8 mld. Kč. Z pohledu strategické alokace aktiv se na tomto zvýšení nejvíce podílely odkupy cizí měny od klientů a jejich vklady a výnosy portfolií. Změny kurzu koruny vůči rezervním měnám měly smíšený dopad a v celkovém měřítku korunovou hodnotu devizových rezerv snížily. Zastoupení eura v aktivně spravované části devizových rezerv pokleslo o necelé 2 p. b. na 57 %, zejména z důvodu oslabujícího kurzu eura. Zastoupení amerického dolaru vzrostlo z necelých 23 % na více než 25 %. ČNB snížila velikost portfolia měnových forwardů USD/JPY, což vedlo k poklesu zastoupení japonského jenu o necelé 2 p. b. Růst objemu čínského portfolia vedl k nárůstu zastoupení čínského žen-min-pi téměř o procentní bod.

Měnová struktura aktivně spravované části devizových rezerv (očištěno o pasiva) k 31. prosinci 2021

Aktivně spravovaná část devizových rezerv je interně rozdělena na dvě části (tranše), které se liší investičním horizontem, parametry rizika a očekávaným výnosem. Poměr mezi tranšemi je řízen s ohledem na metodiku MMF používanou pro odhad adekvátní velikosti devizových rezerv. V roce 2021 ČNB rozhodla o úpravě velikosti tranší, přičemž likviditní tranše byla v průběhu roku snížena z 36 % na 31 % aktivně spravované části rezerv, naopak velikost investiční tranše vzrostla z 64 % na 69 %. Likviditní tranše tvoří pevně úročené investiční nástroje se zbytkovou splatností do jednoho roku v eurech a amerických dolarech, jež lze v případě potřeby snadno a bez významného rizika kapitálových ztrát převést do peněžní formy. Investiční tranše obsahuje finanční instrumenty, které v delším časovém horizontu umožňují generovat vyšší výnos, zároveň však s sebou nesou vyšší riziko, například dluhopisy s delší splatností, dluhopisy zajištěné hypotékami (kryté dluhopisy – tzv. covered bonds – vydané v některých zemích, tzv. mortgage-backed securities (MBS) garantované vybranými americkými agenturami) a akcie. Velikost akciového portfolia je cílována na 20 % investiční tranše a ke konci roku 2021 dosahovala podílu 16 % aktivně spravované části devizových rezerv. ČNB v roce 2021 rozhodla o navýšení portfolia čínských vládních dluhopisů doplněných o dluhopisy tzv. policy banks, které ke konci roku dosahovalo velikosti ekvivalentu téměř 1,9 mld. USD.

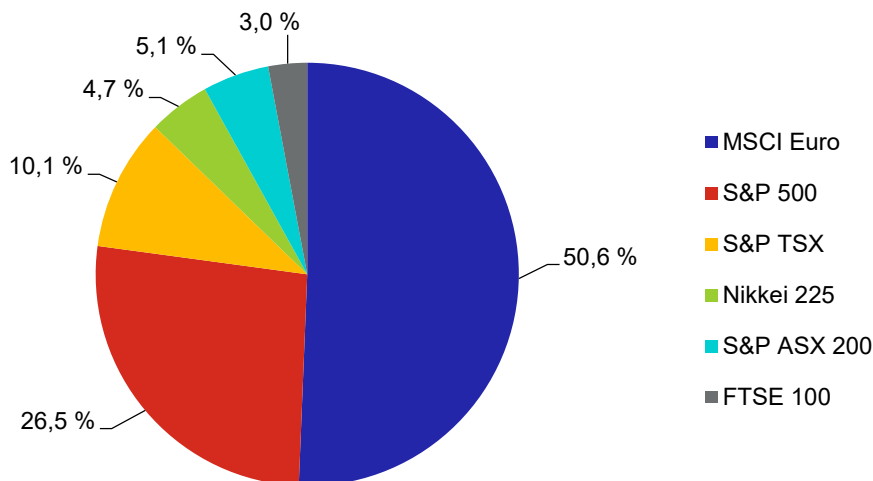
Interní rozdělení aktivně spravované části devizových rezerv na likviditní a investiční tranše

V roce 2021 bylo nově založeno interně spravované akciové portfolio pasivně replikující britský index FTSE 100, přičemž ke konci roku dosahovalo velikosti 0,3 mld. GBP. Portfolia akcií jsou však v drtivé většině

obhospodařována externě. Akciová portfolia, která spravují společnosti BlackRock a State Street Global Advisors, jsou investována na následujících trzích s příslušnými benchmarkovými indexy: evropském (MSCI Euro), americkém (S&P 500), britském (FTSE 100), japonském (Nikkei 225), kanadském (S&P TSX) a australském (S&P ASX 200). Portfolio MBS odpovídající přibližně 1,8 % investiční tranše je obhospodařováno výhradně externími správci, společnostmi BlackRock, BNP Paribas, Goldman Sachs a UBS. Všechny pět externích správců se řídí standardy Global Investment Performance Standards.

Složení akciového portfolia k 31. prosinci 2021

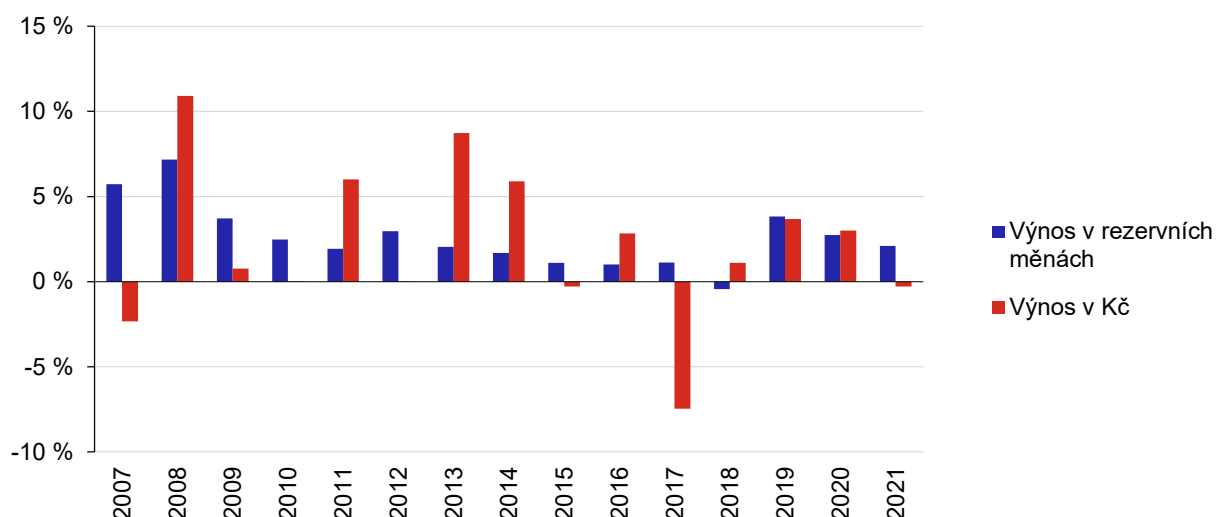
Za rok 2021 zaznamenala likviditní tranše ztrátu 0,36 % a investiční tranše výnos 3,40 % (v obou případech se jedná o vážený průměr výnosů a ztrát jednotlivých portfolií měřených v jejich vlastních měnách). Výsledek likviditní tranše je výrazně ovlivněn především přetrvávajícími zápornými úrokovými sazbami v eurozóně, neboť velká většina tranše je tvořena eurovým portfoliem. Hlavním důvodem pozitivního výsledku investiční tranše byl růst akciových trhů, zatímco růst výnosových křivek vedl ke kapitálovým ztrátám dluhopisových portfolií. Záporný příspěvek k celkovému výnosu zaznamenalo i portfolio MBS a zlato.

Výnosy a ztráty jednotlivých portfolií likviditní a investiční tranše (ve vlastních měnách)

Tranše	Euro	Americký dolar	Kanadský dolar	Australský dolar	Britská libra	Japonský jen	Švédská koruna	Čínské žen-min-pi	Celkem
Likviditní	-0,53 %	+0,24 %	---	---	---	---	---	---	-0,36 %
Investiční	+4,86 %	+2,15 %	+2,87 %	+1,07 %	-1,21 %	+1,43 %	-0,31 %	+5,21 %	+3,40 %

Celkový výnos aktivně spravované části devizových rezerv (vážený průměr výnosů portfolií měřených v jejich vlastních měnách) činil 2,11 %, což v kombinaci se změnami kurzu koruny vůči rezervním měnám vedlo ke korunové ztrátě 0,29 %.

Srovnání celkového výnosu aktivně spravované části devizových rezerv za rok 2021 s předcházejícími obdobími

Při investičním rozhodování se ČNB řídí ekonomickými a finančními faktory. Část investic lze nicméně podle v současnosti uplatňovaných kritérií označit za investice sloužící ke zlepšení v oblastech životního prostředí, sociálních podmínek a dobré správy a řízení, označovaných též souhrnně jako společensky zodpovědné či ESG (environmental, social and governance). ČNB dlouhodobě investuje do dluhových nástrojů nadnárodních rozvojových bank, jako jsou například instituce patřící do skupiny Světové banky, Evropská investiční banka a další. Jimi vydávané dluhopisy lze vzhledem k misi těchto institucí považovat za společensky zodpovědné investice. Podíl dluhopisů mezinárodních institucí na aktivně spravované části devizových rezerv tvořil ke konci roku 2,52 %.

Přehled společensky zodpovědných investic

Kategorie dluhopisu	Objem (v mil. EUR)	Podíl na devizových rezervách
Životní prostředí	622,60	0,43 %
Sociální oblast	803,95	0,56 %
Udržitelný rozvoj	250,10	0,17 %
Nadnárodní rozvojové banky	3 629,19	2,52 %
Celkem ESG	5 305,84	3,69 %

Část devizových rezerv představuje měnové zlato a ta část pohledávky vůči MMF, která byla uhrazena nebo je vedena v cizí měně, tj. rezervní pozice u MMF, držba SDR a bilaterální úvěr MMF. Tato nekorunová finanční pozice vůči MMF ke konci roku 2021 činila 3,1 mld. SDR, přičemž v průběhu roku vzrostla v důsledku navýšení držby SDR při [všeobecné alokaci SDR](#) ze strany MMF o 2,1 mld. SDR. Během roku 2021 byla část zlata v držení ČNB použita na výrobu pamětních mincí a část zlata byla dokoupena podle postupu pro držbu zlatých zásob schváleného v roce 2019, jehož primárním cílem je udržet objem zlata ČNB na určité minimální úrovni. ČNB tak měla ke konci roku 2021 k dispozici přibližně 10,6 tuny zlata. Podíl zlata na devizových rezervách centrální banky však zůstane i nadále nízký, protože ČNB tuto komoditu nepovažuje za optimální nástroj pro správu devizových rezerv.

II.7.2 ČNB jako banka státu

ČNB poskytuje státu a veřejnému sektoru bankovní služby, vedení účtů, provádění platebního styku a služby související s řízením likvidity souhrnných účtů státní pokladny. Činí tak na základě zákona o ČNB a zákona o rozpočtových pravidlech.

K 31. prosinci 2021 vedla ČNB pro stát a veřejný sektor 15 800 účtů. Na účtech státní pokladny proběhlo denně v průměru 470 tis. transakcí.

Podpora řízení likvidity státní pokladny

Většina účtů, které ČNB vede pro stát, je zahrnuta do souhrnných účtů státní pokladny. Systém souhrnných účtů umožňuje efektivně zapojit veškeré dočasně volné prostředky státu do průběžného financování státního rozpočtu. V praxi to znamená, že dochází k plynulému vyrovnávání časového nesouladu mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu, což bylo velmi přínosné i v roce 2021, kdy v důsledku pandemie docházelo k výraznějším výkyvům výdajů a příjmů.

Existují dva souhrnné účty: korunový a eurový. Korunový souhrnný účet zahrnuje zejména příjmové a výdajové účty státního rozpočtu, účet státních finančních aktiv a pasiv, účty finančních a celních úřadů, státních fondů, Národního fondu a jiné. Od roku 2019 Ministerstvo financí nabízí pro vybrané účty zřízené pod souhrnným účtem korunové státní pokladny i možnost zřízení termínovaných vkladů. Na eurovém souhrnném účtu jsou uloženy peněžní prostředky především Národního fondu, eurové dluhové služby a cizí prostředky organizačních složek státu.

ČNB ve spolupráci s Ministerstvem financí denně sestavuje odhad příjmů a výdajů na účtech zahrnutých pod souhrnné účty státní pokladny na aktuální den. Tento odhad je v průběhu dne porovnáván se skutečností. Souhrnný přebytek likvidity ČNB v závěru dne investuje na finančním trhu, v případě nedostatku zdrojů si naopak peněžní prostředky z trhu vypůjčí. Všechny tyto operace provádí ČNB jménem Ministerstva financí. To v uplynulém roce navíc přistoupilo k preventivnímu posilování disponibilní likvidity státní pokladny prostřednictvím krátkodobých operací na peněžním trhu (repo operací na dodání likvidity), jejichž vypořádání zajišťovala ČNB. Denní zůstatky souhrnných účtů se daří udržovat na úrovni 30 mil. Kč, resp. 0 mil. EUR, ačkoliv objem zaúčtovaných příchozích a odchozích plateb se denně pohybuje od 10 do 70 mld. Kč. V předchozích letech Ministerstvo financí na souhrnném eurovém účtu cílilo na denní zůstatek cca 10 mil. EUR, ale od poloviny dubna 2021 vlivem záporného úročení zůstatku začalo na konci dne účet nulovat.

Systém souhrnných účtů státní pokladny zvyšuje množství likvidity dostupné pro financování schodku státního rozpočtu a umožňuje efektivně plánovat emise státních dluhopisů. To snižuje refinanční riziko státu a vytváří rozpočtové úspory díky nižším úrokovým nákladům na obsluhu státního dluhu.

Podpora správy státního dluhu

V oblasti správy státního dluhu ČNB zajišťuje pro Ministerstvo financí primární prodej krátkodobých i dlouhodobých státních dluhopisů a zastává funkci administrátora těchto emisí.

V roce 2021 Ministerstvo financí pokračovalo ve vysokém tempu emisní aktivity v souvislosti s dalším zvýšením rozpočtového deficitu. ČNB realizovala 14 aukcí státních pokladničních poukázek s celkovým prodaným objemem 85,9 mld. Kč, 75 aukcí státních dluhopisů, ve kterých investoři nakoupili obligace ve jmenovité hodnotě 395,4 mld. Kč, a rovněž jednu aukci státního dluhopisu denominovaného v eurech podle českého práva v objemu 0,2 mld. EUR. V roli administrátora ČNB vyplácela kupony u státních dluhopisů a provedla výplatu jistiny u dvou splatných korunových emisí. Výplaty a splátky jistiny ČNB zajišťovala rovněž u emisí spořicíh státních dluhopisů.

II.8 EKONOMICKÝ A FINANČNÍ VÝZKUM

Ekonomický a finanční výzkum v ČNB přispívá k vytváření analytického a znalostního zázemí pro provádění měnové a makrobezpečnostní politiky. V rámci organizační struktury výzkum v ČNB zajišťují odbor ekonomického výzkumu sekce měnové a odbor finančního výzkumu sekce finanční stability.

Své výzkumné projekty ČNB prezentuje především ve dvou edičních řadách: CNB Working Paper Series (v roce 2021 vydáno deset článků) a CNB Research and Policy Notes (v roce 2021 vydány čtyři články). Tyto

mezinárodně recenzované výzkumné práce pokrývají širokou škálu oblastí sahajících od popisu modelového aparátu měnové politiky až k analýzám makrofinančních rizik.

Bankovní rada ČNB každoročně uděluje cenu za nejlepší výzkumnou publikaci v oblasti finanční stability a v oblasti měnové politiky vydanou v předchozím roce. V roce 2021 ji udělila dvěma pracím. Autory první oceněné práce nazvané [A Prolonged Period of Low Interest Rates: Unintended Consequences](#) jsou Simona Malovaná, Josef Bajzík, Dominika Ehrenbergerová a Jan Janků, kteří pracují v sekci finanční stability. Druhá oceněná studie má titul [The g3+ Model: An Upgrade of the Czech National Bank's Core Forecasting Framework](#) a na jejím zpracování se podílel široký tým autorů složený ze současných i bývalých pracovníků sekce měnové.

V roce 2021 ČNB pokračovala ve spolupráci s Českým statistickým úřadem (ČSÚ) na realizaci dotazníkového šetření Finanční situace domácností (FSD), což je národní varianta mezinárodního šetření Household Finance and Consumption Survey (HFCS) koordinovaného Evropskou centrální bankou (ECB). Druhé kolo ostrého šetření se úspěšně uskutečnilo i ve ztížených podmínkách uzavírek souvisejících s epidemickou situací. Data za první rok šetření FSD umožňují analýzu klíčových charakteristik finanční situace českých domácností podle standardů mezinárodního šetření HFCS. Po další harmonizaci a očištění dat se tak otevírají možnosti pro výzkum spotřebního chování, transmise měnové a fiskální politiky a makrofinančních analýz, včetně srovnávání výsledků mezi zeměmi. Na konci roku 2021 byla uzavřena dohoda mezi ČNB a ČSÚ o pokračování spolupráce při provádění šetření FSD na období let 2023–2025.

V září uspořádala ČNB tradiční Research Open Day, na němž vystoupil jako hlavní řečník Jiří Slačálek (ECB). Ten ve svém vystoupení prezentoval mezinárodní šetření HFCS včetně jeho výzkumných aplikací relevantních pro měnovou politiku i finanční stabilitu. V rámci této konference představil Jan Brůha, ředitel odboru ekonomického výzkumu sekce měnové, vyhodnocení šetření FSD a příklady využitelnosti jeho výstupů pro analytické potřeby ČNB.

V září ČNB zorganizovala online mezinárodní konferenci [Expectations in Dynamic Macroeconomic Models](#) věnovanou modelování očekávání firem a domácností v makroekonomických modelech. Konference propojila několik desítek účastníků, zahrnujících špičkové akademiky a centrální bankéře včetně prezidenta Federální rezervní banky v St. Louis Jamese Bullarda.

V listopadu ČNB ve spolupráci s Bank of England zorganizovala [online workshop](#) mezinárodního výzkumného clusteru ESCB zaměřeného na finanční stabilitu, makroobezřetnostní regulaci a mikroobezřetnostní dohled. Workshop byl věnován sdílení nejnovějších poznatků výzkumu evropských centrálních bank a vystoupil na něm mimo jiné profesor Thorsten Beck.

V prosinci proběhl online seminář pod názvem [Exchange Rate: A Shock Absorber or a Shock Generator?](#), který se věnoval roli kurzu pro stabilitu otevřených ekonomik. Hlavním řečníkem byl profesor Paul de Grauwe (London School of Economics and Political Science).

Aktuální informace o výzkumu ČNB lze nalézt v newsletteru [ČNB Research News](#), který je vydáván čtyřikrát ročně. Podrobnější informace o publikacích výzkumu, seminářích a konferencích (plánovaných i uplynulých) a ostatních výzkumných aktivitách jsou k dispozici na webových stránkách ČNB v části [Výzkum](#).

II.9 EVROPSKÁ A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

[Evropská centrální banka, Evropský systém centrálních bank a Evropská rada pro systémová rizika](#)

Guvernér ČNB Jiří Rusnok a viceguvernér Tomáš Nidetzky se účastnili čtyř jednání Generální rady Evropské centrální banky (ECB), jejímiž členy jsou guvernéři centrálních bank všech zemí EU. Jednání se věnovala hodnocení makroekonomického, fiskálního a měnového vývoje ve světě i v EU a dále například vztahu mezi měnovou politikou a nerovností, tématu společensky zodpovědných investic centrálních bank, synchronizaci hospodářských cyklů, makroekonomickým dopadům programu NextGenerationEU nebo digitálním měnám centrálních bank.

Zástupci ČNB se aktivně podíleli na činnosti 13 výborů Evropského systému centrálních bank (ESCB) a velké části jejich podvýborů a pracovních skupin. ČNB se rovněž zapojila do procesu posuzování relevantních legislativních návrhů EU a členských států a vybraných materiálů ECB formou písemných konzultací ECB. Uplatnila připomínky k návrhům stanovisek ECB k návrhu novely zákona o maďarské centrální bance, návrhu nařízení o digitální provozní odolnosti finančního sektoru a návrhu rakouského zákona, jenž rozšiřuje pravomoci národního fiskálního poradního orgánu a zřizuje radu pro produktivitu.

Guvernér ČNB Jiří Rusnok a viceguvernér Tomáš Nidetzky se dále účastnili čtyř jednání Generální rady Evropské rady pro systémová rizika (ESRB). Ta se zabývala zejména opatřeními pro omezení překážek ve využití makroobezřetnostních kapitálových rezerv v průběhu nepříznivého ekonomického vývoje, doporučením k omezení rozdělování zisků finančními institucemi, otázkou poskytování služeb britských centrálních protistran klientům v EU nebo přípravou varování a doporučení ESRB vybraným zemím EU na základě identifikace rizik spojených s trhem rezidenčních nemovitostí v zemích EU.

[Vztahy k Radě EU, Výbor pro EU](#)

ČNB se v mezích své působnosti účastní jednání některých formací Rady EU a jejich pracovních a poradních orgánů, zejména neformálních zasedání Rady pro hospodářské a finanční záležitosti (Rada ECOFIN) a jednání Hospodářského a finančního výboru (EFC) nebo Výboru pro hospodářskou politiku (EPC).

ČNB se v roli poradního orgánu vlády podílí rovněž na přípravě pozic ČR pro zástupce vlády ČR na příslušná jednání a na přípravě rámcových pozic ČR ke strategickým a legislativním dokumentům EU či vstupů ČR do veřejných konzultací Evropské komise. Děje se tak především prostřednictvím zapojení ČNB do činnosti Výboru pro EU na pracovní a vládní úrovni a jeho resortních koordinačních skupin. V rámci

pracovního Výboru pro EU předkládá ČNB jeho členům pro informaci každého půl roku materiál shrnující dění ve vztazích ČNB k ESCB a ECB.

V roce 2021 ČNB zintenzivnila přípravy na předsednictví ČR v Radě EU, které se uskuteční v druhé polovině roku 2022. ČNB pravidelně připomínkovala relevantní části programu předsednického tria Francie, ČR a Švédska a dokumenty Úřadu vlády k sektorovým agendám předsednictví ČR v Radě EU, z nichž by měly v první polovině roku 2022 vzejít vlastní politické priority českého předsednictví. Zapojila se do práce meziresortních skupin pro přípravu předsednických akcí na území ČR a navázala spolupráci s Ministerstvem financí a Úřadem vlády na přípravách neformálního jednání Rady ECOFIN, jehož by se měli v září 2022 v Praze zúčastnit mimo jiné zástupci vedení ECB a guvernéri centrálních bank členských států EU.

Mezinárodní měnový fond

ČNB aktivně vstupovala do diskusí týkajících se mezinárodního měnového a finančního systému v rámci Mezinárodního měnového fondu (MMF). Každoročních jarních a výročních zasedání MMF a Světové banky, která proběhla stejně jako v roce 2020 ve virtuálním formátu, se zúčastnil viceguvernér Marek Mora. ČNB se i v roce 2021 zapojovala jako věřitel do pomoci poskytované členským zemím MMF.

V průběhu roku 2021 se po omezeních přijatých v reakci na pandemii MMF vrátil ke svým standardním činnostem. Obnovil hodnocení zemí v rámci bilaterálního dohledu, což se týkalo také ČR. V listopadu proběhla v ČR mise dle článku IV Dohody o MMF. Z pohledu ČNB patřily mezi podstatná témata vývoj v reálné ekonomice, nastavení měnové politiky, výhled inflace, vývoj v bankovním sektoru a oblasti finanční stability a rámec boje proti praní špinavých peněz. MMF se ve svém hodnocení zaměřil rovněž na rozpočtové otázky, politiky pro zmírnění dopadu změny klimatu a změnu růstového paradigmatu. Podpořil měnovou politiku ČNB a uvedl, že zpřísnění makroobezřetnostních nástrojů je v koordinaci s dalšími opatřeními způsobilé ke snížení zvyšujícího se podstupování rizik na straně domácností a zabrzdění rychle rostoucích cen nemovitostí.

MMF v reakci na dopady pandemie schválil v srpnu 2021 všeobecnou alokaci zvláštních práv čerpání (SDR) ve výši 650 mld. USD (456 mld. SDR), čímž došlo k masivnímu navýšení SDR alokovaných mezi jeho členy. ČNB v rámci alokace obdržela 2,1 mld. SDR. V roce 2022 budou pokračovat jednání o možnosti dobrovolného přeměrování části alokovaných SDR s cílem podpořit země zasažené koronavirem.

Ukončeny byly odložené revize programů hodnocení finančního sektoru a komplexní revize dohledu. Mezi další témata, jimiž se MMF zabýval, patřily přezkum rámce zvýhodněného financování pro nízkopříjmové země a reakce na rostoucí zadluženost zemí. ČNB se aktivně vyjadřovala ke všem uvedeným tématům prostřednictvím výkonného ředitele konstituce zemí střední a východní Evropy, jejímž je členem.

Aktivity ČNB v dalších mezinárodních organizacích

Guvernér ČNB Jiří Rusnok se účastnil pravidelných setkání guvernérů členských zemí Banky pro mezinárodní platby (BIS). Guvernér Jiří Rusnok a viceguvernér Marek Mora participovali rovněž na jednání Klubu guvernérů centrálních bank regionu Střední Asie, Černomoří a Balkánu.

Zástupci ČNB se zúčastnili čtyř jednání Basilejské konzultační skupiny (BCG), která je součástí Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS). Jednání se zabývala především otázkou řešení dopadů koronavirové pandemie v oblasti dohledu a regulace finančního trhu. Diskuse se zaměřila rovněž na přiměřenost tzv. basilejských standardů, finanční rizika spojená se změnou klimatu či finanční inkluzi. Viceguvernér Tomáš Nidetzky se účastnil 33. výroční konference skupiny bankovních dohledů ze zemí střední a východní Evropy (BSCEE) a konference spolupořádané BCBS, BSCEE a Institutem pro finanční stabilitu (FSI) v panelu k regionálním zkušenostem s pandemií a prioritám v oblasti dohledu nad finančním trhem.

Viceguvernér Marek Mora se jako zástupce ČNB účastnil jednání Regionální konzultační skupiny pro Evropu Rady pro finanční stabilitu (RCGE FSB). Jeho předmětem byly dopady pandemie především z pohledu celosvětové i regionální finanční stability, reakce na zranitelnosti nebankovního financování, dopady

klimatické změny na finanční stabilitu nebo rizika spojená se spoléháním se na služby třetích stran (tzv. outsourcing). Uskutečnila se rovněž řada seminářů, například k rizikům dolarového financování nebo usnadnění přeshraničních plateb. Zástupci ČNB se také zúčastnili jednání řady pracovních orgánů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), mimo jiné výboru pro hospodářskou politiku či výboru pro finanční trhy.

V roce 2021 ČNB pokračovala v úzké spolupráci s předními ratingovými agenturami (Moody's, Fitch Ratings a Standard & Poor's) při stanovování suverénního ratingového úvěrového hodnocení ČR. V této souvislosti ČNB v listopadu 2021 organizačně zajistila návštěvu zástupců ratingové agentury Fitch v Praze v rámci hodnotící mise ČR. Další jednání se s ohledem na přetrvávající pandemii uskutečnila virtuálně. Ratingové hodnocení ČR ze strany všech výše uvedených ratingových agentur zůstalo v roce 2021 nezměněno. Žádná z agentur nezměnila ani výhled ratingového hodnocení ČR na nejbližší období.

Zahraniční technická pomoc

ČNB je díky svému systematickému a aktivnímu přístupu vyhledávaným poskytovatelem zahraniční technické pomoci. V rámci programu technické pomoci ČNB plánovala v roce 2021 uskutečnit pět seminářů a ad hoc konzultace na základě požadavků ze strany partnerských centrálních bank. Tyto plánované akce byly z důvodu pokračující pandemie nakonec z větší části realizovány pouze online formou.

V roce 2021 se uskutečnily čtyři online webináře se zaměřením na peněžní oběh, koordinaci dohledové a měnové politiky v rámci centrální banky, platební systémy a makroekonomické prognózování v čase koronavirové pandemie. Webinářů se zúčastnilo celkem 59 specialistů z 19 centrálních bank. Účastníci velmi kladně hodnotili jak náplň webinářů, tak i vysokou odbornost a profesionalitu přednášejících expertů ČNB.

Zaměstnanci ČNB poskytovali technickou pomoc i ve spolupráci s MMF. V rámci jeho misí se podíleli na šesti online akcích pro centrální banky Gambie, Keni, Kyrgyzstánu a Rwandy.

ČNB pokračovala v účasti na programu financovaném z prostředků EU, který je zaměřen na zvýšení odborných kapacit centrálních bank v zemích západního Balkánu s výhledem jejich integrace do ESCB. Díky dočasně příznivým podmínkám bylo možné realizovat týdenní studijní pobyt pro experty z centrální banky Albánie a dohledových agentur Bosny a Hercegoviny v samostatném odboru restrukturalizace.

**III.
ŘÍZENÍ A ORGANIZACE**

J. S. Masaryk

— KAREL ENGLIŠ

V ČELE NBC

Úsilí Karla Engliše o stabilitu československé měny vyvrcholilo první devalvaci v únoru roku 1934. V návaznosti na ni rezignoval na funkci guvernéra Národní banky Československé Vilém Pospíšil, který ve své měnové politice prosazoval myšlenky Aloise Rašína. Na jeho místo následně jmenoval prezident republiky Karla Engliše.

S rezignací Viléma Pospíšila spojilo svůj odchod z banky i dosavadní úřednické vedení banky, které v cedulové instituci působilo již od vzniku československé měny v roce 1919. Proto byl Karel Engliš nucen vybrat nového vrchního ředitele a jeho náměstka. Rozhodl se pro Františka Peroutku, kterého znal jako odborníka v oblastech obchodní politiky a jenž z jeho popudu již ve 20. letech zastával post ministra průmyslu, obchodu a živností, a dále Václava Vaňka, který dříve zastával post vrchního ředitele významné československé velkobanky. Oba jakožto blízcí spolupracovníci Karla Engliše napomáhali uvádět v život nejen jeho myšlenky v oblasti měnové politiky, ale i jeho snahy o ekonomické zabezpečení republiky v době válečného ohrožení.

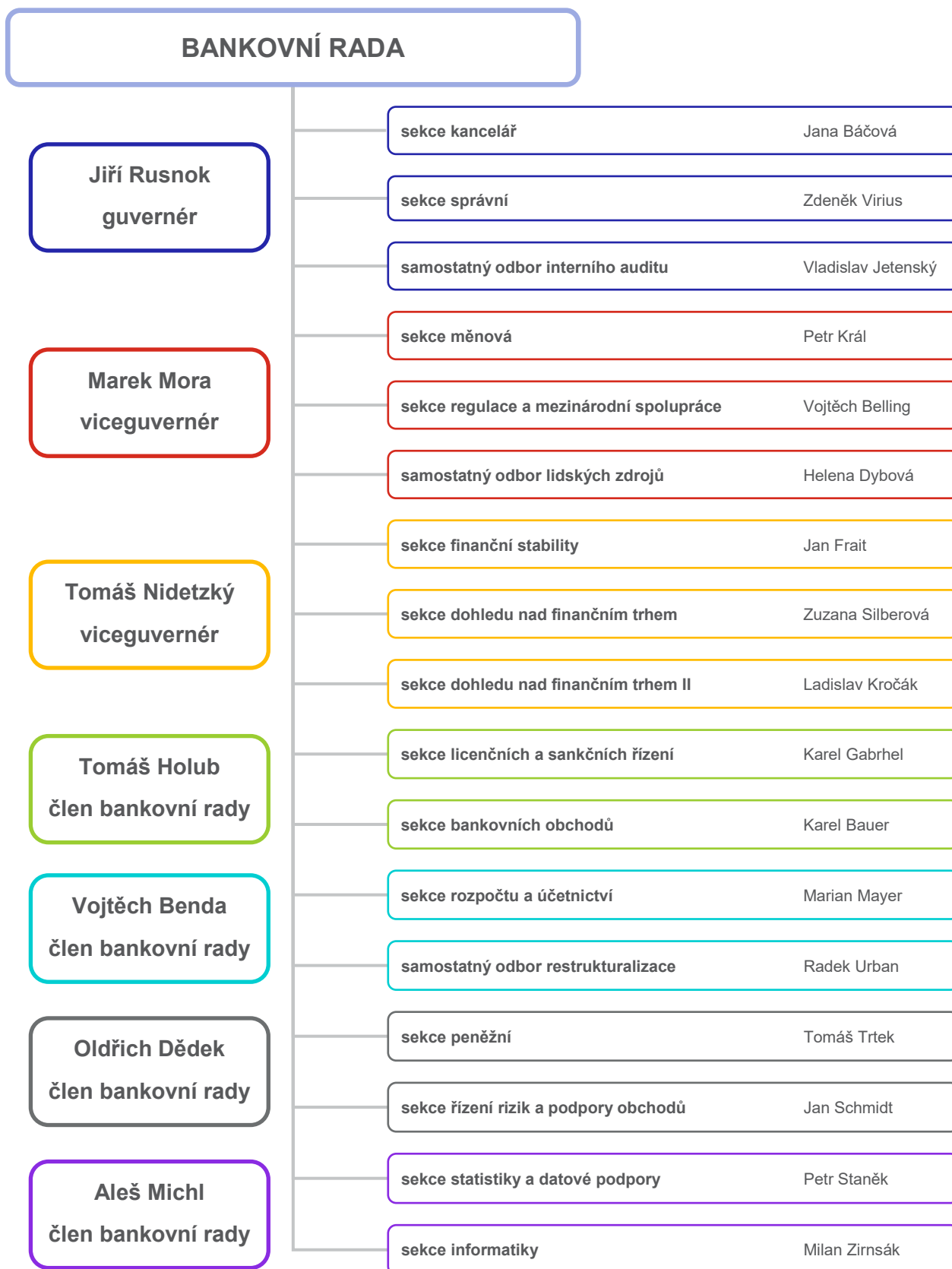
V P r a z e , d n e 23. ú n o r a 1934.

P a n e p r o f e s o r e D r . E n g l i š i :
J m e n u j í V á s g u v e r n é r e m N á r o d n í b a n k y Č e s k o s l o -
v e n s k é n a d o b u p ě t i l e t .

Miloslav
V y k o n a l p o d l e § u . 83 . z á k o n a z e d n e 14 . d ů b n a 1920 ,
č í s l o 347 . S b . z . a n . , s l i b d o r u k o u p r e z i d e n t a
V P r a z e , d n e 23 . ú n o r a 1934 .

III. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE

III.1 ORGANIZAČNÍ SCHÉMA K 31. PROSINCI 2021

ČNB má dvoustupňový systém řízení. Zásadní rozhodnutí týkající se péče o cenovou stabilitu, která je hlavním cílem ČNB, péče o finanční stabilitu a dalších úkolů v souladu s právními předpisy vymezenou působností ČNB přijímá bankovní rada. Výkon rozhodnutí bankovní rady a odpovědnost za řízení běžného chodu banky jsou delegovány na ředitele organizačních útvarů ČNB (sekcí a samostatných odborů).

Organizační struktura ČNB je tvořena ústředím v Praze a šesti mimopražskými pracovišti v Brně, Ostravě, Plzni, Hradci Králové, Ústí nad Labem a Českých Budějovicích, na kterých jsou dislokována územní pracoviště vybraných organizačních útvarů ČNB (sekce peněžní, sekce licenčních a sankčních řízení, sekce dohledu nad finančním trhem II, sekce statistiky a datové podpory a sekce správní). Tato pracoviště jsou zaměřena zejména na plnění úkolů v oblasti dohledu nad finančním trhem a při zajišťování správy zásob peněz, vedení účtů podle zákona o rozpočtových pravidlech a účtů dalších klientů podle zákona o ČNB a provádění platebního styku pro tyto klienty. Na mimopražském pracovišti v Ostravě je zajišťován provoz Centrální evidence účtů.

Bankovní rada

Vedle kolektivního řízení a rozhodování dohlížejí jednotliví členové bankovní rady na činnosti jednotlivých organizačních útvarů ČNB podle vymezení stanoveného bankovní radou (viz Organizační schéma ČNB k 31. prosinci 2021).

Ředitelé sekcí a samostatných odborů ústředí

Tito vedoucí zaměstnanci plní rozhodnutí bankovní rady a v rámci strategie rozvoje ČNB a koncepcí pro jednotlivé oblasti její působnosti odpovídají za provádění činností jimi řízených organizačních útvarů (vymezených Organizačním řádem ČNB). Určují cíle a úkoly podřízeným zaměstnancům a zajišťují vůči nim výkon práv a povinností zaměstnavatele, které vyplývají z pracovněprávních vztahů. Jejich pravomoci a odpovědnosti se vztahují nejen k přímému řízení, ale také k metodickému řízení činností v jejich působnosti, ke spolupráci s ostatními organizačními útvary banky a s externími partnery a k předkládání návrhů na řešení otázek zásadního významu a podkladů pro rozhodování bankovní radě.

V průběhu roku 2021 došlo ke čtyřem změnám na pozicích ředitelů organizačních útvarů. S účinností od 1. ledna 2021 se ředitelem sekce statistiky a datové podpory stal Petr Staněk, Tomáš Trtek byl s účinností od 1. května zařazen na místo ředitele sekce peněžní, samostatný odbor interního auditu vede od 1. října Vladislav Jetenský a pozici ředitelky samostatného odboru lidských zdrojů od 1. listopadu zastává Helena Dybová.

Organizační útvary

Organizačními útvary ČNB jsou sekce – které se dále člení na odbory a v případě sekce peněžní na odbory a pobočky – a samostatné odbory. V oblastech působnosti, které jim vymezuje Organizační řád ČNB, zajišťují provádění hlavních a podpůrných činností banky.

Při plnění rozhodnutí bankovní rady a výkonu činností, které spadají do působnosti více organizačních útvarů a závisejí na jejich úzké a efektivní spolupráci, jsou využívány koordinační a poradní orgány – výbory, odborné komise a projekční a koordinační týmy.

V průběhu roku 2021 proběhlo několik významnějších změn ve struktuře organizačních útvarů i v jimi vykonávaných činnostech.

Od 1. ledna 2021 byl do řídicího a kontrolního systému ČNB a její předpisové základny začleněn model tří linií obrany proti materializaci rizik, tj. princip rozdělení pravomocí, odpovědností a úkolů při řízení rizik mezi těmito liniemi, jehož cílem je efektivní rozložení a využití kapacit a nástrojů řízení a kontroly v zájmu úspěšné obrany před materializací rizik a jejími následky.

Na základě nově přijatých evropských právních předpisů týkajících se obecných pravidel pro sekuritizaci a dále pro skupinové financování vykonávají s účinností od 1. června sekce dohledu nad finančním trhem a sekce dohledu nad finančním trhem II dohled nad příslušnými novými subjekty.

K témuž datu došlo k převedení agendy vnitřní kontroly ze samostatného odboru interního auditu do sekce kancelář, kde se organizačně propojila s ostatními funkcemi druhé linie obrany (řízení operačních rizik, compliance, etický rámec a právní služba).

Dne 27. října 2021 schválila bankovní rada nový Etický kodex ČNB. Kodex, který nabyl účinnosti 1. ledna 2022, nově upravuje pravidla profesionální etiky zaměstnanců centrální banky, zejména pravidla týkající se rizika střetu zájmů či zneužití důvěrných informací. Přísnější pravidla jsou tak stanovena pro nově definované kategorie zaměstnanců s přístupem k cenotvorné, dohledové nebo obchodní informaci. Cílem kodexu je stanovit, kontrolovat a vymáhat pravidla jednání zaměstnanců ČNB tak, aby účinně napomáhala zamezit poškození dobré pověsti ČNB a zachovat důvěru veřejnosti v řádné fungování ČNB a plnění úkolů svěřených jí právními předpisy. Na dodržování kodexu bude nadále dohlížet pětičlenná Etická komise ČNB jmenovaná bankovní radou.

S účinností od 1. prosince byly realizovány organizační změny v sekci správní. Došlo ke zřízení nového odboru Návštěvnícké centrum ČNB a v něm k sjednocení agend expozic, archivu a odborné knihovny ČNB do jednoho útvaru. Současně byl zrušen odbor regionální podpory a jím vykonávané činnosti převzaly odbor správy majetku a odbor technický. Odbor společenské centrum byl přejmenován na odbor Kongresové centrum ČNB.

III.2 LIDSKÉ ZDROJE

Hlavní výzvou ČNB v oblasti lidských zdrojů v roce 2021 byla stabilizace a rozvoj zaměstnanců v průběhu přetrvávající nepříznivé epidemiologické situace. Klíčovým předpokladem pro úspěšné plnění cílů ČNB tak v roce 2021 byla schopnost vedoucích zaměstnanců vést pracovní týmy při novém hybridním stylu práce. ČNB proto podpořila rozvoj komunikačních schopností vedoucích zaměstnanců a zajistila vzdělávání napříč celým spektrem zaměstnanců, aby týmy efektivně a bezpečně zvládaly vzdálený přístup.

V provozech, kde nebyl možný hybridní styl práce, byla i v roce 2021 zajištěna pravidelná rotace pracovních týmů při dodržení veškerých protiepidemických opatření.

Nábor a prezentace ČNB na trhu práce

Uplynulý rok představoval nadále výzvu i pro nábor nových zaměstnanců. Pandemická situace vedla k nutnosti minimalizovat riziko nákazy. Velká část pohovorů se proto přesunula do online prostředí. Elektronickou podobu získala i řada testů a odborných písemných úkolů, které uchazeči mohli zpracovat doma. ČNB se přesto dařilo ověřovat kvalifikační, odborné i osobnostní předpoklady kandidátů ve stejné kvalitě jako dříve. Počet uskutečněných výběrových řízení se vrátil na úroveň před vypuknutím pandemie.

ČNB stále patří mezi atraktivní zaměstnavatele pro studenty ekonomických oborů, aktuálně v sektoru bankovníctví drží pátou příčku. Nabízí však mnohem širší oblast pracovního uplatnění. ČNB pro rok 2021 plánovala účast na několika veletrzích pracovních příležitostí, ale z důvodu pandemie se mohli zájemci o zaměstnání setkat s personalisty ČNB pouze na veletrhu Šance Vysoké školy ekonomické a na Profesia Days v pražských Letňanech.

Volné pozice inzeruje ČNB na svém webu a portálech zaměřených na trh práce, vhodné uchazeče aktivně vyhledává a oslovuje prostřednictvím profesních sociálních sítí.

Zaměstnanecké výhody

ČNB na základě kolektivní smlouvy poskytuje svým zaměstnancům široké spektrum finančních i nefinančních benefitů. Mezi hlavní patří příspěvky na penzijní a životní pojištění, závodní stravování, zajištění zdravotní péče či příspěvek při dlouhodobé nemoci. Sportovní, společenské a kulturní akce, které slouží k setkávání a podpoře sounáležitosti zaměstnanců, se vzhledem ke klidnějšímu průběhu pandemie koronaviru již mohly uskutečnit ve větší míře než v roce 2020, nicméně jejich počet byl nadále výrazně omezen.

Náklady na zaměstnance

Náklady na zaměstnance, které zahrnují mzdové náklady včetně náhrad při dočasné pracovní neschopnosti, zákonné odvody pojistného a ostatní sociální náklady (na připojištění, zdravotní péči a stravování), náklady na vzdělávání a zaměstnanecké benefity, dosáhly v roce 2021 objemu 2 013 mil. Kč a oproti předchozímu roku vzrostly zhruba o 5,8 %.

Nárůst nákladů na zaměstnance oproti předchozím letům lze vysledovat zejména ve mzdové oblasti a v oblasti zaměstnaneckých benefitů, naopak vzhledem k pandemii a přesunu vzdělání především do online formy mírně poklesly náklady na vzdělávání zaměstnanců.

Stejně jako v roce 2020 zaměstnanci ČNB i v roce 2021 ve velké míře využívali institut práce z domova. ČNB zaměstnancům, kteří pracovali z domova, zajistila potřebnou výpočetní techniku a také nabídla svým zaměstnancům řadu vzdělávacích aktivit zaměřených na soulad pracovního a domácího prostředí. V souvislosti s výkonem práce z domova uhradila ČNB v roce 2021 zaměstnancům náhrady ve výši 1,3 mil. Kč, které oproti roku 2020 vzrostly téměř čtyřnásobně. Rovněž počet dnů práce z domova vrostl meziročně z 90 tis. dnů na 120 tis. dnů.

Bankovní rada rozhodla v roce 2021 o zmrazení svých základních mezd a odměn na úrovni roku 2020 (které následně prodloužila i pro rok 2022).

Objem mezd vyplacených členům bankovní rady v roce 2021

(v Kč)

Člen bankovní rady	Hrubá mzda ¹⁾	Čistá mzda ²⁾
Jiří Rusnok	5 868 295	4 307 871
Marek Mora	4 727 032	3 480 456
Tomáš Nidetzký	4 695 010	3 494 764
Aleš Michl	4 012 469	2 999 922
Tomáš Holub	3 984 343	2 979 530
Oldřich Dědek	3 979 458	2 938 465
Vojtěch Benda	3 974 070	2 972 082

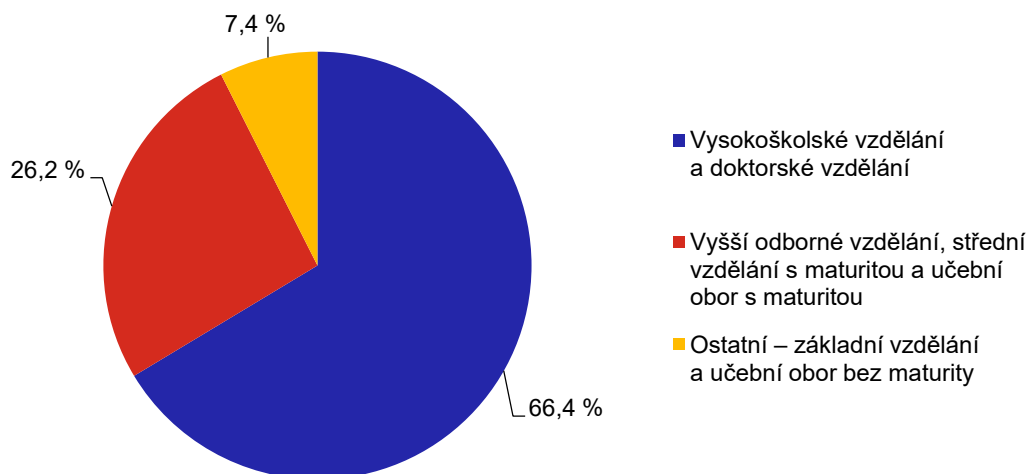
1) Hrubá mzda zahrnuje základní mzdu, odměny za výsledky práce a náhrady mezd podle zákoníku práce.

2) Čistá mzda je hrubá mzda po odečtení pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, daně z příjmu a solidárního zvýšení daně a připočtení slevy na dani na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované děti u těch členů bankovní rady, kteří o uplatnění slev požádali.

Složení zaměstnanců z hlediska vzdělání, věku a zastoupení žen a mužů

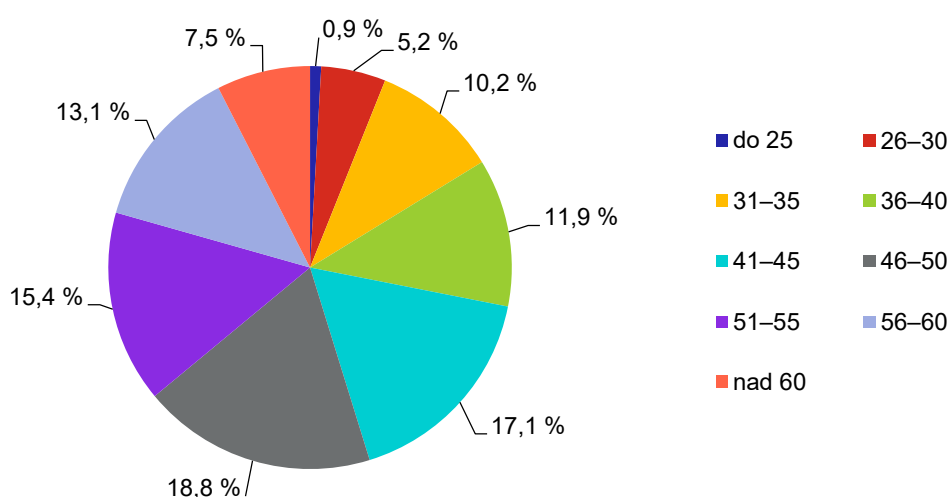
Zvyšující se náročnost zajišťovaných činností ČNB se promítá do zastoupení zaměstnanců v jednotlivých vzdělanostních kategoriích. Z celkového počtu zaměstnanců ČNB činil v roce 2021 podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců 66,4 % a za posledních 10 let tento podíl stoupl o 13 p. b.

Naopak podíl zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním nebo se středoškolským vzděláním ukončeným maturitou (včetně učebních poměrů s maturitou) a podíl zaměstnanců s učebním poměrem bez maturity nebo se základním vzděláním se trvale snižuje.

Struktura zaměstnanců ČNB dle nejvyššího dosaženého vzdělání k 31. prosinci 2021

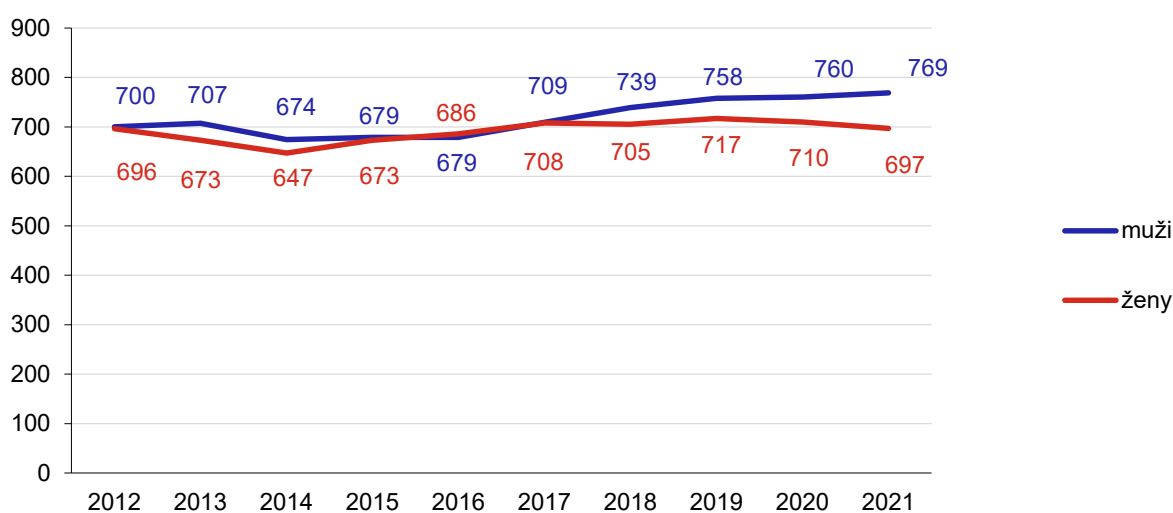
Věková struktura zaměstnanců je dlouhodobě stabilní. Zaměstnanci jsou v jednotlivých věkových kategoriích zastoupeni téměř rovnoměrně, což zajišťuje optimální skladbu pracovních týmů a minimalizuje rizika vyplývající z generační obměny zaměstnanců. Výjimku tvoří krajní kategorie zaměstnanců do 30 let a nad 60 let.

Věková struktura zaměstnanců k 31. prosinci 2021

Rovněž zastoupení mužů a žen v ČNB je téměř vyrovnané.

Vývoj počtu mužů a žen zaměstnaných v ČNB

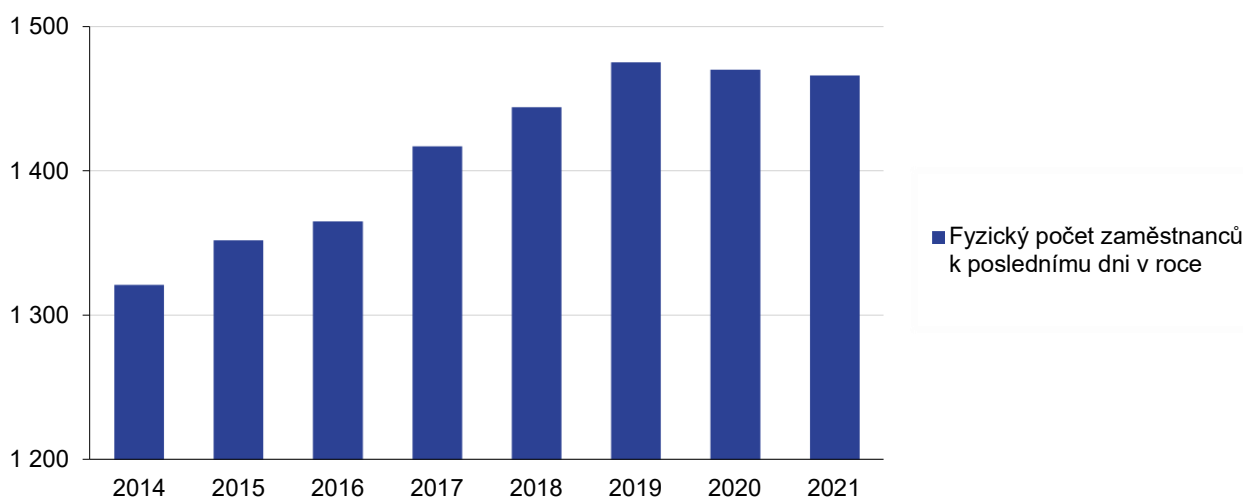

K 31. prosinci 2021 pracovalo v centrální bance 1 466 zaměstnanců, tedy o čtyři méně než na konci roku 2020. Celková míra fluktuace zaměstnanců v roce 2021 činila 5,7 % a oproti roku 2020 se zvýšila pouze nepatrně, o 0,7 p. b. Průměrná délka hlavního pracovního poměru v ČNB meziročně mírně klesla na 12,8 roku.

Na konci roku měla ČNB celkem 1 466 zaměstnanců

Počet zaměstnanců

Vzdělávání zaměstnanců

V roce 2021 probíhal profesní rozvoj zaměstnanců hybridním způsobem: kombinací prezenčních a online forem vzdělávání, mezi kterými se plynule přecházelo podle aktuální epidemiologické situace. Díky tomu bylo možné kontinuálně poskytovat zaměstnancům přístup ke vzdělávání a profesnímu rozvoji podle jejich potřeb a preferencí.

Odborné vzdělávání, které je klíčové pro udržování a zvyšování odborné zdatnosti a kompetentnosti zaměstnanců, tvořilo téměř 75 % celkového počtu vzdělávacích akcí. V převážné většině probíhalo v online podobě, a to především díky mezinárodním vzdělávacím akcím, organizovaným v roce 2021 distančně. Zpětná vazba účastníků ukázala, že převedení odborných školení do online formy nemá významný negativní dopad na jejich kvalitu.

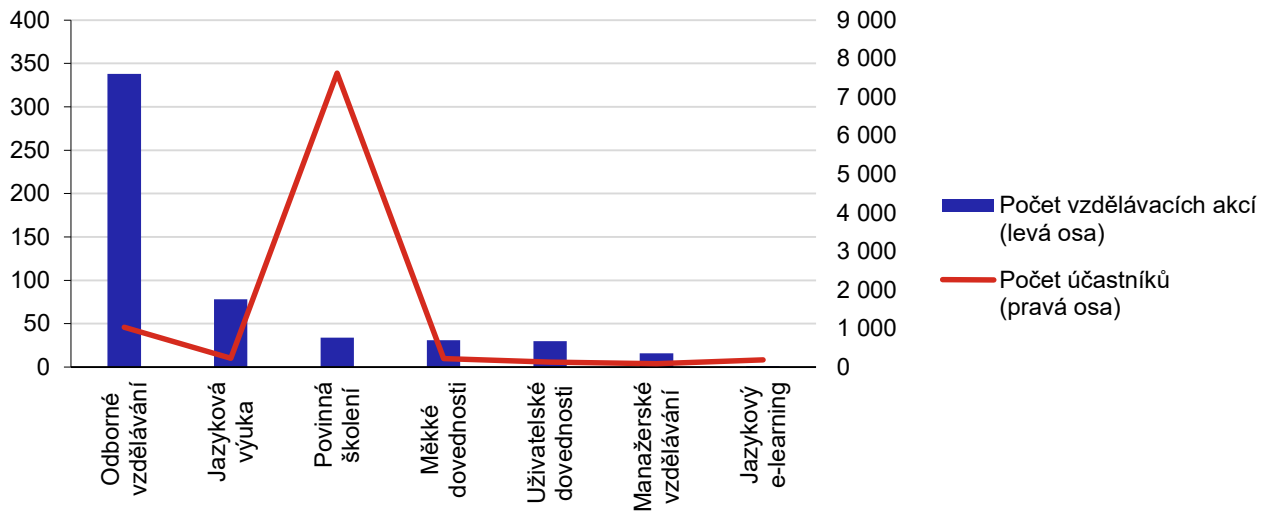
Mezinárodní vzdělávací kurzy tvořily 45 % z celkového počtu odborných vzdělávacích seminářů a nabízely expertům ČNB jedinečnou příležitost sdílet zkušenosti a znalosti s kolegy z centrálních bank ostatních států EU. Převedení nabídky mezinárodních školení do online prostředí a rozšíření nabídky o nové typy vzdělávacích akcí umožnilo expertům ČNB zúčastnit se širokého spektra vzdělávacích kurzů Evropského systému centrálních bank (ESCB) a mezinárodních institucí, jako jsou například Mezinárodní měnový fond, Joint Vienna Institute či Financial Stability Institute. Pevnou součástí nabídky mezinárodního vzdělávání byly i online semináře a workshopy pořádané ČNB.

V oblasti měkkých a uživatelských dovedností věnovala ČNB pozornost především prohlubování dovedností zaměstnanců pro efektivní a bezpečné využívání nástrojů pro distanční výkon práce. Vzdělávání vedoucích zaměstnanců bylo orientováno na oblast podpory týmové spolupráce a rozvoje klíčových kompetencí. V pilotním projektu zaměstnanci zkusili online samostudium formou videopřednášek zaměřených na rozličné oblasti měkkých dovedností, osobnostního rozvoje, leadershipu a využívání digitálních technologií. Zatímco školení v oblasti uživatelských dovedností v online prostředí byla hodnocena veskrze pozitivně, zpětná vazba od účastníků školení měkkých dovedností ukázala, že pro tento typ vzdělávacích akcí je preferovanou formou prezenční vzdělávání.

Zavedení hybridního přístupu umožnilo zachovat jazykové vzdělávání zaměstnanců ČNB v plném rozsahu. Dle aktuálně platných protiepidemických opatření výuka flexibilně přecházela mezi prezenční a online formou. Stejným způsobem bylo zajištěno i proškolení zaměstnanců v povinných školeních. Všechna povinná školení, jejichž součástí není praktická zkouška, probíhala online. V případě povinných školení pro nové zaměstnance, u nichž je preferovanou formou prezenční výuka, byla online forma využívána, pouze pokud si to vyžádala epidemiologická situace.

Celkové přímé náklady (kurzovné bez nákladů na dopravu a ubytování) na vzdělávání zaměstnanců ČNB v roce 2021 dosáhly 5,6 mil. Kč.

Přehled vzdělávání zaměstnanců ČNB v roce 2021

IV. VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ

— KAREL ENGLIŠ

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Karel Engliš zahájil svou publikační činnost již v době svého působení v Zemském statistickém úřadu v Praze, kdy publikoval studie o chudinství nebo národním školství na základě statistického materiálu. Následně ji rozvinul při své práci ve vídeňském ministerstvu obchodu, kde také redigoval časopis *Sociale Rundschau*. Později se mu hlavní tribunou, v níž hájil své národohospodářské názory, staly Lidové noviny. Zde také uveřejňoval své polemiky se známými českými politiky.

Časopisecké články, jež vydal také souborně, představují vhled do jeho každodenního ekonomického uvažování, které sumarizovala jeho národohospodářská díla, ať již se jedná o středoškolské příručky a učebnice národního hospodářství, příležitostné tisky nebo o vědecké spisy, jejichž vrcholem je rozsáhlá *Soustava národního hospodářství*. Svou ekonomickou teorii pak doplnil úsilím o vytvoření myšlenkového řádu, jehož postuláty formuloval v *Malé logice* a následně *Velké logice*.

Dílo Karla Engliše dotvářejí vzpomínkové črty, které jej odhalují jako bedlivého pozorovatele i vtipného glosátora událostí, jimž byl přítomen.

IV. VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ

IV.1 KOMUNIKACE

Rok 2021 byl i v oblasti komunikace s veřejností poznamenán nadále trvajícím pandemií koronaviru. Přesto však tato oblast zaznamenala několik významných milníků: přeměnu stěžejní měnověpolitické publikace (Zprávy o inflaci) na [Zprávu o měnové politice](#), upravenou grafiku webových stránek nebo zavedení nového formátu videoblogů *Krátce z ČNB*.

Tiskové konference a analytické semináře byly v souladu s protiepidemickými opatřeními nově pořádány pomocí videokonferenčních technologií a stejně tak i další osobní setkání představitelů centrální banky se zástupci veřejné či podnikové sféry (např. diskusní panely, kulaté stoly a jiné prezenční akce) musela být buď přesunuta do online prostředí, odložena, nebo zcela zrušena.

Ve druhé polovině roku nastal po znovuotevření ekonomiky výrazný obrat v klíčových politikách ČNB – nejdříve měnové a poté i makroobezřetnostní. Od uvolněných podmínek nastavených pro pandemickou krizi ČNB zahájila návrat obou politik zpět k normálu odpovídajícímu rostoucí ekonomice s inflačními tlaky, přehřátým trhem práce a nahromaděnými úsporami obyvatel z dob lockdownu. Tyto kroky – od 90. let nevídaná razance zvyšování hlavních úrokových sazeb a avizované opětovné zpřísnění ukazatelů pro posuzování žadatelů o hypotéku – se následně promítly do intenzivní komunikace směrem k trhům i veřejnosti s cílem tyto kroky adekvátně vysvětlit.

Rostoucí význam online komunikace, a především sociálních sítí, se odrazil v intenzitě používání kanálů jako [Twitter](#), [LinkedIn](#), [Instagram](#), [Facebook](#), [YouTube](#) a [Spotify](#). Na všech těchto sítích viditelně vzrostl jak počet příspěvků ČNB, tak jejich sledujících. Na vzestupu bylo rovněž množství interakcí instituce s veřejností. Prostřednictvím svých účtů na sociálních sítích ČNB propagovala klíčová sdělení v nastavení svých politik a další oznámení důležitá pro veřejnost, ale také vlastní rozhovory s experty na vysvětlení nejen domácích témat jako obsah novely zákona o ČNB, inflační cíl, ochrana spotřebitele, praní špinavých peněz, ale i mezinárodní problematiky jako zapojení centrálních bank do boje proti klimatické změně nebo budoucnost nového druhu oficiálních platidel – digitálních měn centrálních bank.

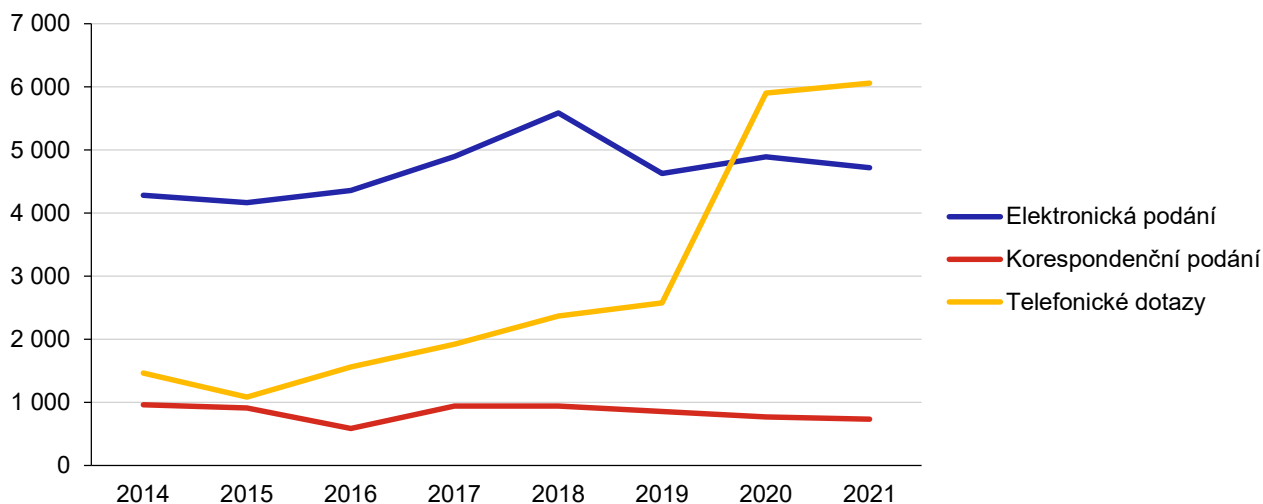
Komunikace ČNB získala v roce 2021 mimořádné ocenění – [první místo v oborové soutěži Zlatý středník](#) v kategorii Veřejný sektor a politická komunikace za komunikační kampaň na podporu finanční a ekonomické gramotnosti.

ČNB dlouhodobě patří mezi instituce, ve které má jasná většina české veřejnosti důvěru. To opětovně potvrdil průzkum, který pro ČNB v období od 22. do 28. listopadu 2021 provedla agentura STEM. Podle něj důvěřují ČNB více než dvě třetiny české populace (69 %).

V rámci přímé komunikace s veřejností vyřídila ČNB v uplynulém roce celkem 6 061 telefonických podnětů (oproti 5 902 za rok 2020 a 2 578 v roce 2019). Dále ČNB odeslala 4 720 odpovědí na elektronická podání veřejnosti (stížnosti, podněty či dotazy) a 733 odpovědí na podání korespondenční.

Počty vyřízených podání a dotazů veřejnosti

IV.2 FINANČNÍ A EKONOMICKÁ GRAMOTNOST

Dosahování finanční a ekonomické gramotnosti české veřejnosti je primárně rolí státu a jeho vzdělávacího systému, nicméně ČNB se v této oblasti také angažuje vzhledem ke své roli v ekonomice a domácím finančním systému. ČNB se svými projekty zaměřuje především na žáky 2. stupně základních škol a studenty středních škol s cílem pomoci jim se orientovat ve finanční a ekonomické oblasti a do budoucna tím zajistit, že veřejnost bude chápat její kroky a dokáže i rozeznat nekalé praktiky na finančním trhu.

Pro učitele, žáky a studenty

V roce 2021 na [webovém rozcestníku](#), který se věnuje projektům na poli finančního a ekonomického vzdělávání, ČNB zveřejnila v pořadí druhou výukovou prezentaci na téma *Proč vznikají krize*. Prezentace o krizích navazuje na již existující výukový materiál ČNB z roku 2020, který se věnuje osobním financím. Jako doplněk prezentace a další součást „balíčku“ pro učitele vznikl v roce 2021 osmidílný výukový seriál *Finanční trampoty Oty Negramoty* zaměřený na jednotlivé životní situace.

Webový rozcestník odkazuje i na internetový portál [Peníze na útěku](#), který mladé Čechy (18–35 let) učí orientovat se ve světě financí tak, aby se vyhnuli finančním potížím při neplánovaných událostech. ČNB pro vzdělávání mladých lidí využívá také edukační příspěvky na sociálních sítích.

Pro veřejnost a školní skupiny

ČNB přispívá k finančnímu vzdělávání rovněž svými stálými expozicemi v Praze a v Brně, kde největší část návštěvníků tvoří studenti středních škol. [Expozice ČNB s názvem Lidé a peníze](#) jsou ojedinělým souborem informací o historii centrálního bankovníctví a naší měny. Pražská expozice byla od prosince 2020 uzavřena z důvodu zahájení výstavby budoucího [Návštěvníkého centra ČNB](#) v budově ústředí ČNB. Expozice se tak ve svých aktivitách pro žáky a učitele částečně přesunula do [online prostředí](#), které nabízí sérii pracovních listů, kvízy různých náročností a další aktivity. Online expozice nabízí od roku 2021 také virtuální výstavu představující osobnost Jaroslava Preisse.

Návštěvníké centrum, jehož vytvoření je doposud největším počinem ČNB v oblasti podpory finanční a ekonomické gramotnosti, se veřejnosti otevře v květnu 2022. Vedle stávající expozice *Lidé a peníze* nabídne také novou stálou interaktivní výstavu *Za měnou* prezentující jednotlivé role ČNB. Návštěvníci si budou moci dále vybrat ze sady doprovodných programů v podobě workshopů, seminářů, krátkodobých výstav atd. Informace z oblasti centrálního bankovníctví budou podávány zábavně-naučnou formou a jasně vysvětlí pojmy a témata související s úlohou centrální banky. Poznání cílů ČNB a nástrojů, kterými jich dosahuje, umožní návštěvníkům mimo jiné snáze porozumět základním ekonomickým principům.

Vedle nabídky stálých expozic v Praze a Brně oslovovala ČNB v roce 2021 veřejnost také aktivitami na externích akcích. Tento [„outreach program“](#) rozšiřuje prostřednictvím speciálních herních stolů a doprovodných aktivit znalosti dětí i dospělých o centrální bance a seznamuje je blíže s českou měnou.

Aktivity podporované ČNB

ČNB je také podporovatelem či spoluorganizátorem partnerských projektů. V roce 2021 tak mimo jiné podpořila již pátý ročník studentské soutěže [Ekonomická olympiáda](#). Akci pořádanou Institutem pro ekonomické vzdělávání poskytl osobní záštitu viceguvernér Tomáš Nidetzký. Všichni semifinalisté, kteří postoupili ze školních do krajských kol, mohli zároveň soutěžit o [Cenu ČNB](#). Semifinalisté prezentovali jedno ze tří vyhlášených témat souvisejících s činností centrální banky v tříminutovém videu. ČNB rovněž podpořila 13. ročník soutěže o nejlepší esej na téma spojené s finanční gramotností pro studenty středních škol, kterou ve spolupráci s ČNB a městem Karviná organizuje Katedra financí a účetnictví Obchodně-podnikatelské fakulty Slezské univerzity v Opavě. ČNB také poskytla záštitu iniciativě Global Money Week, jejímiž národními organizátory jsou yourchance o.p.s. a Evropská asociace finančního plánování Česká republika. Národním koordinátorem je Ministerstvo financí. Cílem Global Money Week je napříč generacemi kultivovat povědomí o penězích, jejich získávání a efektivním hospodaření s nimi.

IV.3 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

ČNB poskytuje informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) zveřejněním na webových stránkách, zejména na webové adrese www.cnb.cz, nebo žadatelům na základě žádosti. Následující text uvádí údaje týkající se žádostí o informace podle zákona v roce 2021.

1. Počet žádostí o informace podle zákona: 86
2. Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 6
3. Počet podaných odvolání (rozkladů) proti rozhodnutí: 4

4. Rozsudky soudu ve vztahu k ČNB v oblasti poskytování informací:

Městský soud v Praze rozhodl rozsudkem č.j. 14 A 109/2020-7 ze dne 18. října 2020 o žalobě proti rozhodnutí bankovní rady ČNB ze dne 13. srpna 2020, že se rozhodnutí ruší a věc se vrací ČNB k dalšímu řízení (žádost se týkala poskytnutí jednacího řádu bankovní rady).

5. Náklady na proběhlé soudní řízení: 0 Kč

6. Výčet poskytnutých výhradních licencí včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0

7. Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 4

Ve čtyřech případech stěžovatelé nesouhlasili s postupem, resp. způsobem vyřízení své žádosti, neboť ČNB neposkytla požadované informace sdělením a nevydala rozhodnutí. Stížnosti byly vyřízeny postupem podle § 16a odst. 5 zákona, přičemž ve všech čtyřech případech byla vydána rozhodnutí o odmítnutí poskytnutí informace.

8. Další informace vztahující se k uplatňování zákona:

Počet žádostí přijatých v roce 2021 oproti předchozímu roku vzrostl na 86 (ze 49 v roce 2020). Významnou část žádostí tvořily dotazy vztahující se k dohledové činnosti ČNB ve všech segmentech finančního trhu a dotazy na licenční a sankční činnost. Dále žádosti směřovaly do oblasti statistiky, centrální evidence účtů, legislativy a veřejných zakázek.

IV.4 ODBORNÁ KNIHOVNA

Odborná knihovna ČNB uchovává a zpřístupňuje ve svých fondech více než 90 tis. svazků publikací a 700 titulů periodik, velké množství výzkumných a výročních zpráv a ostatních publikací. Jejím posláním je poskytovat zaměstnancům ČNB i odborné veřejnosti výpůjční, poradenské, referenční, bibliograficko-informační a rešeršní služby. Dlouhodobě budovaný vysoce specializovaný fond spolu s řadou přístupů do elektronických zdrojů umožňuje uživatelům získat informace především z oblasti bankovníctví a ekonomie, práva, výpočetní techniky a okrajově z některých dalších oborů.

V souvislosti s vládními protiepidemickými opatřeními byly návštěvy odborné knihovny v průběhu roku omezeny. Zároveň však došlo k dalšímu rozšíření nabídky služeb poskytovaných online.

IV.5 ARCHIV

Archiv ČNB spravuje historickou paměť českého a československého finančního systému. V současné době čítá 106 archivních fondů, které vznikly nejčastěji z činnosti předních československých finančních ústavů, zejména cedulových a obchodních bank. Archivní dokumenty spravované Archivem ČNB nabízejí unikátní pohled nejen na činnost jednotlivých finančních institucí, ale i ekonomický pohled na dějiny českých zemí a střední Evropy v 19. a 20. století. Ke studiu jsou badatelům předkládány dokumenty starší třicet let.

V průběhu roku 2021 se Archiv ČNB podílel na přípravě několika výstavních projektů, které zpřístupňují veřejnosti jím spravované archivní dokumenty. Vedle vlastní online výstavy, která se zaměřila na osobnost významného českého bankéře JUDr. Jaroslava Preisse, se Archiv ČNB podílel také na výstavě *Pražská moderní architektura*, která se uskutečnila v září a říjnu 2021 v Jízdárně Pražského hradu.

IV.6 KONGRESOVÉ CENTRUM

Prostory Kongresového centra ČNB jsou situovány v památkově chráněném objektu bývalé Pražské plodinové burzy. Celosvětová pandemie zcela zásadně ovlivnila činnost a využívání kongresového centra i v roce 2021. Množství tradičně pořádaných konferencí, přednášek, prezentací, seminářů, jednání výborů, tiskových konferencí a různých školení tak bylo opět značně omezeno.

Nucenou uzavírkou kongresového centra ČNB využila k obměně již dosluhujících prvků audiotechniky ve Velkém sále. Tím došlo nejen k výrazné modernizaci technického vybavení centra, ale i k dalšímu zvýšení jeho celkového uživatelského komfortu pro pořadatele a účastníky odborných či společenských akcí.

Šturmij

V.
HOSPODAŘENÍ ČNB

— KAREL ENGLIŠ

MĚNOVÁ POLITIKA

Přestože Karel Engliš měl možnost nahlédnout do oblasti měnové politiky již jako ministr financí, a tedy předseda Bankovního výboru při ministerstvu financí, tak jako ostatní osoby v této pozici respektoval nezávislost cedulové instituce. Své myšlenky v oblasti měnové politiky tak uplatnil až po svém jmenování do čela Národní banky Československé.

Devalvace československé koruny v roce 1934 znamenala snížení jejího zlatého krytí o jednu šestinu tak, aby odpovídala růstu světových cen zlata. Podle názoru Karla Engliše tím došlo ke srovnání československé cenové hladiny se světovou, čímž se obnovila konkurenceschopnost československého exportu. Další opatření ze strany Národní banky následovala. Jednalo se například o zavedení burzovního lombardu státních cenných papírů, čímž došlo ke zpružnění trhu státních dluhopisů, nebo o spolupráci s Československým reeskontním a lombardním ústavem při zajištění likvidity finančních institucí. Nezanedbatelně se také zasloužil o poskytování úvěru významným československým exportním podnikům. Právě jeho působení v cedulové bance přispělo k restartování a obnově československé ekonomiky podlomené Velkou hospodářskou krizí.

GUVERNÉR
NÁRODNÍ BANKY ČESKOSLOVENSKÉ

Národní bance Československé
v P r a z e .

Protože dnes již je jisto, že se náš státní život obmezí na užší teritorium a tím také působnost Národní banky Československé, dovozují z toho pro sebe ten důsledek, že se vzdávám celého svého reprezentačního přídávku, který z banky dostávám, protože mám za to, že je všech nás povinností, abychom se uskrovnili podle daných poměrů.

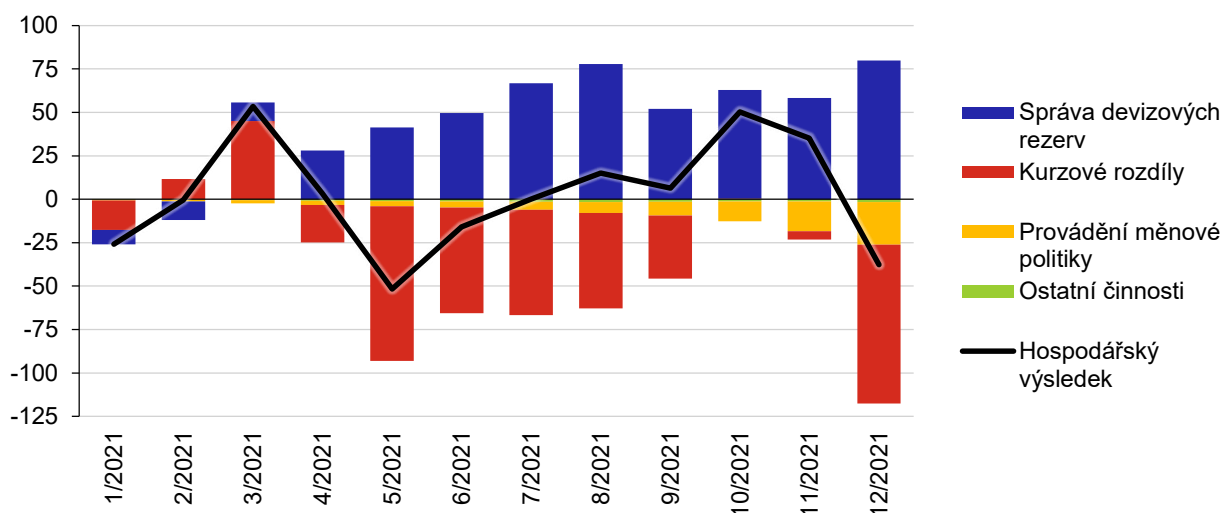
Engliš

V. HOSPODAŘENÍ ČNB

ČNB uzavřela v roce 2021 své hospodaření účetní ztrátou 37,7 mld. Kč. Tento výsledek byl nejvíce ovlivněn kurzovými ztrátami plynoucími z posílení kurzu koruny v závěru roku, které snížilo hodnotu cizoměnových aktiv a pasiv. Rozhodující bylo zpevnění koruny vůči euru, ve kterém je investována největší část devizových rezerv.

Hospodářský výsledek ČNB v roce 2021

(náklady a výnosy v mld. Kč)

Negativní dopad do hospodaření měl také růst základních úrokových sazeb, který zvýšil nákladnost měnových operací ČNB. Naopak kladný příspěvek plynul z příznivého vývoje zahraničních akciových indexů, ve kterých je investována část devizových rezerv.

Kurzové výkyvy ovlivněné vývojem pandemie byly patrné zejména v první polovině roku. V meziročním srovnání byly ale podstatně mělké. V prosincovém posílení koruny se již plně odrazil vliv zpříšňování měnových podmínek prostřednictvím úrokových sazeb, které zvyšuje atraktivitu investic do korunových aktiv.

Hospodářský výsledek ČNB

(v mil. Kč)

	Hospodářský výsledek 2021	Hospodářský výsledek 2020	Meziroční změna
Oblast měnová	-34 519	94 216	-128 735
Provádění měnové politiky	-24 403	-22 971	-1 432
Správa devizových rezerv	79 786	97 523	-17 737
Kurzové rozdíly	-91 433	18 222	-109 655
Klientské operace	1 508	1 437	71
Ostatní operace	23	5	18
Oblast emise peněz	-605	-78	-527
Oblast provozní	-2 615	-2 456	-159
Celkem	-37 739	91 682	-129 421

Vzhledem k dlouhodobým uzavírkám a cyklickému útlumu domácí a zahraniční ekonomiky zůstávaly po převážnou část prvního pololetí domácí měnové podmínky uvolněné. Hlavní úrokové sazby setrvaly na velmi nízkých úrovních nastavených v předchozím roce. V reakci na silící cenové tlaky z domova i zahraničí přešla měnová politika od poloviny roku do fáze zvyšování úrokových sazeb, které se odehrálo celkem v pěti krocích. Silícímu souběhu domácích a zahraničních inflačních tlaků čelila ČNB razantním zpřísněním měnových podmínek, ke kterému přistoupila v závěru roku (podrobnější informace o vývoji úrokových sazeb jsou k dispozici v kapitole *II.1 Měnová politika a ekonomický vývoj*).

Zvyšování základních úrokových sazeb prohlubuje nákladnost měnových operací, v jejichž rámci si tuzemský bankovní sektor ukládá přebytečnou likviditu u centrální banky. Na tyto operace ČNB vynaložila úrokové náklady v roční souhrnné výši 24,4 mld. Kč, tedy sumu lehce nad úroveň předchozího roku. Bankovní sektor ukládal volnou likviditu dominantně prostřednictvím stahovacích dvoutýdenních repo operací. V průměru takto centrální banka stahovala volnou likviditu v objemu 2 711 mld. Kč s celkovými ročními náklady 23,2 mld. Kč. Průměrná měsíční hodnota depozitní facility meziročně stoupla na 31 mld. Kč s ročními náklady 0,2 mld. Kč. Za povinné minimální rezervy bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev ČNB uhradila celkem 1,0 mld. Kč.

Souhrnný roční výnos devizových rezerv dosáhl 79,8 mld. Kč bez započtení vlivu kurzových rozdílů. Rozsah a povahu výsledného příspěvku investičních instrumentů předurčovala situace panující na finančních trzích. Nejvýnosnější třídou aktiv se stalo akciové portfolio, které společně s dividendovou složkou dosáhlo souhrnného ročního výnosu 111 mld. Kč. Jeho výše se v průběhu roku měnila v závislosti na trzích, kde jsou devizové rezervy investovány. Na začátku roku postupně sílilo očekávání znovuotevření ekonomik v kombinaci s nadále velmi uvolněnou měnovou politikou a s masivním fiskálním stimulem ve vyspělých ekonomikách. Postupně však narůstala nejistota ohledně povahy postkoronavirové inflace. Na trzích zavládla averze k riziku a obavy ze zrychlující inflace, omezování měnové stimulace či hrozící energetické krize. Hlavní akciové indexy i přesto v závěru roku vzrostly. Akciové portfolio uzavřelo rekordním výnosem, v němž se odrážel i vyšší podíl této třídy aktiv.

Dluhopisová část devizových rezerv na rozdíl od předchozího roku dosáhla souhrnného záporného výnosu 30 mld. Kč. Ten pramenil z růstu výnosových křivek, v jehož důsledku klesla cena dluhopisů. Kapitálové ztráty částečně eliminovala úroková složka, která činila 11 mld. Kč. Výkonnost instrumentů peněžního trhu dlouhodobě a zásadně limitují záporné úrokové sazby eurového trhu.

Na výslednou podobu hospodářského výsledku měl rozhodující vliv kurzový vývoj. Stěžejní byl v tomto ohledu závěr roku, kdy koruna výrazně posílila vůči všem rezervním měnám poté, co strmý nárůst základních úrokových sazeb zvýšil v závěru roku atraktivitu investic do korunových aktiv. Dopad kurzových výkyvů byl ale během roku proměnlivý, což souviselo s reakcí trhu na průběh koronavirové pandemie a jejími dopady na ekonomiky. Výslednou podobu kurzových rozdílů ovlivňuje měnová alokace devizových rezerv, respektive protisměrné pohyby měnových párů zastoupených v devizových rezervách. Na konci roku zaúčtovala ČNB výslednou kurzovou ztrátu 91 mld. Kč, na které se podílely dominantně nerealizované kurzové ztráty investic v eurech a také v australských dolarech a švédských korunách. Na meziročně slabších pozicích zakončila koruna rok vůči americkému a kanadskému dolaru, čínskému žen-min-pi a britské libře, což přineslo kurzový zisk.

Součástí kurzových rozdílů z cizoměnových aktiv a pasiv jsou od konce roku 2020 i oceňovací rozdíly zlatých rezerv, které ČNB přeceňuje aktuální tržní cenou. V důsledku cenového vývoje se do hospodářského výsledku promítly záporné oceňovací rozdíly v souhrnné výši 0,2 mld. Kč.

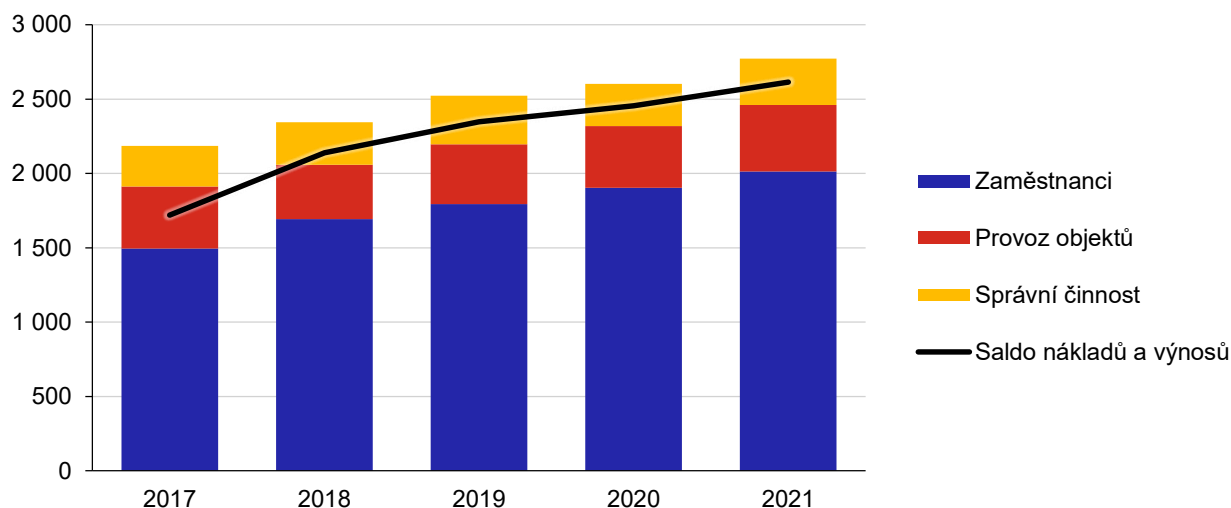
Klientské operace uzavřely rok s čistým výnosem 1,5 mld. Kč. Výsledek nevybočuje z praxe předchozích let. Dominantní složkou jsou nadále konverze cizoměnových prostředků prováděných z podnětu klienta, resp. majitele účtu vedeného v centrální bance. Dosažený výnos závisí na velikosti finanční transakce. Objemově nejvýznamnější jsou přitom finanční transfery z fondů EU či naopak příspěvky ČR do rozpočtu Evropské komise.

ČNB každoročně nakupuje od svých dodavatelů nové bankovky a mince z obecného kovu. Rozsah těchto dodávek setrval na úrovni předchozího roku. Náklady na mince z drahých kovů ale meziročně vzrostly, neboť emisní plán zahrnoval vedle běžných nominálů i mimořádnou emisi pamětní stříbrné a zlaté mince nominální hodnoty 10 000 Kč. Vyšší hmotnost použitého drahého kovu se proto odrazila v pořizovací ceně. Meziroční srovnání navíc ovlivnil přechod ČNB na tržní oceňování zlatých zásob, v jehož důsledku je cena použitého zlata vyšší než historická cena uplatňovaná v předcházejících letech. Výše uvedené se odrazilo ve výnosech z prodeje numismatického materiálu.

Provozní oblast agreguje náklady na zajištění lidských zdrojů a náklady na správní činnost, které například zahrnují podporu informačních systémů, členství v evropských orgánech dohledu nad finančním trhem (ESA), informační a ratingový servis, služby závodního stravování či propagaci a reprezentaci. Provoz objektů obsahuje zejména opravu a údržbu majetku a odpisy budov a informačních technologií. Nejvýznamnější jsou mzdové náklady, a to do takové míry, že jejich vývoj určuje trend celkových provozních nákladů.

Provozní náklady ČNB v letech 2017–2021

(náklady v mil. Kč)

Na mzdy, zákonné odvody na sociální, zdravotní pojištění a další povinné odvody, zaměstnanecké benefity a na vzdělávání zaměstnanců ČNB vynaložila 2,0 mld. Kč, což představuje 73 % všech jejích provozních nákladů. Osobní náklady vzrostly meziročně o 5,8 %. Základní principy a závazky vycházejí z Kolektivní smlouvy platné pro období 2021 až 2023. Jejím účelem je především stabilizace lidských zdrojů, podpora motivace zaměstnanců a zvýšení atraktivity centrální banky na trhu práce. Škála dohodnutých zaměstnaneckých benefitů je stabilní. ČNB přispívá na životní, kapitálové důchodové a penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření, na zdravotní péči, závodní stravování či sportovně-rekreační vyžití svých zaměstnanců. V ročním úhrnu dosáhly zaměstnanecké benefity 130 mil. Kč.

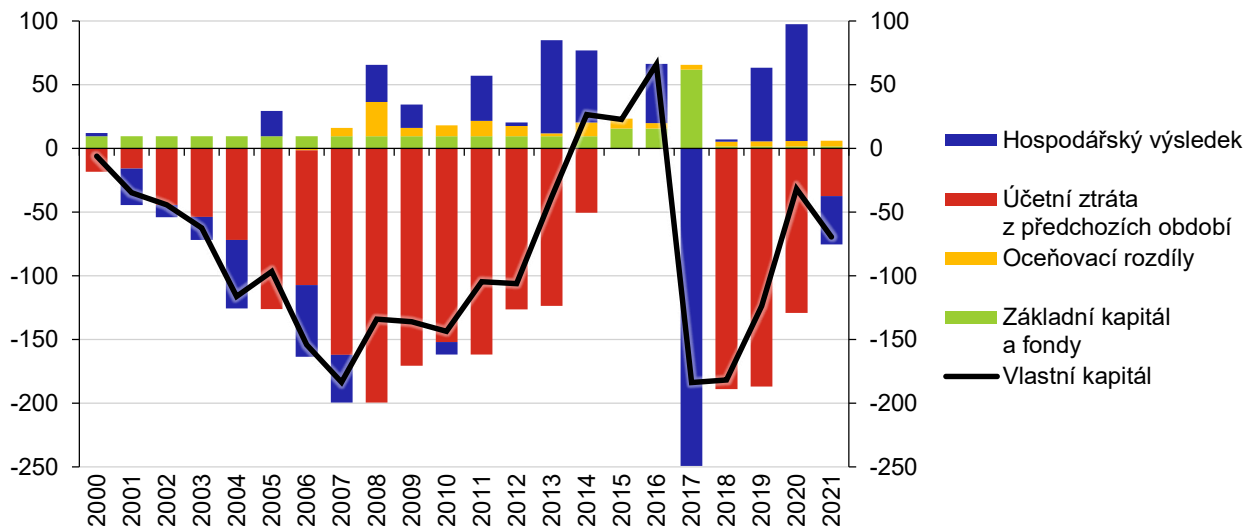
Provozní náklady rostly i vlivem finančních příspěvků hrazených evropským orgánům dohledu nad finančním trhem. Tyto náklady mají mandatorní povahu a jejich výše odpovídá podílu ČR na finančním krytí provozu těchto mezinárodních organizací. Meziročně vyšší úroveň účetních odpisů majetku odráží zvýšenou investiční aktivitu posledních let, během nichž ČNB obměnila část technologického vybavení budov, dokončila výměnu strojů na zpracování bankovek a provádí revitalizaci bankovní haly v budově ústředí, ve které vznikne Návštěvnické centrum. Odpisy korespondují i s relativně vysokou mírou investic v segmentu informačních technologií.

Ve směru poklesu provozních nákladů nadále působila protiepidemická opatření, která zejména na začátku roku zvýšila podíl výkonu práce z domova. Komunikace se zahraničními partnery probíhala převážně distanční formou, a cestovní náhrady tak setrvaly na velmi nízké úrovni.

ČNB eviduje od roku 2017 zápornou úroveň vlastního kapitálu vlivem kumulované účetní ztráty minulých let. Negativní hospodářský výsledek na konci roku kumulovanou účetní ztrátu prohloubil a s ní i negativní úroveň vlastního kapitálu.

Vlastní kapitál ČNB

(v mld. Kč)

ČNB vstoupila do roku 2021 se záporným vlastním kapitálem ve výši 31,8 mld. Kč. Vzhledem k této relativně nízké úrovni a vývoji hospodaření v průběhu roku vykazoval vlastní kapitál opakovaně kladnou i zápornou hodnotu. Výsledná úroveň na konci roku byla ovšem záporná ve výši 69,4 mld. Kč. Na její skladbě se přitom podílela neuhrazená účetní ztráta z předchozích let (-37,5 mld. Kč) a účetní ztráta roku 2021 (-37,7 mld. Kč) při kladných oceňovacích rozdílech z akcií a členských podílů v mezinárodních institucích (4,5 mld. Kč) a statutárním fondu (1,4 mld. Kč).

Absence finančních rezerv neumožnila účetní ztrátu daného kalendářního roku okamžitě uhradit. Nadále proto zůstala v rozvaze a navýšila kumulovanou účetní ztrátu z minulých let na celkových 75,3 mld. Kč. Negativní kapitál bude proto ČNB mít i nadále. Předchozí zkušenosti potvrzují, že tento stav neovlivní naplňování zákonného mandátu centrální banky v oblasti péče o cenovou stabilitu či realizaci jejích dalších úkolů. Budoucí zisky ČNB přednostně použije na úhradu kumulované účetní ztráty. V případě jejího úplného splacení bude přednostně doplněn rezervní fond, který na konci roku 2021 vykazoval nulovou výši. Snaha o maximalizaci zisku není ale hlavním úkolem centrální banky.

Podrobnější [informace o hospodaření](#) v roce 2021 jsou uvedeny na webu ČNB.

**VI.
ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A ZPRÁVA AUDITORA
K 31. 12. 2021**

— KAREL ENGLIŠ

OBRAZ V MINULOSTI A SOUČASNOSTI

Není mnoho významných ekonomů teoretiků, kteří by měli možnost své myšlenky realizovat a ověřit si jejich pravdivost i v praxi. Karel Engliš byl jedním z nich. Jeho úvahy v pozici ministra financí nebo guvernéra cedulové banky se přitom vždy nesly ve znamení snah o vytvoření a udržení stabilního ekonomického prostředí, ať již v prvním případě pomocí fiskální nebo v druhém měnové politiky.

Ve svém ekonomickém díle definoval základní kontury dvou ekonomických systémů, tzv. individualistického a solidaristického, jejichž vzájemné prolínání si uvědomoval. Navzdory politickému režimu či náladám ve společnosti však vždy hájil principy tržního hospodářství. Právě proto byly snahy jej v době komunistického režimu zcela vymazat z kolektivní paměti. Jeho význam a myšlenky tak opět začaly rezonovat až po obnovení demokracie v roce 1989.

Česká národní banka si osobnost v pořadí druhého guvernéra Národní banky Československé připomněla v souvislosti s oslavami vzniku česko-slovenské měny v roce 2019, když se jeho portrét objevil na dvacetikorunové minci. V roce 2022 pak byla na jeho počest vydána pamětní bankovka, jež vyzdvihuje jeho význam pro české a světové ekonomické myšlení.

ÚČETNÍ ZÁVĚRKA
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
ZA ROK
KONČÍCÍ 31. PROSINCE 2021

Účetní závěrka byla schválena bankovní radou dne 23. března 2022.

<p>Podpis guvernéra</p> <p>Ing. J. Rusnok</p>	<p>Osoba odpovědná za účetnictví Jméno a podpis</p> <p>Ing. M. Mayer, LL.M.</p>	<p>Osoba odpovědná za účetní závěrku Jméno a podpis</p> <p>Ing. D. Šafránek, MBA</p>
---	---	--

AKTIVA		Kapitola	2021 mil. Kč	2020 mil. Kč
1.	Zlato	3.1.	13 483	12 247
2.	Pohledávky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	3.2.	144 298	81 402
3.	Pohledávky vůči zahraničí včetně cenných papírů	3.3.	3 705 615	3 515 404
3.1.	Vklady v zahraničních peněžních ústavech a institucích		1 247 231	1 125 656
3.2.	Cenné papíry		2 446 375	2 342 561
3.3.	Ostatní pohledávky vůči zahraničí		12 009	47 187
4.	Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	3.4.	0	0
5.	Hmotný a nehmotný majetek	3.5.	3 370	3 341
5.1.	Hmotný majetek		3 190	3 165
5.2.	Nehmotný majetek		180	176
6.	Ostatní aktiva	3.6.	6 995	7 474
6.1.	Ostatní finanční aktiva		5 128	4 920
6.2.	Ostatní		1 867	2 554
AKTIVA CELKEM			3 873 761	3 619 868

PASIVA		Kapitola	2021 mil. Kč	2020 mil. Kč
1.	Bankovky a mince v oběhu	3.7.	731 098	711 886
2.	Závazky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	3.2.	137 353	75 088
3.	Závazky vůči zahraničí	3.8.	194 643	143 839
3.1.	Přijaté úvěry ze zahraničí		134 897	9 280
3.2.	Ostatní závazky vůči zahraničí		59 746	134 559
4.	Závazky vůči bankám v tuzemsku	3.9.	2 326 085	2 283 220
4.1.	Přijaté úvěry		2 132 933	2 147 836
4.2.	Rezervy bank		105 752	72 464
4.3.	Ostatní závazky vůči bankám		87 400	62 920
5.	Závazky vůči státu a ostatním veřejným institucím	3.10.	540 217	422 749
6.	Ostatní pasiva	3.11.	13 743	14 932
7.	Rezervy	3.12.	0	0
8.	Oceňovací rozdíly	3.13.	4 497	4 289
9.	Základní kapitál	3.13.	1 400	1 400
10.	Fondy	3.13.	0	0
11.	Neuhrazená ztráta z předchozích období	3.13.	-37 536	-129 217
12.	Zisk nebo ztráta za účetní období	3.13.	-37 739	91 682
PASIVA CELKEM			3 873 761	3 619 868

PODROZVAHA		Kapitola	2021 mil. Kč	2020 mil. Kč
1.	Vydané záruky	3.17.	804	804
2.	Poskytnutý příslib úvěrů a půjček	3.2.	16 060	0
3.	Pohledávky ze spotových a termínových operací	3.17.	402 985	529 014
4.	Závazky ze spotových a termínových operací	3.17.	403 737	530 180
5.	Přijaté záruky	3.17.	0	0
6.	Přijaté kolaterály	3.17.	60 677	75 622

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY		Kapitola	2021 mil. Kč	2020 mil. Kč
1.	Výnosy z úroků a podobné výnosy	3.14.	15 525	19 435
1.1.	Úroky z cenných papírů s pevnými výnosy		15 111	18 774
1.2.	Ostatní		414	661
2.	Náklady na úroky a podobné náklady	3.14.	-33 992	-32 658
3.	Výnosy z akcií a podílů		11 414	8 205
4.	Výnosy z poplatků a provizí		654	546
5.	Náklady na placené poplatky a provize		-262	-210
6.	Zisk nebo ztráta z finančních operací	3.15.	-27 876	98 896
6.1.	Kurzové rozdíly a rozpětí		-90 336	19 281
6.2.	Ostatní		62 460	79 615
7.	Ostatní provozní výnosy		973	578
7.1.	Výnosy z emise bankovek a mincí		802	417
7.2.	Ostatní		171	161
8.	Ostatní provozní náklady		-1 498	-578
8.1.	Náklady na tisk bankovek a ražbu mincí		-1 420	-507
8.2.	Ostatní		-78	-71
9.	Správní náklady	3.16.	-2 382	-2 240
9.1.	Náklady na zaměstnance		-2 013	-1 903
9.1.1.	Mzdy a platy		-1 409	-1 325
9.1.2.	Sociální a zdravotní pojištění		-468	-443
9.1.3.	Vzdělávání a zaměstnanecké benefity		-136	-135
9.2.	Ostatní správní náklady		-369	-337
10.	Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	3.5.	-311	-292
11.	Rozpuštění opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám	3.12.	18	0
12.	Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám	3.12.	-2	0
13.	Zisk nebo ztráta za účetní období		-37 739	91 682

1. VŠEOBECNÉ INFORMACE

Česká národní banka (dále jen „Banka“ nebo „ČNB“) je ústřední bankou České republiky (dále také „ČR“), orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem a orgánem příslušným k řešení krize na finančním trhu. Je zřízena Ústavou České republiky, vznikla dne 1. ledna 1993 rozdělením Státní banky československé na Českou národní banku a Národní banku Slovenska. Svou činnost vyvíjí v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ČNB“), a dalšími právními předpisy. Sídlí v Praze 1, Na Příkopě 28. Identifikační číslo organizace je 48136450. Banka má 7 územních pracovišť v Praze, Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě.

Hlavním cílem Banky je péče o cenovou stabilitu, dále pečuje o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému v ČR. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu a obecné hospodářské politiky v Evropské unii v souladu s cíli Evropské unie. Banka jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství.

Banka určuje měnovou politiku, vydává bankovky a mince, řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank a poboček zahraničních bank. Vykonává dohled nad subjekty působícími na finančním trhu (zejména banky, družstevní záložny, obchodníci s cennými papíry, emitenti cenných papírů, subjekty kolektivního investování, pojišťovny, penzijní fondy, poskytovatelé spotřebitelských úvěrů), vykonává dohled ve vymezené oblasti ochrany spotřebitele u subjektů působících na finančním trhu, jež podléhají dohledu ČNB podle jiných právních předpisů. Jako ústřední banka poskytuje bankovní služby státu a veřejnému sektoru, vede účty organizacím a osobám napojeným na státní rozpočet. Na základě dohody s Ministerstvem financí ČR (dále jen „MF“) provádí, v souladu s rozpočtovými pravidly, operace spojené s emisemi státních dluhopisů a investicemi na finančních trzích. Dále nakládá s devizovými rezervami a provádí další činnosti podle zákona o ČNB a podle zvláštních právních předpisů.

Banka při plnění svých úkolů spolupracuje s ústředními bankami jiných států, s orgány dohledu nad bankami a finančními trhy jiných států, s mezinárodními finančními institucemi a mezinárodními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem a sjednává s nimi příslušné dohody.

ČNB je součástí Evropského systému centrálních bank a podílí se na plnění jeho cílů a úkolů. Dále je součástí Evropského systému dohledu nad finančním trhem a spolupracuje s Evropskou radou pro systémová rizika a evropskými orgány dohledu nad finančními trhy.

Banka je při plnění svých úkolů nezávislá na pokynech prezidenta ČR, Parlamentu ČR, vlády ČR, správních úřadů,

orgánů Evropské unie, vlád členských států Evropské unie či jiných subjektů. V zákonem stanoveném rozsahu má informační povinnost vůči Poslanecké sněmovně, Senátu, vládě a veřejnosti. Banka a vláda se vzájemně informují o zásadách a opatřeních měnové, makrobezpečnostní a hospodářské politiky.

Ze svých výnosů Banka hradí náklady na svoji činnost. Vytvořený zisk používá k doplňování rezervního fondu a dalších fondů vytvářených ze zisku a k ostatnímu použití zisku v rozpočtované výši. Zbyvatel zisk odvádí do státního rozpočtu. Nejpozději do 3 měsíců po skončení kalendářního roku Banka předkládá Roční zprávu o výsledku svého hospodaření k projednání Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Nejvyšším řídicím orgánem je bankovní rada ČNB, jejímiž členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a další čtyři členové bankovní rady. Členy bankovní rady jmenuje a odvolává prezident ČR. Členové bankovní rady jsou jmenováni na dobu šesti let, a to nejvýše dvakrát. Bankovní rada mj. určuje měnovou a makrobezpečnostní politiku, nástroje pro její uskutečňování a rozhoduje o opatřeních v oblasti dohledu nad finančním trhem.

K 31. prosinci 2021 pracovala bankovní rada v tomto složení (včetně uvedení konce funkčního období):

Ing. Jiří Rusnok

- guvernér Banky, do 30. června 2022

Ing. Marek Mora M.E.

- viceguvernér Banky, do 12. února 2023

Ing. Tomáš Nidetzký

- viceguvernér Banky, do 30. června 2022

Ing. Vojtěch Benda

- člen bankovní rady, do 30. června 2022

prof. Ing. Oldřich Dědek, CSc.

- člen bankovní rady, do 12. února 2023

doc. Mgr. Tomáš Holub, Ph.D.

- člen bankovní rady, do 30. listopadu 2024

Ing. Aleš Michl, Ph.D.

- člen bankovní rady, do 30. listopadu 2024

Jménem ČNB jedná navenek guvernér. Guvernéra zastupuje, v plném rozsahu, jím pověřený viceguvernér.

2. ÚČETNÍ POSTUPY

2.1. ZÁKLADNÍ ZÁSADY VEDENÍ ÚČETNICTVÍ

Účetní závěrka je sestavena v souladu se zákonem o účetnictví, vyhláškou č. 501/2002 Sb. vydanou MF a též v souladu s českými účetními standardy pro finanční instituce a v souvislosti s finančními nástroji v souladu s vyhláškou též s mezinárodními účetními standardy (IFRS). Věrně odráží finanční pozici ČNB, její finanční operace a jejich výsledky. Uspořádání, obsahové vymezení a rozsah položek přílohy účetní závěrky bylo zvoleno v souladu s pravidly stanovenými Evropskou centrální bankou pro účetnictví a finanční vykazování v Evropském systému centrálních bank. Z tohoto důvodu neobsahuje příloha účetní závěrky veškeré informace požadované dle účetních standardů IFRS, které jsou koncipovány primárně pro komerční subjekty.

Při sestavování účetní závěrky se vychází z předpokladu nepřetržitého trvání Banky a z principu historických pořizovacích cen, který je modifikován oceněním derivátů, akcií, zlata a jiných cenných papírů reálnou hodnotou.

Účetní závěrka obsahuje rozvahu, výkaz zisku a ztráty a související přílohu.

Není-li uvedeno jinak, jsou částky vyjádřeny v milionech českých korun (dále jen „mil. Kč“). Celkové částky v tabulkách (součty a mezisoučty) nemusí odpovídat součtu dílčích částek z důvodu zaokrouhlování.

2.2. CIZÍ MĚNY A ZVLÁŠTNÍ PRÁVA ČERPÁNÍ

Operace v cizích měnách se přepočítávají na české koruny kurzem platným ke dni účetní operace. Majetek a závazky uváděné v cizích měnách jsou přepočteny na české koruny kurzem devizového trhu k rozvahovému dni.

Směnné kurzy	Množství	31. 12. 2021	31. 12. 2020
EUR	1	24,860	26,245
USD	1	21,951	21,387
JPY	100	19,069	20,747
GBP	1	29,585	29,190
CHF	1	24,066	24,298
CAD	1	17,275	16,789
AUD	1	15,919	16,512
SEK	1	2,425	2,614
SDR	1	30,723	30,803
CNY	1	3,458	3,273
DKK	1	3,343	3,527
NOK	1	2,488	2,507
PLN	1	5,408	5,755
XAG	1	16,138	18,058
XAU	1	1 274,157	1 291,864
XPT	1	683,559	732,533

Veškeré realizované a nere realizované kurzové zisky a ztráty jsou vykázány ve výkazu zisku a ztráty v položce zisk nebo ztráta z finančních operací, kromě kurzových rozdílů z kapitálových nástrojů zařazených do portfolia oceňovaného proti účtům vlastního kapitálu, které jsou vykázány ve vlastním kapitálu (též kapitola 2.4.).

Vzhledem k tomu, že kurzové rozdíly jsou pro ČNB jednou z nejvýznamnějších položek výkazu zisku a ztráty a vzhledem k tomu, že kurzové riziko je pro centrální banku specifické, je sledováno a řešeno odděleně od ostatních finančních rizik. V souladu s § 19 IAS 1, jsou kurzové rozdíly účtovány vždy odděleně od ostatních oceňovacích rozdílů, a to i v případě finančních nástrojů oceňovaných na reálnou hodnotu do výsledku hospodaření.

2.3. ZLATO A OSTATNÍ DRAHÉ KOVY

Z hlediska účetnictví a oceňování dělí Banka zásoby drahých kovů do 4 skupin:

- **a) Zásoba dlouhodobě držená** – zlato uložené v zahraničí (obchodovatelné slitky) a drahé kovy v Bance dlouhodobě držené (slitky, mince, medaile).
- **b) Zásoba provozní** – drahé kovy určené na výrobu mincí (slitky, polotovary na výrobu mincí, tzv. střížky, demonetizované mince aj.). Do této zásoby se drahé kovy buď dokupují nebo se do ní přesouvají z dlouhodobě držené zásoby, případně ze zásoby peněz.
- **c) Zásoba ve sbírkových souborech** - sbírky mincí, medailí, padělků, vzory platidel aj.
- **d) Zásoba peněz** - platné mince z drahých kovů. Neúčtuje se o nich v rozvaze jako o zlatu a ostatních drahých kovech, ale evidují se v podrozvahové evidenci jako platné oběživo v jejich nominální hodnotě.

Zlato ve skupině a), b) a c) je považováno za měnu a přeceňuje se na reálnou hodnotu do výsledku hospodaření. Zásoba ve skupině a) a b) se vykazuje v položce Zlato (viz také kapitola 3.1.) a zásoba ve skupině c) se vykazuje v rámci položky Hmotný majetek (viz také kapitola 3.5.).

2.4. CENNÉ PAPIRY

ČNB nemá v současné době žádný režim nákupu tuzemských cenných papírů. Zahraniční dluhové cenné papíry a akcie, které jsou drženy v rámci devizových rezerv, jsou vykázány v rámci pohledávek vůči zahraničí. Jedná se o cenné papíry obchodované na peněžním a kapitálovém trhu. Většina dluhových cenných papírů je spravována sekcí bankovních obchodů. Portfolio MBS (americké cenné papíry zajištěné hypotékami, tzv. „Mortgage-Backed Securities“) je spravováno externími manažery. Akcie jsou rovněž spravovány převážně externími manažery v rámci pasivní investiční strategie spočívající v maximální dosažitelné replikaci vybraných akciových indexů vyspělých ekonomik.

Akcie a podíly představující členství v mezinárodních institucích, případně jiné dlouhodobě držené akcie a podíly vykazuje Banka v ostatních finančních aktivech. Banka nemá účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem.

Banka klasifikuje všechny dluhové cenné papíry ve svém portfoliu jako cenné papíry oceňované reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů, a to z následujících důvodů:

- řízení a vyhodnocování portfolií je prováděno na základě reálné hodnoty nástrojů, přičemž cílem je maximalizace výnosu při zachování stanovených pravidel pro řízení rizika a likvidity,
- durace portfolií je operativně řízena pomocí derivátů (swapů a futures), které jsou průběžně přeceňovány na reálnou hodnotu proti účtům nákladů a výnosů,
- zahrnutí všech výnosů i nákladů z devizových rezerv do výsledku hospodaření je nejprůhlednějším způsobem jejich vykázání pro čitatele účetních výkazů.

Akcie spravované prostřednictvím externích manažerů Banka zařídila rovněž do kategorie oceňované reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů. O všech externě spravovaných portfoliích účtuje Banka souhrnně na základě informací od správce účtu cenných papírů, případně externích manažerů.

Cenné papíry (s výjimkou akcií a podílů v mezinárodních institucích) jsou oceňovány ve většině případů cenami přímo z jednotlivých trhů cenných papírů (klasifikace IFRS: level 1). Ceny jsou získávány z následujících zdrojů:

- pro dluhopisy nabídková cena ("bid") dle agentury Bloomberg,
- pro MBS cena dodaná Intercontinental Exchange (ICE),
- pro akcie závěrkové ceny z burzy na níž jsou příslušné akcie obchodovány.

V ojedinělých případech, kdy se dodavateli cen nepodaří získat dostatek informací z likvidních trhů, jsou ceny spočteny pomocí modelů na základě tržních dat (level 2). Systematicky představují výjimku Commercial papers (agentura Bloomberg tyto cenné papíry nekotuje) a dále USD dluhopisy emitované mimo území USA (ceny spočtené pomocí modelu na základě historických zkušeností lépe odpovídají cenám, za něž jsou cenné papíry prodávány). Tyto dluhopisy jsou oceňovány metodou současné hodnoty budoucích cash-flow s využitím výhradně zjištělných tržních ukazatelů (klasifikace IFRS: level 2). Jako tržní úroková míra je používána:

- pro Commercial papers úroková míra dosahovaná stejnými emitenty na primárním trhu CP,
- pro USD dluhopisy emitované entitami nacházejícími se mimo území USA úroková míra z amerických vládních dluhopisů zvýšená o:
 - rozdíl mezi výnosem vládních dluhopisů a výnosem oceňovaného dluhopisu na denní bázi,

- rozdíl mezi výnosy spočtenými z kotací "bid" a "ask" agentury Bloomberg.

Akcie a podíly, představující členství v mezinárodních institucích, Banka klasifikovala jako cenné papíry oceňované reálnou hodnotou proti účtům vlastního kapitálu. Akcie v Bance pro mezinárodní platby (dále jen „BIS“), podíl ve Společnosti pro celosvětovou mezibankovní finanční telekomunikaci (dále jen „SWIFT“) a v Evropské centrální bance (dále jen „ECB“) jsou neobchodovatelné a jejich držba vyplývá z členství ČNB v těchto institucích. Nejlepším možným odhadem reálné hodnoty podílů v ECB a SWIFT je pořizovací cena (klasifikace oceňování level 3) (též kapitola 3.6.). Podíl v BIS je oceněn jako podíl ČNB na splacené části čistých aktiv (nebo kapitálu) BIS snížený o 30 %, což odpovídá způsobu určení hodnoty akcií používanému BIS. Jedná se o veřejné informace, proto je klasifikace oceňování stanovena jako level 2.

Cenné papíry a podíly jsou při prvotním zachycení oceněny pořizovací cenou, jejíž součástí jsou přímé transakční náklady. U dluhových cenných papírů jsou, od okamžiku sjednání spotového obchodu na nákup/prodej cenného papíru do okamžiku vypořádání pohledávky/závazky z cenného papíru, vykázány v podrozvaze a dále přeceňovány z titulu pohybu tržních cen. Zisky a ztráty z přecenění nevypořádaných obchodů se vykazují ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.2. V okamžiku realizace obchodu je cenný papír z podrozvahy odúčtován a je zaúčtován na rozvahovém účtu cenných papírů. Cena dluhopisu je postupně zvyšována (případně snižována) metodou efektivní úrokové míry o úrokové výnosy (úrokové náklady). U cenných papírů s proměnlivou úrokovou sazbou je pro výpočet úrokových výnosů z kupónů použita lineární metoda. V případě dluhopisů s proměnlivou nominální hodnotou (inflation linked bonds) se úrokové výnosy mění v závislosti na změnách inflačních koeficientů. Úroky z dluhopisů jsou vykázány ve výkazu zisku a ztráty v položce 1.1. Při prodeji cenného papíru je účtován realizovaný zisk nebo ztráta z prodeje jako rozdíl mezi prodejní cenou a současnou hodnotou cenného papíru v účetnictví k okamžiku prodeje. Zisky a ztráty z prodeje se vykazují ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.2.

Zisky a ztráty, vyplývající ze změny reálné hodnoty cenných papírů oceňovaných reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů, se vykazují ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.2. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty akcií představujících účasti, se vykazují přímo ve vlastním kapitálu.

Dividendy z akcií oceňovaných proti účtům vlastního kapitálu i z akcií oceňovaných reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů, jsou vykázány ve výkazu zisku a ztráty v položce 3.

2.5. REPO OPERACE A ZÁPŮJČKY CENNÝCH PAPIRŮ

Cenné papíry, koupené nebo zapůjčené na základě smluv o koupi a zpětném prodeji, se nevykazují v rozvaze. Cenné papíry, prodávané nebo půjčené na základě těchto smluv, jsou ponechány v jejich původním portfoliu v rozvaze. Peněžní toky z těchto operací jsou vykázány ke dni vypořádání jako přijaté nebo poskytnuté úvěry. Hodnota přijatých cenných papírů v reverzních repo operacích či na základě smluv o půjčkách cenných papírů je vykazována v podrozvahové evidenci v přijatých kolaterálech.

Zahraníční cenné papíry, uložené u zahraničních depozitářů, mohou být na základě smlouvy využity v zápůjčním programu (tzv. „securities lending“) prováděném depozitářem, kde depozitář vystupuje v roli agenta nebo přímého vypůjčovatele.

Zápůjční program agentského typu spočívá v tom, že cenné papíry mohou být půjčovány třetí stranám a Banka za ně obdrží jiné cenné papíry jako kolaterál. Přijatý kolaterál je evidován v podrozvaze, cenné papíry v reálné hodnotě zůstávají v rozvaze.

V případě automatického zápůjčního programu Banka neobdrží kolaterál, ale depozitář garantuje navrácení vypůjčených cenných papírů nebo jejich peněžního ekvivalentu.

U obou těchto způsobů zápůjčního programu zůstávají cenné papíry v původním ocenění v bilanci Banky; výnosy z těchto operací se vykážejí ve výkazu zisku a ztráty v položce 4.

2.6. BANKOVKY A MINCE V OBĚHU

Bankovky a mince v oběhu představují závazek Banky z titulu emitovaných bankovek a mincí. Náklady na tisk bankovek a ražbu mincí se účtují přímo do nákladů.

2.7. POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY VŮČI MEZINÁRODNÍMU MĚNOVÉMU FONDU

Pohledávky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu (dále jen „MMF“) vyplývají z členství ČR v této mezinárodní instituci. Zahrnují členský vklad, rezervní pozici, prostředky Banky v SDR, poskytnutou bezúročnou půjčku v rámci programu MMF na podporu chudých rozvojových států a úvěrový rámec poskytnutý MMF.

Členská kvóta v MMF se skládá z členského vkladu a rezervní pozice. Členský vklad představuje podíl na kvótě MMF hrazený v Kč a rezervní pozice je podíl na kvótě hrazený cizí měnou a je součástí devizových rezerv. Kvóta je denominována ve zvláštních právech čerpání (Special Drawing Rights – dále jen „SDR“), ale vyjádřená v domácí měně. Přepočtení do korun je proveden kurzem stanoveným MMF.

Závazky vůči MMF tvoří vklady MMF v ČNB, které odráží držbu Kč MMF, bezúročnou směnku (nesplacená část členského vkladu v Kč) a alokaci SDR.

Pohledávky a závazky vůči MMF jsou vykázány brutto metodou, tj. pohledávky a závazky se nekompenzují.

2.8. EMITOVANÉ CENNÉ PAPIRY

Emitované poukázky ČNB jsou vykazovány v rozvaze kompenzovaně s poukázkami v držení ČNB. Banka eviduje celý objem emise svých poukázek ve vlastním držení a používá je pouze jako kolaterál v repo operacích s bankami v tuzemsku (též kapitola 3.9.).

2.9. FINANČNÍ DERIVÁTY

Z hlediska druhu derivátu Banka provádí pevné termínové operace (forwardy, swapy a futures), které dále člení z hlediska podkladových nástrojů na úrokové (zahrnují také deriváty nad dluhopisy), měnové a akciové. O derivátech se účtuje na podrozvahových i rozvahových účtech.

Na podrozvahových účtech se, od okamžiku sjednání derivátu do okamžiku posledního vypořádání, účtují pohledávky a závazky z těchto derivátů v hodnotě podkladového nástroje, a to buď nominální (swapy) nebo sjednané (forwardy, futures). Tyto pohledávky a závazky se dále přeceňují z titulu změn měnových kurzů.

Na rozvahových účtech se deriváty účtují v reálných hodnotách, přičemž u úrokových a akciových derivátů je účtována reálná hodnota v měně podkladového nástroje, která je zároveň přeceňována na Kč. U měnových derivátů je reálná hodnota sledována a vykazována přímo v Kč.

Reálné hodnoty jsou stanoveny pomocí modelů diskontovaných budoucích peněžních toků (u operací FX swap a FX forward) při aktuálních měnových kurzech. Operace typu úrokový swap jsou oceňovány pomocí standardního oceňovacího nástroje Swap Manager agentury Bloomberg (také pomocí modelu diskontování budoucích cash flow). Peněžní toky u operací forward a outright swap jsou diskontovány pomocí sazeb peněžního trhu. Futures jsou k danému dni oceněny závěrečnou cenou příslušné burzy. Všechny tržní ceny jsou spočteny pomocí informací veřejně přístupných z finančních trhů a z hlediska klasifikace IFRS se jedná o ceny level 2. Kladná reálná hodnota derivátů je vykazována v položce ostatní aktiva, záporná reálná hodnota derivátů je vykazována v položce ostatní pasiva. Změny reálné hodnoty finančních derivátů jsou součástí položky 6.2. Ostatní ve výkazu zisku a ztráty. Všechny deriváty Banka vykazuje jako deriváty k obchodování, zajišťovací účetnictví Banka nevyužívá.

2.10. VÝNOSOVÉ A NÁKLADOVÉ ÚROKY

Výnosové a nákladové úroky, ze všech úročených nástrojů, jsou časově rozlišovány. V případě záporných úrokových sazeb na aktivech je účtováno o úrokovém nákladu

a v případě záporných úrokových sazeb na pasivech je účtováno o úrokovém výnosu. U úvěrů, vkladů a realizovatelných kupónových dluhopisů s proměnlivou úrokovou sazbou typu „floater“ na lineární bázi, u realizovatelných bezkupónových a kupónových dluhopisů s fixní úrokovou sazbou, jsou úroky časově rozlišovány pomocí metody efektivní úrokové míry odvozené z pořizovací ceny. Naběhlé úroky jsou vykázány spolu s aktivy a závazky, ke kterým se vztahují.

Výnosové úroky z klasifikovaných úvěrů jsou rovněž časově rozlišovány a zahrnovány do hodnoty příslušného úvěru. Tyto částky jsou brány v úvahu při stanovení opravné položky ke klasifikovaným úvěrům. Úročení pohledávek se neprovádí v případě, že dlužník vstoupí do konkurzu. Neúročená aktiva, např. dlouhodobé pohledávky se nediskontují.

2.11. VÝNOSY Z POPLATKŮ

Poplatky za vedení běžných účtů a uskutečněné transakce jsou klientům účtovány podle Ceníku peněžních a obchodních služeb ČNB dle skutečnosti na konci měsíce. Jednorázové poplatky jsou účtovány ve výnosech okamžitě, jakmile je služba poskytnuta.

2.12. ZÁVAZKY A POHLEDÁVKY VŮČI BANKÁM V TUZEMSKU

Rezervy bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev (dále jen „banky v tuzemsku“) zahrnují vklady u ČNB z titulu povinných minimálních rezerv (dále jen „PMR“) a volné rezervy (tj. prostředky nad stanovenou výši PMR) na účtech v platebním systému CERTIS (účet platebního styku), na účtech pro výběry a skládání hotovostí, popřípadě na zvláštních účtech pro držení PMR.

PMR činí 2 % ze závazků vůči nebankovním subjektům z titulu přijatých vkladů, úvěrů, emitovaných neobchodovatelných a ostatních dluhových cenných papírů, jejichž splatnost nepřevyšuje 2 roky. Tyto vklady jsou úročeny aktuální dvoutýdenní repo sazbou pro českou korunu maximálně do výše stanovených PMR, přičemž banky v tuzemsku nemusí udržovat stanovenou výši na denní bázi, ale v průměru za dané udržovací období. Volné rezervy jsou úročeny 0 %.

Závazky vůči bankám v tuzemsku z repo operací (přijaté úvěry) zahrnují volnou likviditu bank uloženou u ČNB prostřednictvím měnově-politických repo tendrů. Jako kolaterál v těchto operacích ČNB poskytuje poukázky ČNB. Základní doba trvání těchto operací je zpravidla 14 dní, nicméně v závislosti na vývoji likvidity na mezibankovním peněžním trhu mohou mít tyto operace i kratší, resp. delší splatnost.

Banky v tuzemsku mají také možnost ukládat u ČNB přebytečnou likviditu přes noc (depozitní facilitu za diskontní sazbu) nebo si likviditu přes noc oproti

kolaterálu od ČNB vypůjčit (lombardní repo za lombardní sazbu).

Seznam přijatelných finančních nástrojů (kolaterál), pro zajištěné operace (repo tendry, lombardní repo), je zveřejněn na webových stránkách ČNB.

2.13. OSTATNÍ POHLEDÁVKY

Pohledávky Banky se vykazují v nominální hodnotě snížené o vytvořenou opravnou položku. Nedobytné pohledávky se zpravidla odepisují po skončení konkurzního řízení, popř. likvidaci dlužníka.

2.14. ZÁVAZKY VŮČI STÁTU A OSTATNÍM VEŘEJNÝM INSTITUCÍM

Banka vede pro stát, jeho organizační jednotky a další subjekty soustavu příjmových, výdajových a dalších účtů podle § 3 písm. h) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. K těmto účtům poskytuje také vybrané bankovní služby. Zůstatky účtů v Kč a EUR jsou promítány do stavu souhrnného účtu státní pokladny. Položka závazků tak představuje prostředky státu a ostatních veřejných institucí uložených v ČNB.

2.15. REZERVY

Rezervy jsou tvořeny má-li Banka existující závazek v důsledku událostí, k nimž došlo v minulosti a je pravděpodobné, že bude třeba vynaložit prostředky na jejich vypořádání a lze přiměřeně odhadnout výši tohoto závazku.

Tvorba rezervy se vyazuje v příslušné položce výkazu zisku a ztráty. Její použití je vykázáno v příslušné položce výkazu zisku a ztráty společně s náklady nebo ztrátami, na jejichž krytí byly rezervy vytvořeny. Rozpuštění rezervy pro nepotřebnost je vykázáno ve výnosech. Změny na účtech rezerv v cizí měně, z titulu přecenění aktuálními kurzy, se účtují do kurzových rozdílů.

2.16. OPRAVNÉ POLOŽKY

Opravné položky korigují nominální hodnotu jednotlivých pohledávek Banky. Výše opravných položek ke klasifikovaným pohledávkám a ostatním rizikovým aktivům vychází z ocenění vymahatelné částky z těchto aktiv k rozvahovému dni, po zohlednění současné hodnoty zajištění při nuceném prodeji (též kapitola 3.6. a 3.12.).

Banka dále aplikuje, v souladu s IFRS 9, model výpočtu znehodnocení finančních aktiv na základě očekávaných úvěrových ztrát počítaných na základě historické kumulativní pravděpodobnosti selhání dlužníka. Při aplikaci tohoto přístupu Banka provedla analýzu všech skupin finančních aktiv. Vzhledem k tomu, že výše požadované opravné položky je, s přihlédnutím k objemu aktiv ČNB, zanedbatelná (vyčíslena na 1,55 mil. Kč, v roce 2020 vyčíslena na 2,08 mil. Kč), není o ní účtováno.

Pokud je pohledávka odepsána, související opravná položka na snížení hodnoty je rozpuštěna. Případná úhrada odepsané pohledávky nebo její části je připsána ve prospěch výnosů běžného období.

Banka sleduje a pravidelně přezkoumává úroveň podstupovaného úvěrového rizika (též kapitola 3.18.).

2.17. DLOUHODOBÝ HMOTNÝ A NEHMOTNÝ MAJETEK

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je oceněn pořizovací cenou včetně daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) s výjimkou případů, kdy ČNB vzniká nárok na odpočet DPH v plné výši. Majetek je odepisován rovnoměrně po dobu jeho předpokládané životnosti.

Pokud je právo k užívání nehmotného majetku smluvně omezeno, je tento majetek odepisován po smluvně stanovenou dobu. Drobný hmotný majetek s cenou nepřevyšující 80 000 Kč a nehmotný majetek s cenou nepřevyšující 60 000 Kč je plně odepisován při uvedení do používání. Pozemky, umělecká díla a sbírky nejsou odepisovány.

Při změně roční odpisové sazby, zařídění nebo ocenění majetku se změni odepisování od počátku prvního měsíce, kdy ke změně došlo; dosud provedené odpisy se neupravují.

Předpokládaná životnost majetku v letech	
Budovy a stavby	20 – 50
Stroje a zařízení	
motorová vozidla	4 – 5
kancelářské stroje a počítače	3 – 4
systémy na zpracování bankovek	10
Inventář	5 – 10
Software	4
Dlouhodobý software	6
Ostatní nehmotný majetek	6

Náklady na opravy a udržování hmotného majetku se účtují přímo do nákladů. Technické zhodnocení, překračující 40 000 Kč za daný rok, zvyšuje pořizovací cenu majetku.

2.18. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Banka je plátcem DPH. Banka má nárok na odpočet daně u přijatých zdanitelných plnění, která používá pro účely uskutečňování zdanitelných plnění, u kterých jí vzniká povinnost přiznat daň na výstupu a u plnění osvobozených od daně s nárokem na odpočet daně.

2.19. DAŇ Z PŘÍJMŮ A ODVOD ZISKU DO STÁTNÍHO ROZPOČTU

Banka je osvobozena od daně z příjmů (§ 17 odst. 2 zákona č. 586/92 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů), a proto neúčtuje o splatné ani odložené dani. Ze svých výnosů hradí náklady na svoji činnost a zisk používá k doplňování fondů a k ostatnímu použití v rozpočtované výši (např. k úhradě ztráty předchozích období). Zbývající zisk odvádí do státního rozpočtu.

2.20. NÁKLADY NA ZAMĚSTNANCE A ZAMĚSTNANECKÉ BENEFITY

Náklady na zaměstnance, včetně členů bankovní rady, jsou součástí správních nákladů. Banka nespravuje žádný transformovaný penzijní fond nebo účastnický fond, jako penzijní společnost, ale přispívá svým zaměstnancům v rámci zaměstnaneckých benefitů na penzijní připojištění nebo doplňkové penzijní spoření spravované penzijními společnostmi a dále přispívá na kapitálové důchodové pojištění, životní a úrazové pojištění, na jazykovou výuku a dále poskytuje příspěvek ve formě cafeteria systému v oblastech sportu, kultury, zdraví, cestování a vzdělávání. Zaměstnanecké benefity jsou účtovány přímo do nákladů.

2.21. VÝKAZ PENĚŽNÍCH TOKŮ

Zákon o účetnictví (č. 563/1991 Sb.) Bance neukládá povinnost sestavovat v rámci účetní závěrky výkaz peněžních toků. Vzhledem k tomu, že ČNB vystupuje v roli emisní banky, zveřejnění výkazu peněžních toků by neposkytlo uživatelům finančních výkazů žádné další významné informace. Výkaz peněžních toků se proto nesestavuje.

2.22. OKAMŽIK USKUTEČNĚNÍ ÚČETNÍHO PŘÍPADU

Účetní případy Banka účtuje do období, s nímž časově a věcně souvisí. Nákupy a prodeje deviz a cenných papírů účtuje v podrozvaze k datu sjednání, v rozvaze k datu vypořádání. Úvěrové operace, včetně repo operací, účtuje k datu vypořádání.

2.23. OSTATNÍ PODROZVAHOVÉ POLOŽKY

V souladu s postupy účtování pro banky ČNB používá podrozvahu pro evidenci ostatních mimorozvahových aktiv a pasiv. Pro ocenění těchto položek podrozvahy používá nominální nebo odhadovanou hodnotu. Nelze-li tyto hodnoty určit, používá evidenční hodnotu.

V podrozvahové evidenci vede ostatní hodnoty převzaté do úschovy od klientů a bank, hodnoty ve vlastní úschově a další evidenční hodnoty (též kapitola 3.17.).

2.24. NÁSLEDNÉ UDÁLOSTI

Dopad událostí, které nastanou mezi rozvahovým dnem a dnem sestavení účetní závěrky, je zachycován v účetních výkazech v případě, že tyto události poskytují doplňující informaci o podmínkách, které existovaly k rozvahovému dni.

V případě, že mezi rozvahovým dnem a dnem sestavení účetní závěrky dojde k významným událostem zohledňujícím skutečnosti, které nastaly po rozvahovém dni, jsou důsledky těchto událostí popsány v příloze účetní závěrky, ale nejsou vykazovány v účetních výkazech (též kapitola 3.21.).

3. DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

3.1. ZLATO

	2021	2020
Zlato (mil. Kč)	13 483	12 247
Zásoba dlouhodobě držená	12 959	11 195
Zásoba provozní	524	1 052
Zlato (trojské unce - tisíce)	340	305
Zásoba dlouhodobě držená	327	279
Zásoba provozní	13	26
Zlato (tuny)	10,6	9,5
Zásoba dlouhodobě držená	10,2	8,7
Zásoba provozní	0,4	0,8

Přecenění zlata na reálnou hodnotu se projevuje ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.1. Kurzové rozdíly a rozpětí. Banka eviduje další zlato, které je vykazováno jako Zásoba ve sbírkových souborech (součást ostatního majetku) případně jako Zásoba peněz (podrozvahová evidence).

	2021	2020
Zásoba ve sbírkových souborech		
Účetní hodnota – mil. Kč	312	316
Trojské unce – tisíce	8	8
Tuny	0,2	0,2
Zásoba peněz – účetní hodnota	12	12

K 31. prosinci 2021 bylo v zahraničí uloženo 7,4 tun v hodnotě 9 494 mil. Kč (k 31. prosinci 2020: 6,1 tun v hodnotě 7 888 mil. Kč).

3.2. POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY VŮČI MMF

mil. Kč	2021	2020
Členská kvóta MMF	65 866	67 135
Členský vklad	49 183	51 056
Rezervní pozice	16 683	16 079
Poskytnutá půjčka MMF	174	174
Vklady u MMF	78 258	14 093
Pohledávky vůči MMF	144 298	81 402
Závazek z alokace SDR	88 170	24 033
Závazek vůči MMF ze směny	43 650	44 737
Běžný účet MMF	5 533	6 318
Závazky vůči MMF	137 353	75 088

Nárůst pohledávek i závazků v roce 2021 byl dán alokací SDR schválenou Radou guvernérů MMF dne 2. srpna 2021. Částka alokovaná ČR činila 64 431 mil. Kč.

Od 1. ledna 2021 nabyla platnost nová bilaterální dohoda s MMF, která nahradila dohodu platnou od 12. září 2018 do 31. prosince 2020. Byl stanoven nový úvěrový rámec, který činí 646 mil. EUR (v předchozí dohodě činil 1 500 mil. EUR). Tato nová dohoda není kryta státní zárukou. K datu 31. prosince 2021 činí výše nevyčerpaného úvěrového rámce 646 mil. EUR, tj. 16 060 mil. Kč.

3.3. POHLEDÁVKY VŮČI ZAHRANIČÍ VČETNĚ CP

Tato položka představuje převážnou část devizových rezerv, které slouží k podpoře provádění vlastní nezávislé měnové politiky a jako zdroj likvidity pro provádění operací klientů ČNB. Více než 94 % devizových rezerv představují portfolia, jejichž strategická alokace je výsledkem vnitřních rozhodovacích procesů ČNB, a které tvoří tzv. aktivně spravovanou část devizových rezerv. Zbytek rezerv se skládá z pohledávek vůči Mezinárodnímu měnovému fondu (MMF) ve zvláštních právech čerpání (SDR) (viz bod 3.2.) a měnového zlata v držení ČNB (viz bod 3.1.). Z pohledu uplatnění Banka člení devizové rezervy na likviditní tranši, která ke konci roku 2021 tvořila 30,8 % z devizových rezerv a investiční tranši, která tvořila 69,2 % devizových rezerv.

mil. Kč	2021	2020
Vklady v zahraničních peněžních ústavech a institucích	1 247 231	1 125 656
Zůstatky na běžných účtech ¹	1 193 517	1 010 963
Depozita ¹	53 714	114 693
Cenné papíry	2 446 375	2 342 561
Bezкупónové dluhopisy ²	55 717	143 920
Státní ²	53 229	113 059
Ostatní ³	2 488	30 861
Kupónové dluhopisy ²	1 778 247	1 686 566
Státní ²	1 352 959	1 250 054
Ostatní ³	425 288	436 512
MBS ²	44 006	43 540
Akcie ²	568 405	468 535
MSCI euro (v EUR)	283 596	240 027
z toho finanční instituce	43 201	35 579
S&P 500 (v USD)	148 548	112 406
z toho finanční instituce	16 072	11 770
FTSE 100 (v GBP)	25 316	20 446
z toho finanční instituce	4 513	3 772
Nikkei 225 (v JPY)	26 064	26 603
z toho finanční instituce	539	527
S&P TSX (v CAD)	56 568	44 088
z toho finanční instituce	18 671	13 650
S&P ASX 200 (v AUD)	28 313	24 965
z toho finanční instituce	8 266	6 933
Ostatní pohledávky vůči zahraničí	12 009	47 187
Finanční prostředky investované reverzními repo operacemi ¹	11 602	46 636
Valuty ¹	407	551
Pohledávky vůči zahraničí včetně cenných papírů	3 705 615	3 515 404

¹ – Finanční nástroje klasifikované jako oceňované ve valorizované ceně pořízení, resp. Naběhlé hodnotě.

² – Finanční nástroje klasifikované jako oceňované na reálnou hodnotu a oceňované tržními cenami přímo z finančních trhů (viz kap. 2.4.)

³ – Finanční nástroje klasifikované jako oceňované na reálnou hodnotu a oceňované tržními cenami přímo z finančních trhů (viz kap. 2.4.), s výjimkami oceňovanými pomocí modelů, které

představovaly v roce 2021 Commercial papers v hodnotě 2 486,99 mil Kč a dluhopisy emitované v USD mimo USA v celkové hodnotě 55 008,42 mil. Kč.

Zahraniční peněžní ústavy představují banky se sídlem v zahraničí. Zahraniční peněžní ústavy nezahrnují pobočky zahraničních bank mající sídlo v ČR.

Ostatní pohledávky vůči zahraničí zahrnují především reverzní repo operace, ke kterým byly k 31. prosinci 2021 přijaty kolaterály ve výši 11 144 mil. Kč (k 31. prosinci 2020 ve výši 46 024 mil. Kč) (též kapitola 3.18.).

Položka depozita obsahuje též poskytnutý kolaterál ve formě hotovostních vkladů v zahraničních bankách ve výši 3 243 mil. Kč (k 31. prosinci 2020 ve výši 5 362 mil. Kč), které byly poskytnuty podle rámcových smluv o derivátových obchodech (ISDA Master Agreement, ISDA Credit Support Annex a GMRA Master Agreements).

Část cenných papírů je dočasně převedena na jiné subjekty, a to buď jako kolaterál za přijaté úvěry (repo operace), nebo v rámci automatických zápůjčních programů.

3.5. HMOTNÝ A NEHMOTNÝ MAJETEK

Banka neposkytla žádný hmotný nebo nehmotný majetek do zástavy a nepoužívá hmotný nebo nehmotný majetek získaný na základě smluv o finančním leasingu. V rámci položky ostatní hmotný majetek Banka eviduje sbírku mincí a medailů z drahých kovů k 31. prosinci 2021 ve výši 312 mil. Kč (k 31. prosinci 2020 ve výši 316 mil. Kč), u kterých se hodnota drahého kovu přeceňuje na reálnou hodnotu do výsledku hospodaření.

mil. Kč	Pozemky	Budovy	Stroje, inventář a ostatní hmotný majetek	Pořízení majetku a poskytnuté zálohy	Celkem
Pořizovací cena k 31. prosinci 2020	164	6 968	3 036	63	10 231
Oprávky k 31. prosinci 2020	0	4 543	2 523	0	7 066
Zůstatková cena k 31. prosinci 2020	164	2 425	513	63	3 165
Přírůstky majetku	0	65	263	476	804
Úbytky majetku	0	3	467	461	931
Změna výše oprávek	0	172	-324	0	-152
Zůstatková cena k 31. prosinci 2021	164	2 315	633	78	3 190
Pořizovací cena k 31. prosinci 2021	164	7 030	2 832	78	10 104
Oprávky k 31. prosinci 2021	0	4 715	2 199	0	6 914

mil. Kč	Software	Ostatní nehmotná aktiva	Pořízení nehmotného majetku a poskytnuté zálohy	Celkem
Pořizovací cena k 31. prosinci 2020	986	22	1	1 009
Oprávky k 31. prosinci 2020	817	16	0	833
Zůstatková cena k 31. prosinci 2020	169	6	1	176
Přírůstky majetku	50	3	52	105
Úbytky majetku	1	0	53	54
Změna výše oprávek	45	2	0	47
Zůstatková cena k 31. prosinci 2021	173	7	0	180
Pořizovací cena k 31. prosinci 2021	1 035	25	0	1 060
Oprávky k 31. prosinci 2021	862	18	0	880

mil. Kč	2021	2020
Dluhopisy		
k zajištění repo operace	134 356	9 279
k zajištění derivátových operací uzavřených s protistranou	535	530
automatické zápůjční programy	418 249	612 963
Akcie		
zápůjční program	34 763	15 214

3.4. POHLEDÁVKY VŮČI BANKÁM V TUZEMSKU

ČNB uzavírá v průběhu roku s bankami v tuzemsku reverzní repo operace ve formě:

- poskytnutých úvěrů – k 31. prosinci 2021 a 2020 nebyly uzavřeny žádné operace,
- výměny cenných papírů (Collateral switch) – k 31. prosinci 2021 a 2020 nebyly uzavřeny žádné operace.

3.6. OSTATNÍ AKTIVA

V položce ostatní finanční aktiva Banka vykazuje své účasti v ECB, BIS a ve SWIFT. Podíl ČR na kapitálu ECB k 31. prosinci 2021 činí 1,8794 % v celkové výši 7,6 mil. EUR (k 31. prosinci 2020 činil 1,8794 % v celkové výši 7,6 mil. EUR). Podíl byl vypočten podle článku 29 Statutu ESCB a ECB na základě počtu obyvatel a hrubého domácího produktu.

mil. Kč	2021	2020
Ostatní finanční aktiva	5 128	4 920
Podíl na kapitálu ECB	190	200
Akcie BIS a podíl ve SWIFT	4 938	4 720
Pohledávky za bývalými bankami	0	0
Ztrátové úvěry za bývalými bankami	1 340	1 358
Opravná položka ke ztrátovým úvěrům za bývalými bankami (též kapitola 3.12.)	-1 340	-1 358
Ostatní	1 867	2 554
Náklady příštích období	18	31
Ostatní drahé kovy	18	8
Kladná reálná hodnota úrokových swapů (též kapitola 3.17.)	64	19
Kladná reálná hodnota měnových forwardů (též kapitola 3.17.)	0	100
Zúčtování marží burzovních derivátů včetně zisku/ztráty ze změny reálné hodnoty futures (též kapitola 3.17.)	571	1 597
Úvěry zaměstnancům	392	264
Ostatní provozní pohledávky	816	545
Opravná položka k ostatním provozním pohledávkám (též kapitola 3.12.)	-12	-10
Ostatní aktiva	6 995	7 474

3.7. BANKOVKY A MINCE V OBĚHU

Banka má výhradní právo vydávat do oběhu české bankovky a mince (včetně mincí a bankovek pamětních) a řídit peněžní oběh. Banka stahuje z oběhu bankovky a mince opotřebované, poškozené či nevhodné pro další oběh. Současně Banka dohlíží zpracovatele bankovek a mincí (banky, bezpečnostní agentury atd.), zda jsou dodržována stanovená pravidla peněžního oběhu (Zákon č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí).

	mil. ks		mil. Kč	
	2021	2020	2021	2020
Bankovky v oběhu	535	523	709 095	690 885
5 000 Kč	33	34	165 821	170 207
2 000 Kč	177	164	354 538	327 723
1 000 Kč	147	152	146 589	151 583
500 Kč	43	44	21 740	21 987
200 Kč	69	64	13 831	12 877
100 Kč	66	65	6 574	6 505
pamětní bankovky	0	0	2	2

	mil. ks		mil. Kč	
	2021	2020	2021	2020
Mince v oběhu	2 198	2 134	22 003	21 001
50 Kč	166	157	8 276	7 852
20 Kč	239	232	4 783	4 637
10 Kč	261	255	2 612	2 548
5 Kč	313	303	1 564	1 516
2 Kč	559	542	1 119	1 085
1 Kč	657	642	657	642
pamětní mince	3	3	2 992	2 721
Bankovky a mince v oběhu	2 733	2 657	731 098	711 886

3.8. ZÁVAZKY VŮČI ZAHRANIČÍ

mil. Kč	2021	2020
Finanční prostředky z titulu repo operací	134 897	9 280
Ostatní závazky vůči zahraničí	59 746	134 559
Závazky vůči zahraničí	194 643	143 839

Finanční prostředky z titulu repo operací byly k 31. prosinci 2021 zajištěny poskytnutým kolaterálem v podobě dluhových cenných papírů v celkové výši 134 356 mil. Kč (k 31. prosinci 2020 ve výši 9 279 mil. Kč) (též kapitola 3.3.).

Dále byly zahraničními bankami složeny vklady v CZK ve výši 59 585 mil. Kč (k 31. prosinci 2020 ve výši 134 228 mil. Kč) a poskytnuty kolaterály ve formě hotovostních vkladů ve výši 137 mil. Kč (k 31. prosinci 2020 ve výši 308 mil. Kč), které byly poskytnuty podle rámcových smluv o derivátových obchodech (ISDA Master Agreement, ISDA Credit Support Annex a GMRA Master Agreements).

3.9. ZÁVAZKY VŮČI BANKÁM V TUZEMSKU

mil. Kč	2021	2020
Přijaté úvěry – repo operace	2 132 933	2 147 836
Rezervy bank v tuzemsku	105 752	72 464
Účty platebního styku	99 189	66 004
Zůstatky na účtech pro výběr a skládání hotovostí	6 556	6 452
Zvláštní účty pro držení PMR	7	8
Ostatní závazky vůči bankám v tuzemsku	87 400	62 920
Přijaté krátkodobé vklady	87 366	62 910
Ostatní závazky	34	10
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2 326 085	2 283 220

ČNB uzavírá s bankami v tuzemsku repo operace především ve formě přijatých úvěrů (kolaterálem poukázky ČNB) – k 31. prosinci 2021 ve výši 2 128 110 mil. Kč (k 31. prosinci 2020 ve výši 2 109 275 mil. Kč).

Blíže kapitola 2.8. účetní postupy.

3.10. ZÁVAZKY VŮČI STÁTU A OSTATNÍM VEŘEJNÝM INSTITUCÍM

mil. Kč	2021	2020
Korunové prostředky	538 491	420 757
Souhrnný účet a další prostředky státní pokladny v Kč (též kapitola 2.14.)	480 973	370 389
Ostatní vklady v Kč	57 518	50 368
Cizoměnové prostředky	1 726	1 992
Souhrnný účet státní pokladny v EUR	0	128
Ostatní vklady v cizích měnách	1 726	1 864
Vklady státu a veřejných institucí	540 217	422 749

3.11. OSTATNÍ PASIVA

mil. Kč	2021	2020
Záporná reálná hodnota měnových forwardů (též kapitola 3.17.)	870	1 337
Záporná reálná hodnota úrokových swapů (též kapitola 3.17.)	2 361	4 709
Závazky vůči Evropské komisi	7 244	5 582
Účty zaměstnanců	2 189	2 233
Ostatní závazky	1 079	1 071
Ostatní pasiva	13 743	14 932

Závazky vůči Evropské komisi představují vklady určené především k čerpání ČR z evropského rozpočtu.

Z celkové sumy ostatních závazků ve výši 1 079 mil. Kč představují závazky Banky z titulu povinných odvodů na sociální a zdravotní pojištění k 31. prosinci 2021 částku 108 mil. Kč (k 31. prosinci 2020 částku 100 mil. Kč). Z titulu odvodu pojistného na zdravotní a sociální zabezpečení nemá Banka závazky po lhůtě splatnosti.

3.12. REZERVY, OPRAVNÉ POLOŽKY A ODPISY AKTIV

mil. Kč	1. 1. 2020	Tvorba	Použití na odpis	Rozpuštění	31. 12. 2020	Tvorba	Použití na odpis	Rozpuštění	31. 12. 2021
Opravné položky	1 368	0	0	0	1 368	2	0	18	1 352
Klasifikované úvěry za bývalými bankami (též kapitola 3.6.)	1 358	0	0	0	1 358	0	0	18	1 340
Ostatní provozní pohledávky (též kapitola 3.6.)	10	0	0	0	10	2	0	0	12

mil. Kč	1. 1. 2020	Tvorba	Rozpuštění	Kurzové rozdíly	31. 12. 2020	Tvorba	Rozpuštění	Kurzové rozdíly	31. 12. 2021
Rezervy	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Záruky ve prospěch klientů (též kapitola 3.17.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.13. VLASTNÍ KAPITÁL

mil. Kč	Oceňovací rozdíly	Základní kapitál	Fondy	Neuhrazená ztráta	Zisk/ztráta za účetní období	Vlastní kapitál celkem
Stav k 1. lednu 2020	4 029	1 400	0	-187 115	57 898	-123 788
Rozdělení výsledku hospodaření roku 2019	0	0	0	57 898	-57 898	0
Oceňovací rozdíly nezahrnuté do zisku	260	0	0	0	0	260
Výsledek hospodaření roku 2020	0	0	0	0	91 682	91 682
Stav k 31. prosinci 2020	4 289	1 400	0	-129 217	91 682	-31 846
Rozdělení výsledku hospodaření roku 2020	0	0	0	91 682	-91 682	0
Ostatní (vliv zaokrouhlování)	0	0	0	-1	0	-1
Oceňovací rozdíly nezahrnuté do zisku	208	0	0	0	0	208
Výsledek hospodaření roku 2021	0	0	0	0	-37 739	-37 739
Stav k 31. prosinci 2021	4 497	1 400	0	-37 536	-37 739	-69 378

Oceňovací rozdíly reprezentují změny reálné hodnoty akcií a podílů představujících účasti přečtené proti účtům kapitálu (majetkové účasti v mezinárodních institucích) do okamžiku prodeje nebo trvalého snížení jejich hodnoty (též kapitola 2.4.).

Jediným fondem Banky je rezervní fond, který byl vytvořen ze zisku a který je určen ke krytí ztráty, zvýšení základního kapitálu nebo k jinému použití, podle rozhodnutí bankovní rady ČNB. Na základě rozhodnutí bankovní rady ČNB byl v roce 2019 rezervní fond v plné výši použit na snížení neuhrazené ztráty z předchozích období. K vypořádání výsledku hospodaření běžného roku dochází na základě rozhodnutí bankovní rady.

3.14. ČISTÝ ÚROKOVÝ VÝNOS

mil. Kč	2021	2020
Výnosy z úroků a podobné výnosy	15 525	19 435
Úroky z cenných papírů	15 111	18 774
z bezkupónových dluhopisů	5	143
z kupónových dluhopisů	13 933	17 749
z MBS	1 173	882
Ostatní výnosy z úroků	414	661
Úroky z vkladů u bank	410	658
Úroky z úvěrů zaměstnancům	4	3
Náklady na úroky a podobné náklady	33 992	32 658
Úroky ze závazků vůči bankám	33 974	32 625
Úroky ze závazků vůči zaměstnancům a ostatním klientům	18	33
Čistý úrokový výnos	-18 467	-13 223

Čistý úrokový výnos představuje rozdíl mezi přijatými a placenými úroky z cenných papírů a vkladů.

3.15. ZISK NEBO ZTRÁTA Z FINANČNÍCH OPERACÍ

mil. Kč	2021	2020
Kurzové rozdíly a rozpětí	-90 336	19 281
Kurzové zisky / ztráty ¹	-91 433	18 222
Kurzové rozpětí	1 097	1 059
Ostatní	62 460	79 615
Zisky / ztráty z přecenění a prodeje dluhopisů	-38 742	54 033
Zisky / ztráty z přecenění a prodeje MBS	-1 873	172
Zisky / ztráty z přecenění a prodeje akcií	99 542	27 691
Výsledek z měnových forwardů	1 164	1 443
Výsledek z úrokových futures	234	-169
Výsledek z úrokových swapů	1 497	-3 878
Výsledek z akciových futures	638	323
Zisk/Ztráta z finančních operací	-27 876	98 896

¹ - Kurzové ztráty byly způsobeny významnou změnou měnového kurzu koruny.

Kurzové rozpětí představuje rozdíl mezi nákupním či prodejním kurzem a kurzem střed při devizových a valutových operacích s klienty.

3.16. OSTATNÍ NÁKLADY

mil. Kč	2021	2020
Náklady na zaměstnance	2 013	1 903
Mzdy	1 409	1 325
Sociální a zdravotní pojištění	468	443
Náklady na vzdělání zaměstnanců	6	6
Zaměstnanecké benefity	130	129
Ostatní správní náklady	369	337
Nájemné	6	4
Ostatní	363	333
Správní náklady celkem	2 382	2 240

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců, vč. bankovní rady, činil k 31. prosinci 2021 – 1 448 zaměstnanců (k 31. prosinci 2020 – 1 454 zaměstnanců).

3.17. PODROZVAHOVÉ POLOŽKY

ZÁRUKY

mil. Kč	2021	2020
Vydané záruky	804	804
Ve prospěch klientů (též kapitola 3.12.)	0	0
Za vklady věřitelů IPB	4	4
Konsolidace bankovního sektoru – prodej části podniku Agrobanka Praha a. s.	800	800
Přijaté záruky	0	0
Státní záruka na zajištění půjčky pro MMF	0	0

ČNB netvoří rezervu na případná plnění ze záruk poskytnutých v souvislosti s prodejem části podniku Agrobanka Praha a. s., jelikož riziko plnění považuje, na základě dostupných informací, za nevýznamné.

PŘIJATÉ KOLATERÁLY

mil. Kč	2021	2020
Repo obchody	11 144	46 024
Přijaté kolaterál za akcie poskytnuté v rámci zápůjčního programu	38 110	16 101
Deriváty a doplňkový kolaterál	524	156
Swapové operace	10 899	13 341
Přijaté kolaterály	60 677	75 622

Banka v rámci automatických zápůjčních programů má depozitářem garantováno navrácení cenných papírů v celkové částce 418 mld. Kč.

SPOTOVÉ OPERACE A FINANČNÍ DERIVÁTY

Pohledávky a závazky ze spotových, forwardových, swapových a futures operací lze členit takto:

mil. Kč	2021	2020
Podrozvahové pohledávky	402 985	529 014
z měnových forwardových operací	282 042	361 676
z úrokových swapových operací	57 809	35 075
z úrokových futures operací	16 613	11 459
z akciových futures operací	2 532	3 708
z nevypořádaných spotových operací s úrokovými nástroji	5 548	72 957
z nevypořádaných spotových operací s měnovými nástroji	26 179	26 279
z úrokových forwardových operací	12 262	17 860
Podrozvahové závazky	403 737	530 180
z měnových forwardových operací	282 779	362 831
z úrokových swapových operací	57 809	35 075
z úrokových futures operací	16 613	11 460
z akciových futures operací	2 533	3 708
z nevypořádaných spotových operací s úrokovými nástroji	5 548	72 957
z nevypořádaných spotových operací s měnovými nástroji	26 193	26 289
z úrokových forwardových operací	12 262	17 860

Banka má k rozvahovému dni uzavřeny smlouvy o měnových forwardech zajišťujících pohyb měnových kurzů:

mil. Kč	2021	2020
Podrozvahové pohledávky z forwardových operací	282 042	361 676
Podrozvahové závazky z forwardových operací	282 779	362 831
Kladná reálná hodnota (též kapitola 3.6.)	0	100
Záporná reálná hodnota (též kapitola 3.11.)	870	1 337

Všechny měnové forwardy jsou splatné v roce 2022.

Měnové forwardy nesplňují, podle platných českých účetních předpisů, kritéria zajišťovacího účetnictví a účtuje se tak o nich jako o derivátech k obchodování. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty těchto měnových forwardů jsou vykázány v zisku nebo ztrátě z finančních operací. Zisky a ztráty z přecenění z titulu změn kurzů jsou vykázány pod položkou Kurzové rozdíly a rozpětí (též kapitola 3.15.).

Banka má k rozvahovému dni uzavřeny smlouvy o swapových operacích:

mil. Kč	2021	2020
Podrozvahové pohledávky z úrokových swapových operací	57 809	35 075
Podrozvahové závazky z úrokových swapových operací	57 809	35 075
Kladná reálná hodnota (též kapitola 3.6.)	64	19
Záporná reálná hodnota (též kapitola 3.11.)	2 361	4 709

Úrokové swapy rovněž nesplňují, podle platných českých účetních předpisů, kritéria zajišťovacího účetnictví a účtuje se tak o nich jako o derivátech k obchodování. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty jsou vykázány v zisku nebo ztrátě z finančních operací (též kapitola 3.15.). Zlato přijaté v rámci swapových operací je oceněno tržní cenou a je vykazováno v podrozvahové evidenci jako přijatý kolaterál.

Banka má k rozvahovému dni uzavřeny smlouvy o futures operacích:

mil. Kč	2021	2020
Podrozvahové pohledávky z úrokových futures operací	16 613	11 459
Podrozvahové závazky z úrokových futures operací	16 613	11 460
Čistý zisk / ztráta ze změny reálné hodnoty úrokových futures operací za účetní období (též kapitola 3.15.)	234	-169
Podrozvahové pohledávky z akciových futures operací	2 532	3 708
Podrozvahové závazky z akciových futures operací	2 533	3 708
Čistý zisk / ztráta ze změny reálné hodnoty futures operací za účetní období (též kapitola 3.15.)	638	323
Čistý zisk / ztráta ze změny reálné hodnoty futures operací za účetní období	873	154
Peníze na účtu zúčtování marží burzovních derivátů	302	1 442
Zúčtování marží burzovních derivátů včetně vypořádaných změn reálných hodnot úrokových futures operací (též kapitola 3.6.)	571	1 597

Zisk nebo ztráta ze změny reálné hodnoty futures operací je průběžně vypořádávána proti účtu zúčtování marží burzovních derivátů, který je vykázán v ostatních aktivech.

Úrokové a akciové futures operace rovněž nesplňují, podle platných českých účetních předpisů, kritéria zajišťovacího účetnictví a účtuje se tak o nich jako o derivátech k obchodování. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty jsou vykázány v zisku nebo ztrátě z finančních operací (též kapitola 3.15.).

Hodnoty převzaté bankou do správy a úschovy

Banka v letech 2021 a 2020 nepřevzala do úschovy a správy žádné finančně významné hodnoty od třetích osob.

3.18. FINANČNÍ RIZIKA

Riziko likvidity

Banka sleduje a řídí strukturu devizových rezerv s ohledem na užití devizových rezerv, s ohledem na vývoj na finančních trzích a s ohledem na velikost devizových rezerv. Pro tyto účely Banka vyčlenila část devizových rezerv do tzv. likviditní tranše, ve které udržuje prostředky, které jsou k okamžité potřebě. Dále Banka investuje část investiční tranše do vládních dluhopisů nejvyspělejších zemí, kteréžto jsou také nejlikvidnějšími nástroji na trhu.

Riziko úrokové sazby

V devizových rezervách Banka drží finanční nástroje, jejichž cena je citlivá na změnu tržních úrokových sazeb. Tuto citlivost vyjadřuje durace. Banka řídí úrokové riziko pomocí nastavení limitů na maximální duraci, a to pro jednotlivé tranše a jednotlivá portfolia. Tyto limity jsou nastaveny s ohledem na užití devizových rezerv, jejich výši a očekávaný výnos.

Měnové riziko

Koronová hodnota devizových rezerv je vystavena změně kurzu koruny vůči jednotlivým cizím měnám, ve kterých jsou devizové rezervy drženy. Vzhledem k nutnosti udržovat devizové rezervy a podřízení jejich vývoje primárnímu zákonnému cíli cenové stability, není Banka schopna zcela eliminovat riziko snížení korunové hodnoty devizových rezerv z posílení koruny vůči hlavním cizím měnám. Banka se však vhodnou diversifikací do více měn snaží toto riziko minimalizovat tak, aby alespoň částečně využila protichůdných pohybů kurzu koruny.

Úvěrové riziko a koncentrace pasiv

Banka řídí úroveň podstupovaného úvěrového rizika při správě devizových rezerv stanovováním limitů rizik akceptovatelných ve vztahu k jednomu dlužníkovi, skupině dlužníků a zeměpisným segmentům. Tato rizika jsou průběžně sledována a minimálně jednou ročně přezkoumávána. Základní mírou úvěrového rizika je rating dlužníka či emitenta cenného papíru od renomovaných ratingových agentur.

RIZIKO LIKVIDITY

Tabulka níže prezentuje strukturu finančních nástrojů z hlediska jejich likvidnosti podle smluvní doby splatnosti.

mil. Kč		Do 1 měsíce	1 - 3 měsíce	3 - 12 měsíců	1 - 5 let	Nad 5 let	Nestanovena	Celkem
Zlato	2021	0	0	0	0	0	13 483	13 483
	2020	0	0	0	0	0	12 247	12 247
Pohledávky vůči MMF	2021	0	0	0	0	0	144 298	144 298
	2020	0	0	0	0	0	81 402	81 402
Bezkupónové dluhopisy	2021	31 019	9 536	4 858	10 304	0	0	55 717
	2020	25 700	61 699	36 144	20 377	0	0	143 920
Kupónové dluhopisy	2021	0	1 171	78 174	1 156 565	542 337	0	1 778 247
	2020	2 859	23 929	100 931	999 785	559 062	0	1 686 566
MBS	2021	2 778	1 368	395	557	38 908	0	44 006
	2020	4 288	1 208	385	160	37 499	0	43 540
Akcie	2021	0	0	0	0	0	568 405	568 405
	2020	0	0	0	0	0	468 535	468 535
Vklady, úvěry a ostatní pohledávky vůči zahraničí	2021	1 259 240	0	0	0	0	0	1 259 240
	2020	1 172 843	0	0	0	0	0	1 172 843
Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	2021	0	0	0	0	0	0	0
	2020	0	0	0	0	0	0	0
Hmotný a nehmotný majetek	2021	0	0	0	0	0	3 370	3 370
	2020	0	0	0	0	0	3 341	3 341
Ostatní aktiva	2021	1 458	0	18	41	350	5 128	6 995
	2020	2 260	0	31	36	227	4 920	7 474
Aktiva celkem	2021	1 294 495	12 075	83 445	1 167 467	581 595	734 684	3 873 761
	2020	1 207 950	86 836	137 491	1 020 358	596 788	570 445	3 619 868
Bankovky a mince v oběhu	2021	0	0	0	0	0	731 098	731 098
	2020	0	0	0	0	0	711 886	711 886
Závazky vůči MMF	2021	0	0	0	0	0	137 353	137 353
	2020	0	0	0	0	0	75 088	75 088
Závazky vůči zahraničí	2021	194 643	0	0	0	0	0	194 643
	2020	143 763	0	76	0	0	0	143 839
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2021	2 326 085	0	0	0	0	0	2 326 085
	2020	2 283 220	0	0	0	0	0	2 283 220
Závazky vůči státu	2021	540 217	0	0	0	0	0	540 217
	2020	422 749	0	0	0	0	0	422 749
Ostatní pasiva	2021	13 743	0	0	0	0	0	13 743
	2020	14 932	0	0	0	0	0	14 932
Rezervy	2021	0	0	0	0	0	0	0
	2020	0	0	0	0	0	0	0
Vlastní kapitál	2021	0	0	0	0	0	-69 378	-69 378
	2020	0	0	0	0	0	-31 846	-31 846
Pasiva celkem	2021	3 074 688	0	0	0	0	799 073	3 873 761
	2020	2 864 664	0	76	0	0	755 128	3 619 868
Otevřená pozice	2021	-1 780 193	12 075	83 445	1 167 467	581 595	-64 389	0
	2020	-1 656 714	86 836	137 415	1 020 358	596 788	-184 683	0

RIZIKO ÚROKOVÉ SAZBY

Tabulka níže prezentuje strukturu finančních nástrojů z hlediska jejich citlivosti na úrokovou sazbu podle doby splatnosti kuponu, respektive úrokové sazby úvěrů.

mil. Kč		Do 1 měsíce	1 - 3 měsíce	3 - 12 měsíců	1 - 5 let	Nad 5 let	Necitlivá na úrok. sazbu	Celkem
Zlato	2021	0	0	0	0	0	13 483	13 483
	2020	0	0	0	0	0	12 247	12 247
Pohledávky vůči MMF	2021	0	0	0	0	0	144 298	144 298
	2020	0	0	0	0	0	81 402	81 402
Bezкупónové dluhopisy	2021	31 019	9 536	4 858	10 304	0	0	55 717
	2020	25 700	61 699	36 144	20 377	0	0	143 920
Kupónové dluhopisy	2021	7 776	19 051	120 879	1 089 898	540 643	0	1 778 247
	2020	17 668	39 534	127 732	949 060	552 572	0	1 686 566
MBS	2021	2 778	1 368	395	557	38 908	0	44 006
	2020	4 288	1 208	385	160	37 499	0	43 540
Akcie	2021	0	0	0	0	0	568 405	568 405
	2020	0	0	0	0	0	468 535	468 535
Vklady, úvěry a ostatní pohledávky vůči zahraničí	2021	1 259 240	0	0	0	0	0	1 259 240
	2020	1 172 843	0	0	0	0	0	1 172 843
Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	2021	0	0	0	0	0	0	0
	2020	0	0	0	0	0	0	0
Hmotný a nehmotný majetek	2021	0	0	0	0	0	3 370	3 370
	2020	0	0	0	0	0	3 341	3 341
Ostatní aktiva	2021	1 476	0	0	41	350	5 128	6 995
	2020	2 291	0	0	36	227	4 920	7 474
Aktiva celkem	2021	1 302 289	29 955	126 132	1 100 800	579 901	734 684	3 873 761
	2020	1 222 790	102 441	164 261	969 633	590 298	570 445	3 619 868
Bankovky a mince v oběhu	2021	0	0	0	0	0	731 098	731 098
	2020	0	0	0	0	0	711 886	711 886
Závazky vůči MMF	2021	0	0	0	0	0	137 353	137 353
	2020	0	0	0	0	0	75 088	75 088
Závazky vůči zahraničí	2021	194 643	0	0	0	0	0	194 643
	2020	143 839	0	0	0	0	0	143 839
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2021	2 326 085	0	0	0	0	0	2 326 085
	2020	2 283 220	0	0	0	0	0	2 283 220
Závazky vůči státu	2021	540 217	0	0	0	0	0	540 217
	2020	422 749	0	0	0	0	0	422 749
Ostatní pasiva	2021	13 743	0	0	0	0	0	13 743
	2020	14 932	0	0	0	0	0	14 932
Rezervy	2021	0	0	0	0	0	0	0
	2020	0	0	0	0	0	0	0
Vlastní kapitál	2021	0	0	0	0	0	-69 378	-69 378
	2020	0	0	0	0	0	-31 846	-31 846
Pasiva celkem	2021	3 074 688	0	0	0	0	799 073	3 873 761
	2020	2 864 740	0	0	0	0	755 128	3 619 868
Otevřená pozice	2021	-1 772 399	29 955	126 132	1 100 800	579 901	-64 389	0
	2020	-1 641 950	102 441	164 261	969 633	590 298	-184 683	0

MĚNOVÉ RIZIKO

Tabulka níže prezentuje strukturu finančních nástrojů z hlediska jejich rozdělení do jednotlivých měn.

mil. Kč		CZK	EUR	USD	JPY	GBP	CAD	AUD	CNY	Ostatní	Celkem
Zlato	2021	0	0	0	0	0	0	0	0	13 483	13 483
	2020	0	0	0	0	0	0	0	0	12 247	12 247
Pohledávky vůči MMF	2021	49 183	0	0	0	0	0	0	0	95 115	144 298
	2020	51 056	0	0	0	0	0	0	0	30 346	81 402
Bezkupónové dluhopisy	2021	0	19 770	0	35 947	0	0	0	0	0	55 717
	2020	0	101 552	0	42 368	0	0	0	0	0	143 920
Kupónové dluhopisy	2021	0	796 516	537 238	0	86 519	185 398	102 050	40 947	29 579	1 778 247
	2020	0	734 845	528 772	0	89 136	183 851	104 427	11 427	34 108	1 686 566
MBS	2021	0	0	44 006	0	0	0	0	0	0	44 006
	2020	0	0	43 540	0	0	0	0	0	0	43 540
Akcie	2021	0	283 596	148 548	26 064	25 316	56 568	28 313	0	0	568 405
	2020	0	240 027	112 406	26 603	20 446	44 088	24 965	0	0	468 535
Vklady, úvěry a ostatní pohledávky vůči zahraničí	2021	0	1 055 868	26 589	50 969	11 769	168	203	21	113 653	1 259 240
	2020	0	953 493	42 058	62 562	1 370	114	210	3	113 033	1 172 843
Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	2021	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hmotný a nehmotný majetek	2021	3 057	0	0	0	0	0	0	0	313	3 370
	2020	3 024	0	0	0	0	0	0	0	317	3 341
Ostatní aktiva	2021	538	1 073	129	47	87	123	42	0	4 956	6 995
	2020	472	1 409	308	215	109	142	93	0	4 726	7 474
Aktiva celkem	2021	52 778	2 156 823	756 510	113 027	123 691	242 257	130 608	40 968	257 099	3 873 761
	2020	54 552	2 031 326	727 084	131 748	111 061	228 195	129 695	11 430	194 777	3 619 868
Bankovky a mince v oběhu	2021	731 098	0	0	0	0	0	0	0	0	731 098
	2020	711 886	0	0	0	0	0	0	0	0	711 886
Závazky vůči MMF	2021	49 183	0	0	0	0	0	0	0	88 170	137 353
	2020	51 056	0	0	0	0	0	0	0	24 032	75 088
Závazky vůči zahraničí	2021	59 609	123 371	62	0	11 601	0	0	0	0	194 643
	2020	134 251	129	9 459	0	0	0	0	0	0	143 839
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2021	2 326 085	0	0	0	0	0	0	0	0	2 326 085
	2020	2 283 220	0	0	0	0	0	0	0	0	2 283 220
Závazky vůči státu	2021	538 491	0	1 726	0	0	0	0	0	0	540 217
	2020	420 757	128	1 863	0	1	0	0	0	0	422 749
Ostatní pasiva	2021	11 007	395	2 323	0	15	0	2	0	1	13 743
	2020	9 741	462	4 728	0	1	0	0	0	0	14 932
Rezervy	2021	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vlastní kapitál	2021	-73 962	0	0	0	0	0	0	0	4 584	-69 378
	2020	-36 211	0	0	0	0	0	0	0	4 365	-31 846
Pasiva celkem	2021	3 641 511	123 766	4 111	0	11 616	0	2	0	92 755	3 873 761
	2020	3 574 700	719	16 050	0	2	0	0	0	28 397	3 619 868
Čistá výše aktiv/pasiv (-)	2021	-3 588 733	2 033 057	752 399	113 027	112 075	242 257	130 606	40 968	164 344	0
	2020	-3 520 148	2 030 607	711 034	131 748	111 059	228 195	129 695	11 430	166 380	0
Čistá výše podrozvah. aktiv	2021	0	68 271	296 647	28 436	4 986	598	3 494	0	553	402 985
	2020	71	132 888	307 671	84 813	236	1 239	2 096	0	0	529 014
Čistá výše podrozvah. pasiv	2021	0	-93 411	-102 114	-90 772	-3 145	-248	-5 970	0	-108 077	-403 737
	2020	-71	-146 103	-168 935	-105 145	-237	-228	-291	0	-109 170	-530 180
Čistá otevřená měnová pozice	2021	-3 588 733	2 007 917	946 932	50 691	113 916	242 607	128 130	40 968	56 820	-752
	2020	-3 520 148	2 017 392	849 770	111 416	111 058	229 206	131 500	11 430	57 210	-1 166

ÚVĚROVÉ RIZIKO A KONCENTRACE PASIV

Tabulka níže prezentuje strukturu finančních nástrojů z hlediska jejich geografického zařazení.

AKTIVA

mil. Kč	2021	2020
Česká republika	9 061	9 244
Německo	693 716	973 787
Francie	223 098	257 673
Nizozemsko	80 104	129 012
Rakousko	9 575	31 592
Slovensko	1 029 826	546 395
Lucembursko	54 906	17 838
Španělsko	20 937	19 964
Ostatní země eurozóny	70 552	91 914
Švýcarsko	116 830	116 231
Švédsko	31 309	48 343
Dánsko	4 700	4 873
Velká Británie	124 601	143 110
Norsko	20 532	22 821
Ostatní evropské země	246	260
USA	870 435	712 772
Kanada	265 172	257 381
Austrálie	89 462	88 856
Japonsko	112 537	131 205
Ostatní země	46 162	16 597
Geografické rozdělení aktiv	3 873 761	3 619 868

PASIVA

Česká republika	3 534 522	3 395 359
USA	137 490	75 303
Země eurozóny	153 748	93 889
Ostatní evropské země	47 813	31 488
Ostatní země	188	23 829
Geografické rozdělení pasiv	3 873 761	3 619 868

3.19. POTENCIÁLNÍ ZÁVAZKY

ČNB hradí na vrub svých nákladů prokázané a oprávněné provozní náklady MF (do 31. prosince 2007 České konsolidační agentury) ve smyslu Dohody o úhradě nákladů na provozní činnost a ztrát z převzatých aktiv vzniklých v souvislosti s realizací Konsolidačního programu, uzavřené dne 29. června 2000 ve znění dodatků. V roce 2021 činily tyto náklady 0,1 mil. Kč (v roce 2020 činily 0,1 mil. Kč). Vzhledem k nevýznamnosti na ně není tvořena rezerva.

Vedené spory

V souvislosti s činnostmi, které ČNB prováděla při výkonu své úlohy podporovat a udržovat stabilitu bankovního sektoru, je proti Bance či třetím osobám vedeno několik soudních řízení. Na základě spolupráce s externími právníky a na základě vlastního posouzení těchto sporů, ČNB považuje za nepravděpodobné, že výsledky těchto sporů budou mít zásadní dopad na její finanční pozici, a proto na ně není tvořena rezerva. Obdobně hodnotí potenciální závazky ze soudních sporů, které souvisejí s činností bývalých orgánů dohledu nad finančním trhem, a které ČNB vede na základě zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem. Podle tohoto zákona navíc finanční závazky, které by ČNB v důsledku těchto soudních řízení vznikly, uhradí stát.

3.20. TRANSAKCE SE SPŘÍZNĚNÝMI OSOBAMI

Spřízněnými osobami a osobami se zvláštním vztahem k Bance se rozumí členové bankovní rady, vedoucí zaměstnanci ve vyšším stupni řízení a osoby jim blízké.

ČNB poskytuje členům bankovní rady a vedoucím zaměstnancům ČNB, v souladu s vnitřními předpisy, služby vedení běžných a vkladových účtů a účelové úvěry, především na financování vlastních bytových potřeb. Vedení účtů a úvěry jsou těmto osobám poskytovány za obvyklých podmínek, za kterých jsou poskytovány i ostatním zaměstnancům Banky.

3.21. NÁSLEDNÉ UDÁLOSTI

Vedení ČNB nejsou známy žádné další následné události, které by měly významný vliv na účetní závěrku roku 2021.

Následující příložená zpráva externího auditora byla vydána k účetní závěrce, výroční zprávě a roční zprávě o výsledku hospodaření České národní banky.

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

Bankovní radě České národní banky:

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky České národní banky sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. prosinci 2021, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. prosince 2021, a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o České národní bance jsou uvedeny v bodě 1 přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru přiložená účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv České národní banky k 31. prosinci 2021 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. prosince 2021 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na České národní bance nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Jiné skutečnosti

Účetní závěrku České národní banky k 31. prosinci 2020 ověřoval jiný auditor, který ve své zprávě ze dne 19. března 2021 vydal k této závěrce výrok bez výhrad.

Ostatní informace

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve Výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora a dále informace v Roční zprávě o výsledku hospodaření České národní banky za rok 2021, připravované podle zákona o České národní bance. Za ostatní informace odpovídá bankovní rada České národní banky.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během auditu účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o České národní bance, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržovaných ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost bankovní rady České národní banky za účetní závěrku

Bankovní rada České národní banky odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je bankovní rada České národní banky povinna posoudit, zda je Česká národní banka schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy bankovní rada České národní banky plánuje zrušení České národní banky nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem České národní banky relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti bankovní rada České národní banky uvedla v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky bankovní radou České národní banky, a zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost České národní banky nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti České národní banky nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Česká národní banka ztratí schopnost nepřetržitě trvat.

- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat bankovní radu České národní banky mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Ernst & Young Audit, s.r.o.
evidenční č. 401

Roman Hauptfleisch, statutární auditor
evidenční č. 2009

23. března 2022
Praha, Česká republika

Seznam zkratek

ABO	Automatizované bankovní operace
AIFMD	směrnice o správcích alternativních investičních fondů
AnaCredit	analytická databáze úvěrů Analytical Credit Datasets
BCG	Basilejská konzultační skupina
BCBS	Basilejský výbor pro bankovní dohled
BIS	Banka pro mezinárodní platby
BRRD	směrnice pro ozdravné postupy a řešení krize
BSCEE	skupina bankovních dohledů ze zemí střední a východní Evropy
CERTIS	Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System
CRD	směrnice o kapitálových požadavcích
CRR	nařízení o kapitálových požadavcích
CRÚ	Centrální registr úvěrů
CZK	česká koruna
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DSTI	podíl dluhové služby na čistých ročních příjmech
DTI	poměr výše dluhu a ročních čistých příjmů
EBA	Evropský orgán pro bankovníctví
ECB	Evropská centrální banka
EFC	Hospodářský a finanční výbor
EIOPA	Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění
EPC	Výbor pro hospodářskou politiku
ESA	evropské orgány dohledu
ESCB	Evropský systém centrálních bank
ESEF	jednotný formát pro vykazovací povinnosti emitentů cenných papírů
ESFS	Evropský systém finančního dohledu
ESG	rámec environmentální a společenské zodpovědnosti (environmental, social and governance)
ESMA	Evropský orgán pro cenné papíry a trhy
ESRB	Evropská rada pro systémová rizika
ETF	burzovně obchodované fondy (exchange-traded funds)
EU	Evropská unie
EUR	euro
FSB	Rada pro finanční stabilitu
FSD	dotazníkové šetření Finanční situace domácností
FSI	Financial Stability Institute (institut pro finanční stabilitu při BIS)
FTSE 100	benchmarkový index pro britský akciový trh
GBP	britská libra
HDP	hrubý domácí produkt

HFCS	Household Finance and Consumption Survey (šetření o financích a spotřebě domácností)
IAIS	Mezinárodní sdružení orgánů dohledu v pojišťovnictví
IDD	směrnice o distribuci pojištění
IFD	směrnice o obezřetnostním dohledu nad investičními podniky
IFR	nařízení o obezřetnostním dohledu nad investičními podniky
IFRS	mezinárodní standardy účetního výkaznictví
IOPS	Mezinárodní organizace orgánů dohledu v soukromém penzijním sektoru
IOSCO	Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry
Kč	česká koruna
LTV	poměr výše úvěru k hodnotě zajištění
MBS	dluhopisy zajištěné hypotékami v severoamerickém regionu (mortgage-backed securities)
MiFID II	směrnice o trzích finančních nástrojů
MiFIR	nařízení o trzích finančních nástrojů
MMF	Mezinárodní měnový fond
MREL	minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky
MSCI Euro	benchmarkový index pro evropský akciový trh
MtS	informační systém ČNB pro sběr dat
Nikkei 225	benchmarkový index pro japonský akciový trh
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
p. a.	per annum
p. b.	procentní bod
PRIBOR	mezibankovní záůjční úroková sazba Prague Interbank Offered Rate
Rada ECOFIN	Rada EU ve složení ministrů hospodářství a financí
RCGE	Regionální konzultační skupina pro Evropu FSB
S&P 500	benchmarkový index pro americký akciový trh
S&P ASX 200	benchmarkový index pro australský akciový trh
S&P TSX	benchmarkový index pro kanadský akciový trh
SDAT	informační systém ČNB pro sběr dat
SDR	zvláštní práva čerpání (jednotná měnová a účetní jednotka MMF)
SKD	Systém krátkodobých dluhopisů
Solventnost II	směrnice o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti
SRB	Jednotný výbor pro řešení krizí
UCITS	subjekty kolektivního investování do převoditelných cenných papírů
USD	americký dolar

Zkratky zemí

BG	Bulharsko	LU	Lucembursko
CZ	Česká republika	NO	Norsko
DK	Dánsko	RO	Rumunsko
EE	Estonsko	SE	Švédsko
IS	Island	SK	Slovensko

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 413 112
www.cnb.cz

ISBN 978-80-88424-07-9